

דו"ח שנתי

2018

**איגוד ערים
לאיכות הסביבה
נפת אשקלון**

**אשקלון • קריית גת • שדרות
קריית מלאכי • באר טוביה • חוף אשקלון
לכיש • שפיר • יואב • שער הנגב**

תוכן עניינים

3	דבר יושב ראש האיגוד
4	דברי מנכ"לית האיגוד
5	חברי מועצת האיגוד בשנת 2018
6	חברי ועדות האיגוד
7	בעלי תפקידים באיגוד בשנת 2018
7	יועצים לאיגוד בשנת 2018
8	על אודות האיגוד
9	מטרת האיגוד
10	הישגים משמעותיים
18	איכות האוויר
19	ניטור איכות האוויר
33	קרינה בלתי מייננת
37	רעש
41	פניות ציבור
50	חינוך סביבתי וקהילה
50	חינוך
54	קהילה
59	מרכז השתלמויות
62	תעשיות
71	אסבסט
73	רישוי עסקים
74	תכנון סביבתי
86	סביבה חקלאית
88	לחימה במזיקים
89	שפכים סניטריים
91	פסולת יבשה
92	מחזור
94	נחלים
96	פיקוח ואכיפה
102	אירועי סביבה
107	קטעי עיתונות

דבר יושב ראש האיגוד

שלום חברים,
אנו שמחים לפרסם את הדוח השנתי של איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון לשנת 2018, המסכם שנה של פעילות גדושה, ענפה ומגוונת.

השנה, עם כניסתי לתפקיד יו"ר האיגוד, הבעתי בפני חברי מועצת האיגוד את החזון שלי לשים את האינטרס הציבורי של תושבי נפת אשקלון לנגד עינינו, להוביל את ההגנה על בריאות התושבים בנפה ועל איכות חיהם. פעילותנו בשנה החולפת בהובלתה המקצועית של מנכ"לית האיגוד מיטל אמיתי משקפת הישגים בולטים וקידום של ממש בדרגת הפיקוח והאכיפה, התכנון הסביבתי והחינוך לקיימות, שנועדו להבטיח את היעדים שהצבנו לעצמנו.

אני שמח לראות, כי הדוח השנתי שלנו לשנת 2018 מבטא היטב כי הרחבנו את פעילות האיגוד לטובת ציבור התושבים, שיפרנו את הכלים המקצועיים העומדים לרשותנו והפכנו לשחקן משמעותי בתהליכי קבלת ההחלטות באזורנו. הסיוע המקצועי והתמיכה שהעניק האיגוד לרשויות האיגוד בגיוס משאבים לטובת טיפוח סביבתי בשכונות ותיקות נשא פירות השנה. הפרויקטים לשיפור שטחים פתוחים בשכונות טעונות טיפוח התקדמו מאוד, והם משפרים את חזות הבניינים והגינות בשכונות בשיתוף של התושבים תוך כדי יצירת קהילתיות. בכוונתנו להמשיך מגמה זו גם בשנה הבאה ולהבטיח פיתוח בר קיימא של שטחי נפת אשקלון לטובת איכות החיים והסביבה ולרווחת התושבים.

השנה החל האיגוד במהלכים לקראת ביצוע פרויקטים סביבתיים חדשים בתחומי הפסולת וניקוי בשטחים הפתוחים, ואני בטוח שגם בפעילות זו ניווכח ביעילותו ובמקצועיותו למען רשויות האיגוד.

בהזדמנות זו אני רוצה להודות לקודמי מר אשר אברג'ל, על הובלתו ותרומתו לאיגוד.

אני מזמין אתכם לפנות לצוות האיגוד בכל נושא של איכות הסביבה, אשר מצריך את טיפולנו, ובטוח כי תגלו כי עומד לרשותכם ולשירותכם צוות מקצועי ומיומן.

תומר גלאם

יו"ר האיגוד וראש העיר אשקלון

דברי מנכ"לית האיגוד

אני שמחה להציג את הדוח השנתי של האיגוד לשנת 2018, המשקף את פעילותנו המקצועית הענפה בתחומים השונים ואת ההישגים המשמעותיים לשנה החולפת למען הרשויות בנפת אשקלון ותושביהן.

כפי שעולה מהדוח שנתי, גם השנה המשכנו להרחיב את פעילות האיגוד ולהוביל פעילות מגוונת ורחבת היקף, הכוללת שירותים מקצועיים שונים. האיגוד ביצע פעילות בנושא זיהום אוויר, זיהום מים ונחלים, רעש וקרינה, מטרדי ריח, וכן פיקח על יישום תנאים סביבתיים של רישיונות העסקים. אנו גאים בפרויקטים של חינוך סביבתי, המתנהלים במוסדות החינוך ובקהילה בשיתוף עם צוות האיגוד. היינו פעילים בתהליכי קבלת ההחלטות במוסדות התכנון, נתנו מענה למאות פניות הציבור המתקבלות באיגוד והפעלנו מערך כונני חירום לאירועים חריגים בעלי השפעה סביבתית. בנוסף, האיגוד הצליח להוביל לביצועם של מיזמי טיפול במפגעים סביבתיים, כמו שיקום נחלים, שיקום מפגעי פסולת וטיפול סביבתי לשכונות ותיקות.

פעילותנו השנה גדושת הישגים – שמהם תוכלו להתרשם בדוח עצמו – אשר תרמו לשיפור איכות החיים והסביבה, בין שבאמצעות הצבת דרישות סביבתיות מחמירות לפעילות מתקני התשתית הלאומיות הפועלים בתחומי האיגוד (קצא"א, חח"י, תש"ן), בין שבאמצעות פיקוח הדוק על עמידה בסטנדרטים הסביבתיים הנדרשים, ובין שבאמצעות חיזוק החינוך הסביבתי ואורח החיים המקיים. הכול נעשה בשיתוף פעולה עם ראשי הרשויות באיגוד ועם המשרד להגנת הסביבה.

כמו תמיד פעלנו השנה מתוך מחויבות אמיתית לייצג את האינטרס של רשויות האיגוד ותושביהן בהגנה על הסביבה ועל בריאות הציבור, ואנו מתחייבים להמשיך ולעשות כן גם בעתיד.

בהזדמנות זו, כמו בכל שנה, אני מוצאת לעצמי חובה נעימה להודות לכל עובדי האיגוד על המקצועיות והמסירות המתמשכת לאורך כל השנה, לעמיתינו ברשויות השונות על שיתוף הפעולה, לחברי המועצה על התמיכה באיגוד ובעובדיו ולמשרד להגנת הסביבה, שותפנו לדרך.

ברצוני לאחל הצלחה רבה ליו"ר האיגוד הנכנס מר תומר גלאם. ברצוני להביע את הערכתי על המדיניות שאימצ עם כניסתו לתפקיד, המבטאת מתן רוח גבית לפעילות האיגוד, ועל החזון שקיבל עליו להוביל בנחישות מתוך מחויבות לאיכות החיים והסביבה של תושבי נפת אשקלון.

מיטל אמיתי

מנכ"לית האיגוד

חברי מועצת האיגוד בשנת 2018

מר תומר גלאם	יו"ר האיגוד, ראש העיר אשקלון
מר מישל בוסקילה	ממונה על איכות הסביבה ומשנה לראש העיר אשקלון
מר ארז חסון	גזבר האיגוד, סגן ראש העיר קריית גת
גב' הדס פדידה	מנהלת אגף איכות הסביבה קריית גת
מר ניסים גלעם	מנהל אגף איכות הסביבה קריית מלאכי
מר אלעד חג'בי	מנהל אגף איכות הסביבה שדרות
מר איתמר רביבו	ראש המועצה האזורית חוף אשקלון
מר דני מורביה	ראש המועצה האזורית לכיש
ד"ר מטי צרפתי הרכבי	סגנית יו"ר האיגוד וראש המועצה האזורית יואב
מר אדיר נאמן	ראש המועצה האזורית שפיר
מר יעקב אביבי	ראש המועצה האזורית באר טוביה
מר אלעד חורב	מנהל תחום המוניציפאלי ומנהל מחלקת איכות הסביבה, המועצה האזורית שער הנגב

חברי ועדות האיגוד

1. ועדת כספים וכוח אדם:

מר איתמר רביבו - ראש המועצה האזורית חוף אשקלון - יושב ראש הוועדה
מר אלעד חורב - מנהל אגף איכות הסביבה, מועצה אזורית שער הנגב
מר דני מורביה - ראש המועצה האזורית לכיש
גב' הדס פדידה - מנהלת אגף איכות הסביבה, קריית גת
מר קובי אביבי - ראש המועצה האזורית באר טוביה

2. ועדת מכרזים:

מר אדיר נאמן - ראש המועצה האזורית שפיר - יושב ראש הוועדה
מר מישל בוסקילה - משנה לראש העיר אשקלון וממונה על איכות הסביבה
מר ניסים גלעם - מנהל אגף איכות הסביבה, קריית מלאכי
מר ארז חסון - סגן ראש העיר קריית גת
מר אלעד חג'בי - מנהל אגף איכות הסביבה, שדרות

בעלי תפקידים באיגוד בשנת 2018

מיטל אמיתי – מנכ"לית

אורי גולדשטיין – רכז איכות אוויר, קרינה ורעש

אור אברמסון – מנהלת מחלקת תשתיות

אוריאל גבאי – מנהל מחלקת חינוך, קהילה ופניות ציבור

אליה זריהן – מנהלת מחלקת פסולת ומחזור

גיא זיגלבוים – מפקח הגנת הסביבה

ווד דפנה – מנהלת מחלקת תעשייה

טלי שגיא – מנהלת מחלקת תכנון סביבתי ורישוי עסקים

יהונתן עובדיה – טכנאי ורכז תחנות ניטור

יעל רביבו – רכזת פיקוח תעשייה ואסבסט

יפה עזרא – מנהלת החשבונות של האיגוד

רם סלהוב – רכז תכנון סביבתי ורישוי עסקים

שגית עשור – מנהלת לשכה

יועצים לאיגוד בשנת 2018

רו"ח אברי אלבז רואה חשבון האיגוד

עו"ד יריב אבישור היועץ המשפטי של האיגוד

שרון אחדות יועץ תקשורת של האיגוד

יואב גבריאלי יועץ ISO לתחנות ניטור

ליאור גבריאל תמיכה טכנית ומחשוב באיגוד

עו"ד ד"ר ציפי איסר-איציק יועצת רגולציה סביבתית לאיגוד

עומרי זילברמן יועץ סביבתי לאיגוד

אבי גולדשמיד יועץ סביבתי לאיגוד

על אודות האיגוד

מספר תושבים	רשות
153,668	אשקלון
60,144	קריית גת
25,222	קריית מלאכי
27,953	שדרות
22,923	באר טוביה
18,475	חוף אשקלון
12,252	לכיש
11,176	שפיר
9,326	יואב
8,545	שער הנגב

איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון הוקם בשנת 1979 מתוקף צו הקמה של שר הפנים. באיגוד חברות 10 רשויות מקומיות, שבהן מתגוררים 350 אלף תושבים בשטח נרחב של כ- 1.5 מיליון דונם. מדובר באזור מגוון וחשוב מבחינת ערכי טבע, הכולל שמורות טבע, מצוק חופי, יערות ונחלים.

להלן הרשויות לפי החלוקה הבאה:

4 ערים: אשקלון, קריית גת, קריית מלאכי ושדרות.

6 מועצות אזוריות: באר טוביה, חוף אשקלון, שער הנגב, יואב, לכיש, שפיר.

איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון מרכז ומטפל בכל הנושאים הסביבתיים תוך כדי קידום איכות הסביבה ושמירה עליה.

בתחומי הנפה מתקיימת פעילות חקלאית ענפה ופועלים בה 17 אזורי תעשייה, הכוללים מפעלי מזון, משחטות, מפעלים כימיים, חברות הייטק, ייצור מתכות ותעשייה כבדה. נוסף על כך, קיימות ופועלות בשטחנו תשתיות לאומיות כגון קצא"א ותש"ן, ו-6 תחנות כוח, בהן תחנת הכוח הפחמית רוטנברג באשקלון. אנו מבצעים פיקוח ואכיפה סביבתית בדרגות שונות על יותר מ-1,500 עסקים בעלי פוטנציאל להשפעה על איכות הסביבה.

אשקלון

קריית גת

קריית מלאכי

שדרות

באר טוביה

חוף אשקלון

יואב

לכיש

שפיר

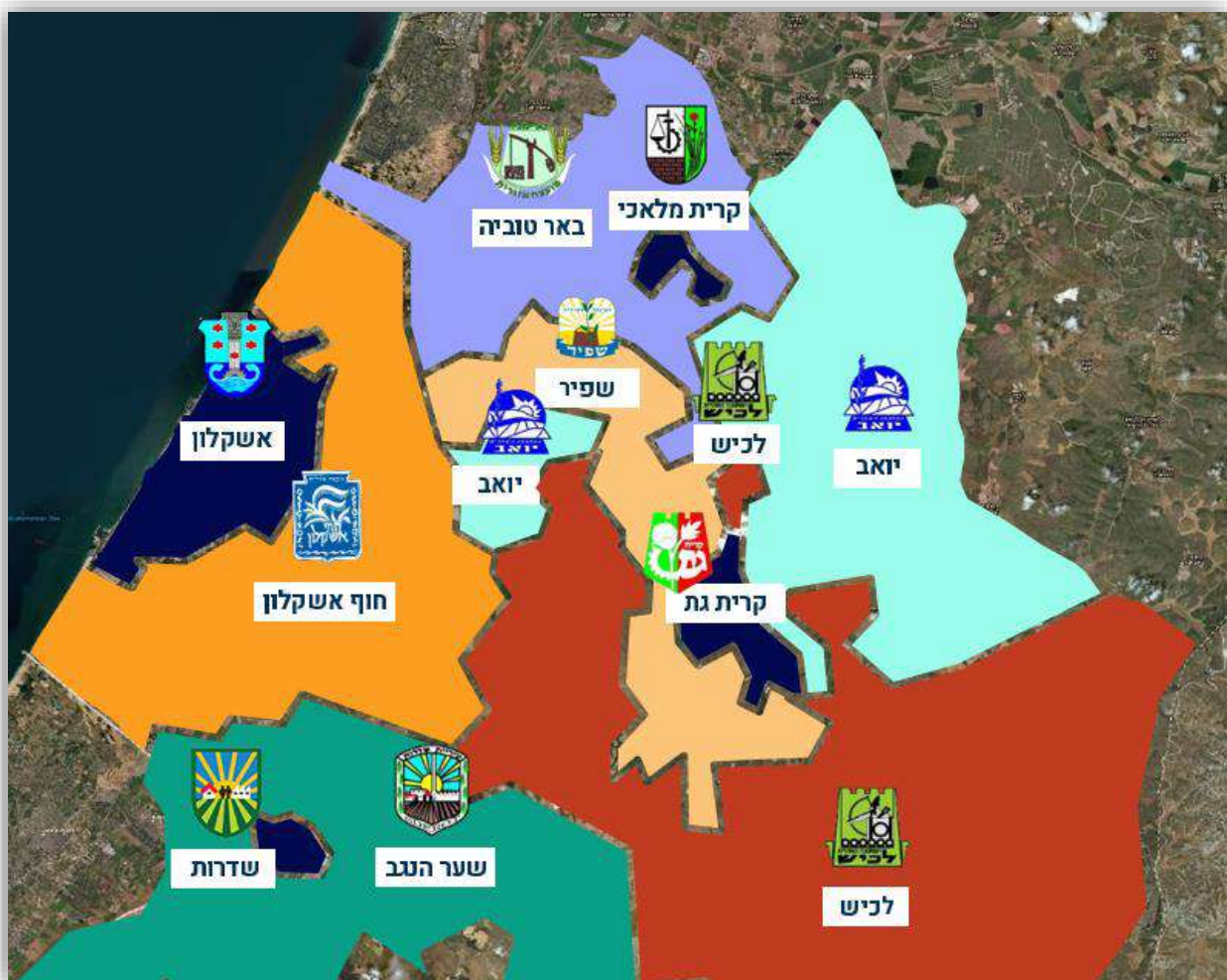

שער הנגב

מטרת האיגוד

קידום איכות הסביבה בנפת אשקלון לטובת כלל הציבור מתוך דגש על שמירת ערכי הטבע הקיימים באזור ומניעת מפגעים סביבתיים. האיגוד יפעל באמצעים מקצועיים, באמצעות מערך פיקוח ואכיפה, לאיתור ולמניעת זיהומים ומפגעים סביבתיים.

בנוסף, יפעל האיגוד למתן מענה לפניות הציבור, לליווי מקצועי של הליכי התכנון והבנייה ולקיום תנאים סביבתיים ברישיונות העסק ובהיתרים שונים, זאת תוך כדי שיתוף פעולה עם כלל הרשויות החברות באיגוד והרשויות הממשלתיות הרלוונטיות.

הישגים משמעותיים

הישגים מקצועיים:

פרויקט לטיפול סביבתי בשכונות ותיקות

כל ארבע הרשויות העירוניות באיגוד זכו השנה לתמיכה כספית לטיפול סביבתי בשכונות ותיקות בהיקף של כ-7 מיליון שקלים כל אחת. האיגוד סייע בניהול הפרויקטים, הובלתם וקבלת התמיכות מהמשרד להגנת הסביבה. כל הפרויקטים ברשויות בשלבי סיום אחרונים של גינון והתקנת המערכות הסולריות ותאורת הלדים. טיפוח השטחים הפתוחים הפרטיים (שפ"פים) יסייע לשפר את חזות הבניינים והגינות בשכונות, להגביר את מעורבות התושבים המתגוררים בשכונות בנושאי איכות הסביבה ויתרום לתחושת הקהילתיות. התקציב לתחזוקת הגינות ל-10 השנים הקרובות מקורו בפרויקטים של התייעלות אנרגטית כגון לוחות פוטו-וולטאים במבני ציבור ותאורת לדים. בשיתוף מחלקת חינוך וקהילה באיגוד הערים נערכים מפגשי תושבים ופעילויות קהילתיות בשכונות להגברת מעורבות התושבים בפרויקט ושיפור איכות החיים ואיכות הסביבה.

צמצום מטרדי ריחות גז/דלק

בשנת 2018 ניכרת ירידה משמעותית בכמות הפניות בגין ריחות גז באשקלון וסביבתה (זיקים וכרמיה). להערכת האיגוד, הסיבה היא הרחבת הניטור גם למרכיבי דלק נדיפים מסוג BTEX (Benzene, Toluene, Ethyl-Benzene Xylene) והתקנת מערכת מישוב האדים במתחם קצא"א, על פי דרישת האיגוד, והקפדה על פריקה/טעינה בהתאם למשטר הרוחות.

הגדלת היקף סיורי הפיקוח בנפה

בשנה החולפת נערכו סיורי פיקוח ואכיפה בכ-300 עסקים, מפעלי תעשייה ואתרים חקלאיים שבתחום השיפוט של האיגוד. כמו כן, קיים האיגוד סיורי ביקורת בעסקים שבהם דרישות סביבתיות, סיורים במפעלים בעלי פוטנציאל סיכונים סביבתיים וכן במשקים חקלאיים שעלולים לגרום למפגעי סביבה ומטרדי ריחות. בשל כך אותרו אירועי הזרמה אסורה של שפכים לנחלי האזור וננקטו פעולות למניעת זיהום מי הנחלים בתשפים עכורים.

שיקום וטיפול בשטחים הפתוחים

האיגוד זכה בקול קורא של הקרן לשטחים פתוחים במסלול תכנון בנושא תכנית אב לגיבוש מדיניות לשיקום וטיפול בשטחים פתוחים שאינם מוגנים סטטוטורית בשטח הנפה. מטרת תכנית האב היא למפות את השטחים הפתוחים והמפגעים בהם, כולל פסולת שהושלכה באופן בלתי חוקי על מנת לקדם את הטיפול במפגעי הפסולת בנפה.

שיקום פתחת נחל שקמה

בשנת 2018 זכה האיגוד בקול קורא של הקרן לשטחים פתוחים במסלול ביצוע בנושא שיקום נחל שקמה (פתחת שקמה). מטרת התמיכה טיפול במפגעי המין הפולש שיטה מכחילה ופתיחת דרכי טיילות באזור השפך של נחל שקמה. הטיפול במפגעים והתכנון הנופי בשטח יאפשרו לקהל ליהנות מבית הגידול החולי והנוף הייחודי במקום.

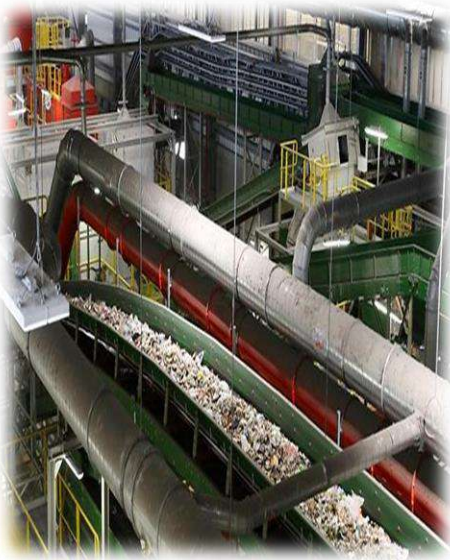
פיקוח אחר יישום פרויקט הפחתת הפליטות מתחנת הכוח רוטנברג

האיגוד מבצע פיקוח הדוק אחר יישום פרויקט הפחתת הפליטות מתחנת הכוח רוטנברג, עמידה בדרישות המחמירות שדרש האיגוד במסגרת היתר הפליטה ויישום לוחות הזמנים שנקבעו. האיגוד התנגד באופן קטגורי לבקשת הדחייה להתקנת פילטרים (סולקנים) בתחנת הכוח רוטנברג באשקלון. כמו כן, האיגוד דחה את מנגנון "קיזוז הפליטות" שאמור לפצות על הפליטות העודפות הצפויות באזור אשקלון, באמצעות הפחתת פליטות בתחנת הכוח הפחמית בחדרה. האיגוד טען כי

כשמדובר במזהמי אוויר מקומיים כגון תחמוצות חנקן [NOx], טווח ההשפעה הרלוונטי הוא 10 ק"מ בלבד, ולכן הפחתת פליטות בחדרה, שמרוחקת כ-100 ק"מ מאשקלון, אינה רלוונטית. כך שכל דחייה בפרויקט הסולקנים באשקלון משמעותה פגיעה ישירה בבריאות תושבי נפת אשקלון.

מיזם ה-RDF (שריפת פסולת ביתית לשם הפקת אנרגיה)

בשנת 2018 האיגוד הביע את התנגדותו לקידום הפרויקט לשריפת פסולת בתחנת רוטנברג והוא ידחה על הסף כל ניסיון לאשר פיילוט נוסף. האיגוד תומך בצורך לאתר פתרונות קצה לפסולת, לרבות בתחום הפיכת פסולת לאנרגיה. עם זאת, קידום פרויקט זה בתחנת הכוח רוטנברג טומן בחובו פוטנציאל של פליטת מזהמים נוספת בשעה שדרישות היתר הפליטה אינן מיושמות עדיין. קידום פרויקט ה-RDF עומד בניגוד גמור למדיניות הממשלה לצמצום פליטות מזהמים מתחנות כוח פחמיות, והוא אף מסכל את המטרה של סגירת התחנות הפחמיות עד לשנת 2030, שכן פרויקט ה-RDF האמור יקבע את השימוש בפחם בתחנת הכוח רוטנברג.

סיוע לרשויות במוכנות לחירום

השנה חיזק האיגוד את הסיוע לרשויות בתחום המוכנות לחירום. נציגי האיגוד משתתפים באימוני החירום לפי התכנית של רח"ל ופיקוד העורף ונותנים מענה לצורכי החירום כחלק ממערך כונני הסביבה. בנוסף, מסייע האיגוד לרשויות במתן מענה לאיום הייחוס בפן הסביבתי לאחר בחינה ממוקדת של כל צורכי הרשות בפני עצמה והאתגרים העומדים לפתחה.

פעילויות ציבוריות וחינוכיות:

ועידת איגוד ערים לאיכות הסביבה – נפת אשקלון 2018

בספטמבר האחרון ערך האיגוד לראשונה ועידה שנתית, ובה נדונו הנושאים המרכזיים על סדר היום של האיגוד. הוועידה עסקה בקשר שבין נושאי סביבה, כלכלה, תעשייה וביטחון, ובמהלכה חשפה מנכ"לית האיגוד מיטל אמיתי לראשונה את דוח ריכוזיות ייצור החשמל בדרום. הוועידה התקיימה במעמד שר האנרגיה והמים ד"ר יובל שטייניץ, שר הביטחון לשעבר ח"כ עמיר פרץ, יו"ר דירקטוריון חברת החשמל אלוף במיל' יפתח רון טל, נשיא התאחדות התעשיינים מר שרגא ברוש ועוד חברי כנסת, מנהלים ומאות משתתפים.

דוח איגוד הערים בנושא ריכוזיות ייצור החשמל בדרום
 דוח של איגוד ערים לאיכות הסביבה - נפת אשקלון שהתפרסם השנה הצביע על כך שתחנות הכוח בנפת אשקלון מהוות שליש מכושר ייצור החשמל בישראל. לפי הדוח, שני שליש מתחנות הכוח בישראל נמצאות בנפת אשקלון, והאת למרות העובדה ששטחה עומד על כ-6% בלבד משטח מדינת ישראל. ריכוזיות תחנות הכוח ומתקני תשתית נוספים באזור אשקלון היא הגבוהה ביותר בארץ. ממצאים אלו הוצגו בוועידת האיגוד האחרונה שנערכה. בהתבסס על ממצאי הדוח דרשו ראשי הערים והרשויות בנפת אשקלון לקבוע יעד לסגירת תחנת הכוח הפחמית רוטנברג באשקלון ולעצור את אישורן של תחנות כוח חדשות.
 שר האנרגיה נעתר לפנייה והודיע כי יקדם החלטת ממשלה שתקבע יעד לסגירת התחנה הפחמית רוטנברג.

פסטיבל סביבתי

כמדי שנה התקיים גם השנה פסטיבל סביבתי "הכדור בדיים שלנו". הפסטיבל נערך השנה בל"ג בעומר **במועצה האזורית לכיש** בהשתתפות מאות מתושבי המועצה. קהל הפסטיבל נהנה ממגוון הצגות סביבתיות - ובכללן הפקה מקורית של האיגוד "הבניין הירוק" - מסדנאות שהתמקדו בתוצרים סביבתיים ומהופעות חיות.

מוסדות חינוך ירוקים

השנה הוסמכו **8 בתי ספר ו-29 גנים** בנפת אשקלון כמוסדות חינוך ירוקים ומתמידים. צוותי ההוראה עברו השתלמות ייעודית, יישמו אורח חיים מקיים וקיימו פעילות עם התלמידים בקרב הקהילה. איגוד ערים לאיכות הסביבה ליווה את התהליך, סייע במילוי בקשות התמיכה, העביר הדרכות ותמך בפעילויות ובימי השיא תוך כדי שיתוף פעולה עם גורמים מוניציפליים ברשויות, המשרד להגנת הסביבה ומשרד החינוך.

מרכז ההשתלמויות באיגוד

האיגוד המשיך גם השנה להפעיל את מרכז ההדרכה המוכר לגמול השתלמות לעובדי הוראה והמגזר הציבורי. במרכז מועברים קורסים מקוונים, סמינרים וסיורים. בשנת 2018 הגדיל האיגוד את היקף ההשתלמויות והכפיל את מספר המשתלמים בזכות הרחבת התכנים ויישום מהלכים טכנולוגיים ושיווקיים.

אות הנגב לבית ספר האלה

בית ספר האלה מהמועצה האזורית יואב, המהווה חלק מהאיגוד, זכה השנה ב-"אות הנגב לאיכות הסביבה" בטקס שנערך באוניברסיטת בן גוריון. בבית הספר מתקיימת פעילות סביבתית קהילתית משמעותית שבאה לידי ביטוי הלכה למעשה ובהתמדה לצד נראות בית הספר בהקשר זה והמרחבים הסביבתיים החינוכיים החוץ-כיתתיים.

אימוץ אתרי טבע עירוני

כחלק מתמיכות האיגוד בפעילות סביבתית ברשויות בוצע בעבר סקר טבע עירוני בקריית גת על ידי החברה להגנת הטבע. השנה 3 בתי ספר ברשות (הרצל, רמב"ם ורוגוזין) מאמצים שני אתרי טבע עירוניים: יער קריית גת ונחל לכיש. התהליך משלב תפיסה חינוכית של למידה מבוססת מקום, למידת חקר, למידה חוץ כיתתית ודוקו-אקטיביזם. הפעילות תמשיך גם בשנת הלימודים הבאה ותורחב לחטיבת ביניים נוספת.

הרחבת מערך נאמני ניקיון

השנה המשיך האיגוד בקיום הדרכות הסמכה של נאמני ניקיון - 2 מתוכן כללו הדרכה ייחודית בשפה הרוסית. ההדרכות הועברו על ידי צוות המשטרה הירוקה והמשרד להגנת הסביבה. הגדלת מערך נאמני הניקיון מגבירה את המודעות לשמירה על הניקיון, מייצרת הגברת הידע הסביבתי ונותנת כלי אכיפה נוספים בידי עובדי רשויות ותושבי הנפה.

ימי עיון מקצועיים שנערכו באיגוד

בשנת 2018 נערכו באיגוד כמה ימי עיון מקצועיים עבור מנהלי מחלקת איכות הסביבה ברשויות. כך למשל, במטרה לסייע לרשויות לקדם את תהליך ההתקשרות עם גופי היישום המוכרים לטיפול בפסולת האלקטרונית, נערך יום מקצועי באיגוד יחד עם 2 התאגידים ובשיתוף נציגי המשרד להגנת הסביבה. בנוסף, נערך השנה באיגוד יום עיון מקצועי בנושא הדברה ולחימה במזיקים לצורך ריענון נהלים והסברת הפעולות הנדרשות שיש ליישם בשטח לטיפול במזיקים לקראת עונת הקיץ.

מחלקת איכות אוויר

איכות האוויר

מחלקת איכות אוויר מטפלת בנושאים הבאים:

- ניטור איכות אוויר – פיקוח על איכות האוויר באמצעות 12 תחנות ניטור ועמידה בהנחיות הממונה ובדרישות ISO 17025, פיקוח על חברות התחזוקה אין.פי.סי ואנוויטק ועל חברות שירותי איכות הסביבה.
- בקרה ודיגול נתונים יומיומית ועבודה רציפה לעמידה בהנחיות הממונה (מנ"א) וב-iso17025.
- הכנת דוחות ניטור חודשיים ושנתיים והעברתם למרכז ניטור ארצי. הדוחות מפורסמים באתרי האיגוד והמשרד להגנת הסביבה.
- תחנות כוח – פיקוח על נתוני הפליטה והיתר הפליטה של 6 תחנות כוח: רוטנברג, דוראד, מתקן ההתפלה, צפית, איתן ודליה, בהיבט איכות האוויר. פיקוח על 2 תחנות שמנטרות מזהמים מסוג BTEX השייכות לחברת קצא"א.
- טיפול בפניות ציבור במטרדי ריחות מהמקורות הבאים – שריפת גזם חקלאי ופסולת, ריח מפיזור זבל גולמי, ריח מלולים ומרפתות, ריח מבתי אוכל, תנורי הסקה ביתיים, בעירות פחם מתחנת הכוח רוטנברג, מטרדי ריחות דלק מקצא"א ועוד.
- מתן חוות דעת לתסקירים, לסקרי ריחות, לתכניות והיתרי בנייה בהיבט זיהום האוויר וריחות מתעשייה, תחנות כוח, חוות מכלי דלק, RDF, חוות לולים ועוד.
- איתור מיקום מתאים להצבת 2 תחנות ניטור חדשות במושב אביגדור ובמושב תימורים בעקבות כניסה לעבודה של תחנת הכוח אי.פי.אם באוקטובר 2020.
- פיקוח משותף עם המשרד להגנת הסביבה על בדיקות LDAR לאיתור דליפות מצנרות דלק ומחוות המכלים במתחם קצא"א וגם על פעולתה התקינה של מערכת ה-VCU למישוב גזי הפליטה של מרכיבי הדלק מטעינת המכליות בים וטיפול באמצעות שריפה למניעת מטרדי ריחות לסביבה.
- פיקוח על יישום אבני הדרך להפחתת הפליטות של זיהום האוויר מתחנת הכוח באמצעות התקנת אמצעי ההפחתה כגון סולקנים לטיפול בגזי הפליטה של תחמוצות הגופרית, תחמוצות החנקן.
- פיקוח על התקנת מצלמות תרמיות, וידיאו, במאגר הפחם למניעת בעירות.
- החלפה ושדרוג ציוד הניטור בתחנות הניטור, ניהול צוותי התחזוקה, בקרה על בדיקות חיצוניות של איכות ואמינות לתחנות הניטור המבוצעות על ידי החברה לשירותי אקולוגיה.

ניטור איכות האוויר

הפעלת תחנת הכוח הפחמית באשקלון (רוטנברג) ותחנות הכוח הגזיות דוראד דליה וצפית מחייבת את האיגוד לעקוב באופן שוטף אחר מצב איכות האוויר באזור. לאור זאת הוקמו במרחב האיגוד 12 תחנות ניטור אוויר משוכללות המספקות באופן רציף מידע על איכות האוויר. התחנות מודדות רמת מזהמים שונים דוגמת תחמוצות גופרית, תחמוצות חנקן, אוזון וחלקיקים. כמו כן, נמדדים נתונים מטאורולוגיים שונים דוגמת כיוון ומהירות רוח, משקעים, קרינת שמש, טמפרטורה ולחץ ברומטרי. נתוני הניטור מועברים ישירות למרכז הבקרה באיגוד ולמערכת הניטור הארצית של המשרד להגנת הסביבה ומשמשים גם לסקרים אפידמיולוגיים ולהכנת תסקירי השפעה על הסביבה. המידע מוזרם 24 שעות ביממה בזמן אמת אל מרכז הבקרה הנמצא באיגוד ומתעדכן אחת ל-5 דקות באתר האינטרנט. תוצאות כיוול המערכת מלמדים על אמינות גבוהה בהפעלת מערכת הניטור, ולפיכך התחנות קיבלו הסמכה ל-ISO 17025. כמו כן, האיגוד והמשרד להגנת הסביבה חייבו את חברת קצא"א להקים 2 תחנות ניטור אוויר הכוללות מכשירי BTEX וכן מערכת לטיפול ולמישוב אדי דלק VCU על מנת לפקח על פליטות של בנזן מחוות המכלים ומטעינת דלק במקשרים הימיים ולהפחיתן.

תמונה מס' 1 – מערכת VCU בקצא"א למישוב אדי הדלק
והפחתת פליטות בנזן ומטרדי ריחות

בשנת 2018 חלה ירידה דרסטית בשימוש במזוט ובוצע מעבר לגז טבעי. הדבר בא לידי ביטוי בנתוני הניטור, המצביעים על הפחתת מזהמים מהתעשייה. להלן המפעלים שצרכו יותר מ-5,000 טון דלק בשנה במהלך שנת 2018, מהם 6 תחנות הכוח: רוטנברג, דוראד, דליה, צפית, איתן ומתקן ההתפלה, והמפעלים הגדולים: חוד אסף קריית גת, יהודה פלדות בני עי"ש.

החל משנת 2019 ואילך אמורות לפעול תחנות כוח חדשות שיצרכו יותר מ-5,000 טון דלק בשנה:

1. תחנת הכוח אלון מרכזי אנרגיה גת הצמודה לאתר מפעל סוגת בקריית גת

תפעל בהספק 60 מגה-ואט והפעלתה מתוכננת ליוני 2019. מתוכנן סיור פיקוח בתחנה.

2. תחנת הכוח תהל ישראל פאור אי.פי.אם צפויה לפעול בסביבות אוקטובר

2020 באתר אזור התעשייה באר טוביה בהספק 450 מגה-ואט. סיור מקצועי לתחנת הכוח באיתור מיקום, הקמה ותפעול 2 תחנות ניטור במושב אביגדור ובתימורים.

מצב איכות האוויר בשנת 2018 באזור נפת אשקלון נקבע על ידי השוואת נתוני הניטור שנרשמו במדידות הרציפות והלא רציפות בתחנות הניטור של האיגוד:

1. לערכי איכות האוויר (ערכי סביבה, יעד, התראה) שנקבעו ב"תקנות אוויר נקי (ערכי איכות אוויר) (הוראות שעה), התשע"א - 2011" כנדרש בחוק אוויר נקי.

2. לערכי איכות אוויר ב"תקנות אוויר נקי (ערכי איכות אוויר) (הוראות שעה)(תיקון), התשע"ג - 2013" שתוקפם החל מ-1.1.2015 - שבהם עודכנו ערכי הסביבה של כמה מזהמים: SO_2 , NO_2 , PM_{10} , $PM_{2.5}$, O_3 .

להלן סקירת מצב איכות האוויר בנפת אשקלון בשנת 2018 בהתאם לאמות המידה שפורטו לעיל:

נתוני המערכת לניטור אוויר

מערכת ניטור האוויר באיגוד כוללת 12 תחנות ניטור ומרכז בקרה ממוחשב.

תמונה מס' 2 - מערכת לניטור אוויר

תחנות הניטור במרחב האיגוד

טבלה מס' 1 – תחנות הניטור במרחב האיגוד המופעלות על ידי האיגוד

שם התחנה	מזהמים נמדדים	פרמטרים מטאורולוגיים	מיקום התחנה אורך/ רוחב ברשת ישראל החדשה	
			מזרח	צפון
ארז	S, N, O, D10	W, R, T, U, B	158731	607995
אשקלון דרום	S, N, O, D2.5	W, R, T, U	157590	618195
אשקלון-איגוד	S, N, O, D10	W, R, T, U, B, S	159331	618836
גברעם	S, N, O, D2.5	W, R, T, U	163159	610998
דליה	S, N, O, D2.5	W, R, T, U, B, S	184155	626160
כרמיה אשק	S, N, O	W, R, T, U, S	156749	612687
מבקיעים	S, N, O, D10	W, R, T, U, S	160045	614630
ניר ישראל	S, N, D2.5	W, R, T, U	165704	621482
קריית גת	S, N, O	W, R, T, U, S	177482	612802
קריית מלאכי	S, N, O, D2.5	W, R, T, U	175621	626345
שדה יואב	S, N, D2.5	W, R, T, U	170008	616791
שדרות	S, N, O, D2.5	W, R, T, U	162321	604206

סוגי המדידות הנעשות בתחנות הניטור:

מכשירי הניטור		פרמטרים מטאורולוגיים	
S	גופרית דו-חמצנית	W	כיוון ומהירות רוח
N	תחמוצות חנקן	T	טמפרטורה
O	אוזון	U	לחות
D2.5	אבק PM2.5	R	גשם
D10	אבק PM10	S	קרינת שמש
		B	לחץ ברומטרי

נתוני הניטור מהתחנות מועברים למרכז הבקרה באיגוד ומעובדים לממוצעים שעתיים, יומיים, חודשיים ושנתיים. בנוסף, הנתונים מועברים בזמן אמת באמצעות תקשורת מחשבים לשירות המטאורולוגי ולמשרד להגנת הסביבה.

מערכת הניטור עוברת כיול אוטומטי אחת ל-24 שעות. לאחר כל כיול מופק דוח אוטומטי עם פירוט תוצאות הכיול והתראות על תקלות אפשריות. מדי יום הנתונים עוברים בדיקת אמינות (דיגול).

אחת ל-5 דקות מתעדכנים נתוני איכות האוויר באתר האינטרנט ashkelonaqm.net. הדוחות החדשיים והשנתיים מפורסמים באתר המשרד להגנת הסביבה לאחר שעברו בדיקה ובקרה על ידי רכו איכות אוויר באיגוד. כמו כן, אחת לשנה מתבצע כיוול על ידי גורם חיצוני כדי לבדוק את אמינות מערכת הניטור. ממצאי דוחות הכיוול מלמדים על אמינות גבוהה בהפעלת מערכת הניטור, שקיבלה תעודת הסמכה ל-ISO 17025 מהרשות להסמכת מעבדות ועברה בהצלחה ב-20 בנובמבר 2019 חידוש הסמכה נוסף.

ניתוח אירועי זיהום האוויר

טבלה מס' 2 – הערכים הרלוונטיים למערכת הניטור של האיגוד וערכי הסביבה שעל פיהם סוכם הנתונים לשנת 2018:

מספר חריגות מותר	זמן ביצוע	הערך במיקרוגרם למ"ק	הערך בחל"ב	המזהם
8	שעה	350	134	גופרית דו-חמצנית SO ₂
4	יממה	50	19	
	שנה	20	8	
	חצי שעה	940	500	כלל תחמוצות חנקן NOX
	יממה	560	298	
8	שעה	200	106	חמצן דו-חנקני NO ₂
	שנה	40	21	
10	8 שעות	140	71	אוזון O ₃
18	יממה	37.5		אבק דק PM2.5
	שנה	25		
18	יממה	130		אבק דק PM10
	שנה	50		

להלן טבלאות ותרשימים לסיכום נתוני הניטור לשנת 2018:

גופרית דו-חמצנית

טבלה מס' 3 מציגה מדידות גופרית דו-חמצנית. זוהי תרכובת גזית הנפלטת לאוויר משריפת דלקים המכילים גופרית (מזוט, סולר) בתעשייה ובתחנות כוח לייצור חשמל וכן מתהליכי ייצור שונים בתעשייה. בין האפקטים השליליים של המזהם פגיעה במערכת הנשימה, הפיכה באטמוספירה לאירוסול חומצה גופרתית וחלקיקי סולפאט שניוניים (קטנים מ-1 מיקרון) הגורמים להשפעות בריאותיות חמורות, לצד תופעות של אובך וירידה בראות, גשם חומצי ונזק לצמחייה ולמבנים (שיש, ברזל).

טבלה מס' 3 – ערכי הגופרית הדו-חמצנית שנמדדו בתחנות השונות בשנת 2018

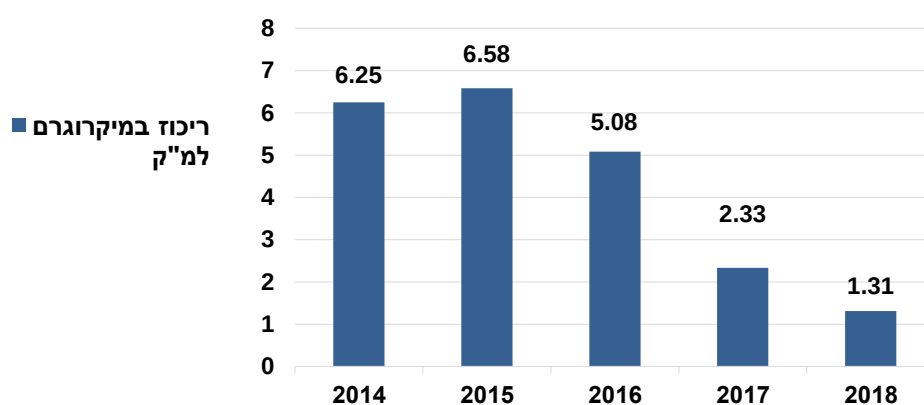
גופרית דו-חמצנית SO ₂			תחנה
ריכוז יממתי מרבי (מיקרוגרם למ"ק)	ריכוז שעתי מרבי (מיקרוגרם למ"ק)	ממוצע שנתי (מיקרוגרם)	
13	117	1.0	ארז
9	37	1.6	אשקלון דרום
7	59	1.3	אשקלון – איגוד
13	111	1.6	גברעם
3	23	0.5	דליה
31	268	1.8	כרמיה
29	243	2.9	מבקיעים
6	53	0.8	ניר ישראל
7	54	0.5	קריית גת
12	53	2.1	קריית מלאכי
6	28	0.5	שדה יואב
6	62	0.8	שדרות
50	350	20	ערך סביבה
4	8	מספר ערכים מותר מעל התקן	

✓ בשנת 2018 לא נמדדו חריגות או אירועים מעל ערכי הסביבה לגופרית דו-חמצנית.

תמונה מס' 3 – תחנת הכוח רוטנברג, המופעלת באמצעות שריפה של אלפי טונות פחם ביממה, מהווה את המקור העיקרי לפליטת תחמוצות גופרית דו-חמצנית לסביבה

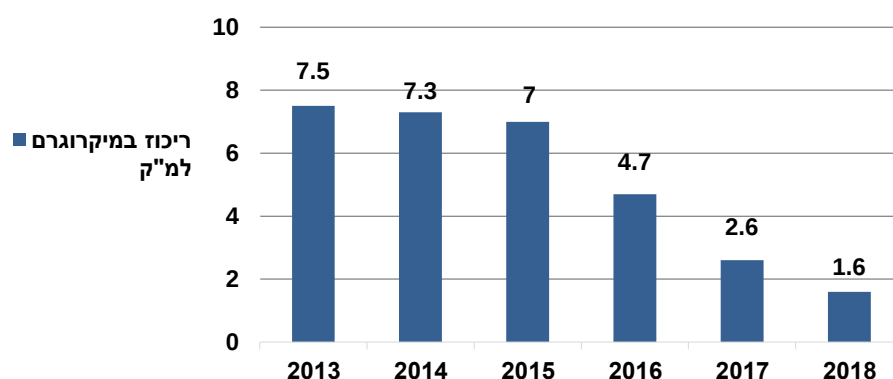
ניתן לראות בתרשים מס' 1 כי ריכוזי הגופרית הדו-חמצנית פחתו במהלך השנה האחרונה בשל מעבר של מפעלים שונים לשריפת גז טבעי ושימוש במזוט דל גופרית במפעלים אחרים.

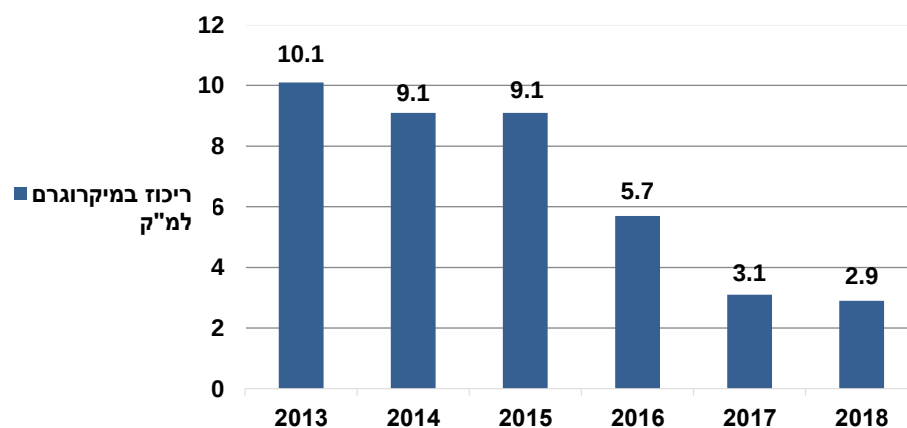
תרשים מס' 1 – ריכוז גופרית דו-חמצנית בממוצע שנתי בתחנות האיגוד

בשנים 2016-2018 חלה ירידה בממוצעים השנתיים לגופרית דו-חמצנית בעקבות השבתת 2 יחידות לסירוגין בתחנת הכוח רוטנברג לצורך התקנת אמצעים להפחתת פליטות ופעילות פיקוח ואכיפה של האיגוד.

ניתן לראות בתרשים מס' 2 ובתרשים מס' 3 כי ריכוזי הגופרית הדו-חמצנית באזור אשקלון ובאזור מועצה אזורית חוף אשקלון פחתו בשנים 2016-2018 בשל הפחתה בשימוש הפחם בתחנת הכוח רוטנברג, והממוצעים השנתיים הם נמוכים ביחס לערך הסף הסביבתי (20 מיקרוגרם למ"ק).

תרשים מס' 2 – ממוצעים שנתיים של ריכוזי גופרית דו-חמצנית באשקלון

תרשים מס' 3 – ממוצעים שנתיים של ריכוזי גופרית דו-חמצנית במבקיעים, מועצה אזורית חוף אשקלון

ערכי כלל תחמוצות החנקן

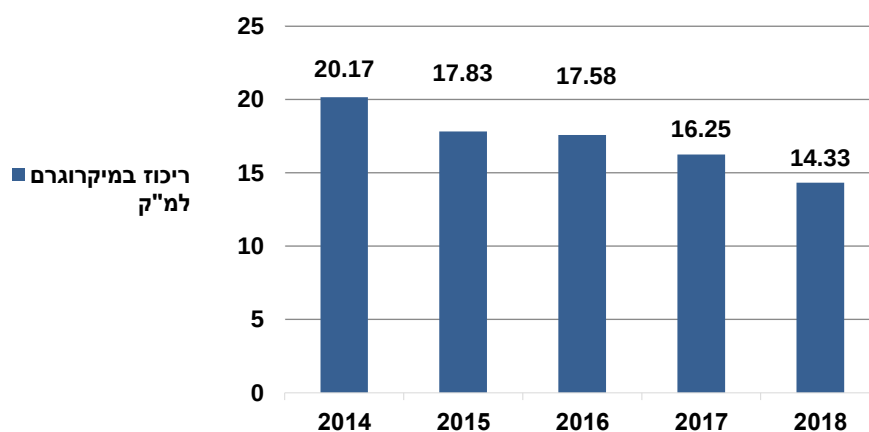
מקור תחמוצות החנקן הוא בשריפת דלקים בתהליכי ייצור בתעשייה. כמות ניכרת מתחמוצות אלו נפלטת גם בעקבות שריפת דלק במנועי כלי רכב. עיקר הסובלים מתחמוצות אלו הם תושבי המרכזים העירוניים והמתגוררים סמוך לצמתים מרכזיים.

טבלה מס' 4 – ערכי כלל תחמוצות החנקן שנמדדו בתחנות השונות בשנת 2018.

כלל תחמוצות החנקן NOX			
תחנה	ממוצע שנתי (מיקרוגרם)	ריכוז חצי שעתי מרבי (מיקרוגרם למ"ק)	ריכוז יממתי מרבי (מיקרוגרם למ"ק)
אוז	12	149	40
אשקלון דרום	18	237	108
אשקלון – איגוד	24	641	160
גברעם	10	119	46
דליה	9	302	43
כרמיה	14	294	51
מבקיעים	12	193	66
ניר ישראל	12	114	57
קריית גת	16	271	68
קריית מלאכי	20	270	83
שדה יואב	10	160	52
שדרות	15	215	52
ערך סביבה		940	560

✓ בשנת 2018 לא נמדדו חריגות או אירועים מעל התקן של תחמוצות חנקן.

ניתן לראות בתרשים מס' 2 כי השינויים בריכוזי תחמוצות החנקן נובעים מצד אחד ממעבר מפעלים לשריפת גז טבעי ושיפורים במבערים שלהם, ומצד שני מפיקוח על היתרי הפליטה בתעשייה וכלי רכב הפולטים תחמוצות אלו.

תרשים מס' 4 – ריכוז כלל תחמוצות חנקן במוצע שנתי בתחנות האיגוד

ערכי חנקן דו-חמצני

ריכוז החנקן הדו-חמצני משתנה בהתאם למיקום התחנה ביחס לכבישים ראשיים ולתעשייה ובהתאם למגמות רב שנתיות של הפחתת פליטת תחמוצות החנקן מהתחבורה והתעשייה.

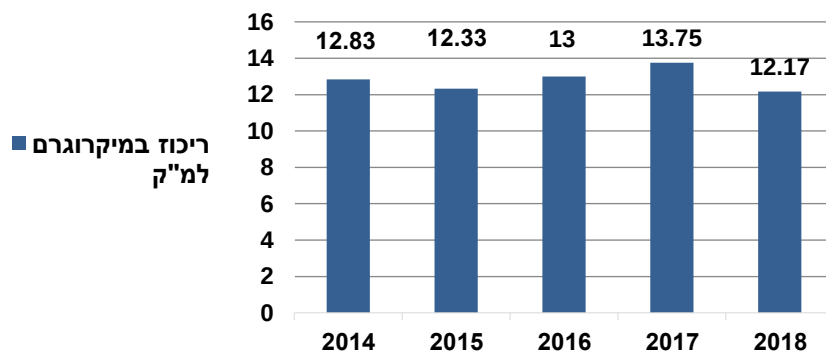

תמונה מס' 4 – פליטת חנקן דו-חמצני

טבלה מס' 5 - ערכי תחמוצות החנקן הדו-חמצני שנמדדו בתחנות השונות בשנת 2018.

חנקן דו-חמצני NO ₂		
תחנה	ממוצע שנתי (מיקרוגרם למ"ק)	ריכוז שעתי מרבי (מיקרוגרם למ"ק)
ארז	10	60
אשקלון דרום	16	160
אשקלון - איגוד	19	128
גברעם	9	81
דליה	9	179
כרמיה	11	80
מבקיעים	10	133
ניר ישראל	10	75
קריית גת	14	105
קריית מלאכי	16	108
שדה יואב	10	102
שדרות	12	89
ערך סביבה	40	200
מספר ערכים מותר מעל התקן		8

✓ בשנת 2018 לא נמדדו חריגות או אירועים מעל התקן של חנקן דו-חמצני.

תרשים מס' 5 - ריכוז חנקן דו-חמצני בממוצע שנתי בתחנות האיגוד

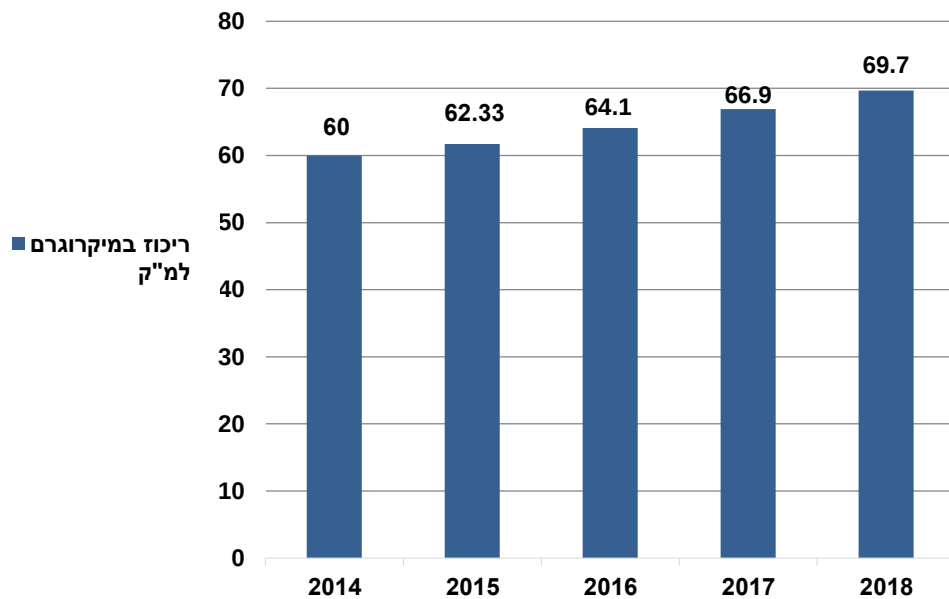
ערכי אוזון O₃

האוזון הינו מזהם משני, כלומר מזהם שאינו נפלט ישירות מתהליכי השריפה והייצור, אלא נוצר בריאקציות כימיות ופוטוכימיות באטמוספירה. שינוי בריכוז האוזון מצביע על שינוי בריכוז תחמוצות החנקן ובריכוז החומרים האורגניים שבאוויר, המהווים מזהם בסיס ליצירת האוזון.

טבלה מס' 6 – ערכי האוזון שנמדדו בתחנות השונות בשנת 2018.

אוזון O ₃		
תחנה	ממוצע שנתי (מיקרוגרם למ"ק)	ריכוז 8 שעותי מרבי (מיקרוגרם למ"ק)
ארז	62	160
אשקלון דרום	84	161
אשקלון איגוד	69	143
גברעם	74	153
דליה	71	136
כרמיה	61	155
מבקיעים	71	160
קריית גת	69	142
קריית מלאכי	67	147
שדרות	69	131
ערך סביבה		140
מספר ערכים מותר מעל התקן		10

✓ בשנת 2018 לא נמדדו חריגות או אירועים מעל התקן של אוזון למעט חריגות באשקלון דרום ובמבקיעים, המושפעות מפליטה של חומרים אורגניים נדיפים מחוות המכלים ומטעינת דלקים במקשרים הימיים בקצא"א, שמשפיעים על עליית ריכוזי האוזון.

תרשים מס' 6 - ריכוז אצות בממוצע שנתי בתחנות האיגוד

ריכוזי אבק

במרחב האיגוד קיימים כמה מקורות לאבק וחלקיקים. חלק מהמקורות הינם טבעיים (אבק המדבר, חלקיקי מלח מהים) וחלקם מעשי ידי אדם (תעשייה, שינוע מחצבים, סלילת כבישים, עבודות בנייה, עיבוד חקלאי וכדומה). בדרך כלל מקור השינויים בריכוזים הוא בשנים שבהן היו סופות אבק.

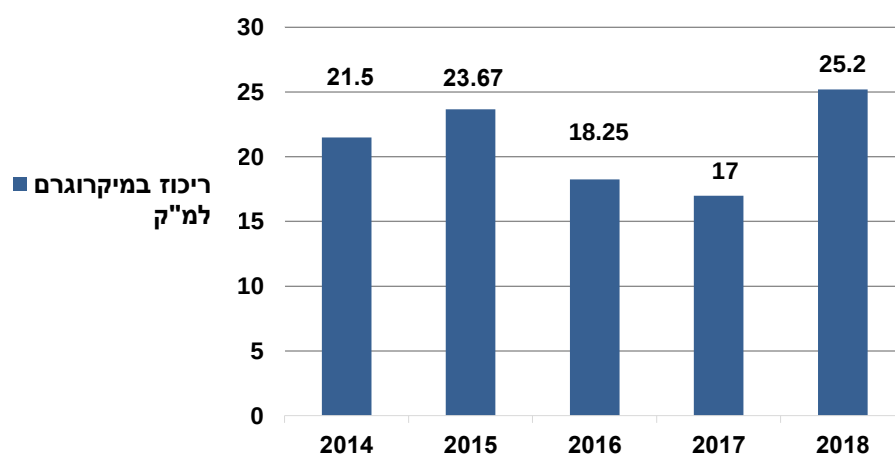

תמונה מס' 5 - ריכוז גבוה של אבק

טבלה מס' 7 – ריכוזי האבק הדק שנמדדו בתחנות השונות בשנת 2018.

חלקיקים נשימים PM 2.5/10				
תחנה	PM	ממוצע שנתי ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	ריכוז יממתי ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	מס' חריגות מעל הערך היממתי
ארז	10	42	195	7
אשקלון דרום	2.5	19	66	13
אשקלון - איגוד	10	44	305	13
גברעם	2.5	17	62	8
דליה	2.5	16	79	8
מבקיעים	10	42	310	9
ניר ישראל	2.5	17	79	10
קריית מלאכי	2.5	19	132	16
שדה יואב	2.5	17	75	8
שדרות	2.5	19	78	12
ערך סביבה	2.5	25	37.5	
	10	50	130	
מספר ערכים מותר מעל התקן			18	

✓ בשנת 2018 נמדדו כמה אירועים מעל התקן היממתי, כולם בזמן סופות אבק.

תרשים מס' 7 – ריכוז אבק PM2.5 בממוצע שנתי בתחנות האיגוד

מחלקת קרינה

קרינה בלתי מייננת

האיגוד מודד רמות קרינה של אנטנות סלולריות וכן קווי מתח גבוה ושנאים של חברת החשמל. לאיגוד מד קרינה משוכלל, שבאמצעותו ניתן למדוד את רמת הקרינה מהמוקדים השונים. האיגוד מפקח על בדיקות הקרינה שנעשות במוסדות חינוך בכל הרשויות שבנפת אשקלון.

במרוצת השנים שבהן עוסק האיגוד בתחום קרינה בלתי מייננת (משנת 2001 עד היום) התפתחה והתרחבה הפעילות למישורים רבים מעבר לביצוע מדידות קרינה לצורך פיקוח על פי חוק קרינה בלתי מייננת תשס"ו - 2006.

בכל הפעילויות שיוצגו כאן מטרתנו העיקרית הינה צמצום חשיפת הציבור לקרינה עד למינימום האפשרי, בפרט בקרב ילדים, זאת על פי עקרון "הזהירות המונעת" וחוק הקרינה, במיוחד לנוכח העובדה כי בעידן שלנו כל התפתחות טכנולוגית מהווה מקור חדש לחשיפה לקרינה בלתי מייננת.

באופן כללי ניתן לחלק את מקורות חשיפת כלל הציבור לקרינה בלתי מייננת באופן הבא:

- (1) מקורות סביבתיים
- (2) מקורות מחוץ לבית
- (3) מקורות פנימיים (בתוך הבית)
- (4) מקורות אישיים (צמוד לגוף)

המקורות הסביבתיים הם בעיקר אנטנות סלולריות ואנטנות שידור אחרות הפועלות בתדרי RF: חדרי טרנספורמציה, שנאים על עמודים, קווי הולכה למיניהם, לוחות וארונות חשמל הפועלים בתחום ה-ELF.

המקורות הפנימיים הם בעיקר הטלפון הסלולרי, ואלה הפועלים בתדר רשת החשמל והאלחוט, כגון נתבים אלחוטיים, ציוד חשמלי ולוחות חשמל פנימיים. מבין המקורות הנ"ל הטלפון הסלולרי, שמהווה מקור חשיפה אישי, הינו העיקרי.

אנחנו נחשפים למקורות רבים של קרינה בלתי מייננת, מקצתם גורמים לנו לחשיפה קצרת מועד ומקצתם לחשיפה רצופה וממושכת. הדגש מבחינת ההשפעה הבריאותית הינו על מקורות חשיפה לטווח ארוך – רצופה וממושכת.

האיגוד פעל במשך כל התקופה (משנת 2001 ועד היום) בדרכים שונות לצמצום החשיפה מכל מקור על ידי:

- טיפול בפניות ציבור.
- מתן תנאים עבור בקשות להיתרי בנייה הכוללות הקמת מתקני חשמל חדשים או קרבה למתקני חשמל קיימים.
- בדיקה של בקשות להיתרי בנייה לאתרי שידור סלולריים טרם הדיון בוועדה מקומית.
- בגני ילדים ובבתי ספר – מעקב (ELF) ותדר רשת החשמל (RF), ביצוע מדידות קרינה בתדרי רדיו ופיקוח אחר תוצאות המדידות, מתן המלצות מקצועיות לטיפול בליקויים ופיקוח לאחר טיפול.
- ביצוע פעילות חינוכית למורים ולכלל הציבור בנושא הגברת המודעות לצמצום החשיפה לקרינה בלתי מייננת.
- ביצוע ניטור רציף של קרינה בגני ילדים ובבתי ספר הנבחרים על ידי האיגוד.
- מתן הרצאות והדרכות למורים, לסטודנטים ולקהל הרחב במסגרות שונות בנושא צמצום החשיפה לקרינה. ארגון קורסים למודדי קרינה וקורסי ריענון למנהלי מחלקות איכות הסביבה ברשויות האיגוד וכן לרכזי קרינה ביחידות הסביבתיות ובאיגודים בשיתוף אגף קרינה במשרד להגנת הסביבה.

בשנת 2018 ערכנו 47 בדיקות מדידת קרינה בקרבת אתרים סלולריים ובקרבת שנאים ומוקדי שדות מגנטיים בתדר רשת החשמל. במרבית הבדיקות שנערכו סביב אנטנות סלולריות רמות הקרינה הסביבתית היו נמוכות – כאחוזים בודדים מהתקן הסביבתי. במדידות של שדות מגנטיים בתדר רשת החשמל נמצאו חריגות בכמה מקרים, והן טופלו בהתאם.

משרד החינוך והמשרד להגנת הסביבה המשיכו בשנת 2018 בעריכת סקרי קרינה בבתי הספר. הסקרים, אשר בוצעו באמצעות חברות בדיקה פרטיות, הצביעו על כמה חריגות

מהמלצות המשרד להגנת הסביבה לערכי סף לחשיפה מתמשכת לשדות מגנטיים בתדר רשת החשמל. כתגובה לממצאים נשלחו מכתבים עם רשימת חברות המוסמכות למיגון לכל מנהלי מחלקות החינוך ולמנהלי מחלקות איכות הסביבה ברשויות לשם ביצוע עבודות מיגון ובקרה בבתי הספר. עבודות המיגון נדרשות בדרך כלל במקומות שבהם לוחות חשמל מתח נמוך בבית הספר הותקנו בקיר משותף עם כיתת לימוד, חדר מורים וכדומה.

לא קיימת מניעה להיחשף לשדות מגנטיים בעוצמות אלו בחשיפה שאינה קבועה, כגון בחדרי שירותים, מסדרונות ומעברים. עוצמות השדות המגנטיים מלוחות החשמל הטיפוסיים יורדות במהירות עם המרחק, ובמרחק של 1 מטר בדרך כלל פוחתות אל מתחת לסף המומלץ.

אפשרויות הפעולה כוללות: הרחקה של התלמידים על ידי קירוי ובניית מחיצות גבס, טיפול בלוח החשמל לשיכול פאזות ותיקון ההארקה, ובעדיפות אחרונה – בידוד לוחות החשמל באמצעות ציפוי הקיר בלוחות מתכת מיוחדים. העבודות מתבצעות תוך כדי בקרה ומדידת קרינה עד להשגת התוצאות הרצויות.

תמונה מס' 1 – ארגון קורס בודקי קרינה לעובדי יחידות סביבתיות שהתקיים באיגוד באוקטובר 2018

מחלקת רעש

רעש

האיגוד מטפל בתלונות על מטרדי רעש שמקורם בעסקים, מפעלים ואולמות אירועים בעלי רישיון עסק. האיגוד מבצע בדיקות רעש באמצעות מד רעש משוכלל הנמצא ברשותו, ותוצאות הבדיקה מועברות לרשויות המטפלות בתלונות. האיגוד נותן חוות דעת לסקרים אקוסטיים עוד בשלב היתר הבנייה.

רעש

במהלך 2018 טופלו 18 תלונות על מטרדי רעש הנגרמים ממפעלים, בהם מפעל נטו בקריית מלאכי והמנפטה ביואב. מהמושבים במועצות האזוריות התקבלו תלונות על רעש מרפתות לולים ומאזורי תעסוקה – וטופלו.

טופלו 12 פניות מתושבי אשקלון, קריית מלאכי, שדרות וקריית גת על רעש ממנועי

קירור בעסקים ואולמי אירועים.

טיפול בתלונות רעש מחוות לולים במושב נועם.

נבדקו ואושרו 9 דוחות אקוסטיים לפרויקטים

מסחריים משולבים בבתי מגורים וחוות דעת

אקוסטית לרעש מכבישים.

חוות הדעת של האיגוד בנושא מניעת רעש ניתנת בהתאם לחוק למניעת מפגעים, 1961 ותקנותיו:

- תקנות למניעת מפגעים (רעש בלתי סביר), התש"ן - 1990
- תקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש), התשנ"ג - 1992
- תקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש)(תיקון), התשע"א - 2011
- חוקי עזר מקומיים.

האיגוד פועל בשני מישורים למניעת מטרדי רעש:

1. פיקוח על בניית מתקנים חדשים בתעשייה וכן על תכניות בנייה למרכזי מסחר בשילוב מגורים ואולמות אירועים.

באיגוד נבדקים סקרים/ נספחים אקוסטיים שהוגשו על ידי מפעלים/ מוסדות עירוניים ויזמים בהתאם לדרישת מתכנן האיגוד כתנאי לקבלת היתרי בנייה למתקנים חדשים. בשנת 2018 נבדקו ואושרו 9 דוחות אקוסטיים כולל מתן חוות דעת אקוסטית לרעש מכבישים.

2. טיפול בפניות ציבור בנושא מטרדי רעש.

האיגוד מטפל בתלונות מטרדי רעש הנגרמים על ידי מפעלים, עסקים ומוסדות ציבור. הטיפול כולל התרשמות ממקור הרעש, ביצוע מדידות מפלס רעש בבית המתלונן וכתובת דוח מסכם עם בקשה להסרה ו/ או הפחתת מטרדי רעש, אם קיימים.

במהלך 2018 טופלו 3 פניות מתושבים על מטרדי רעש הנגרמים ממפעלים באזורי תעשייה, פניות ממושבים על חוות לולים, מחלבות ברפתות ו-12 פניות בנושאי מטרדי רעש מעסקים הממוקמים במרכזים מסחריים ובקרבת בנייני מגורים.

מפעלים/ עסקים/ חוות לולים

התקבלו תלונות על רעש ממערכות אלקטרומכניות, כגון מדחסים, מערכות קירור, משאבות, פריקת סחורה בשעות מנוחה, רעש ממנדפים וכולי. חלק מבעלי בתי העסק טיפלו במטרדי הרעש לשביעות רצון המתלוננים. לגבי העסקים שלא טופלו, נשלחה בקשה למחלקת רישוי עסקים/ פיקוח להמשך טיפול להסרת המפגע. האיגוד היה מעורב בטיפול בתלונות רעש מחוות לולים במושב נועם.

מוסדות חינוך

התקבלו תלונות על מטרדי רעש חזק בעת הפעלת פעמון בית הספר, השמעת מוזיקה בהפסקות ובחופשת הקיץ ומטרד רעש מצופר אזעקה המתריע על השארת דלת פתוחה בכניסה לגני ילדים. בוצעו מדידות מפלסי רעש ונשלחו לכל המנהלים הנחיות החוק וחוזר מנכ"ל משרד החינוך המפרט את רמות מפלסי הרעש המותרים.

אולם אירועים

התקבלו תלונות על מטרדי רעש שנגרמים לתושבי הסביבה הקרובה ממוזיקה חזקה המושמעת באולם האירועים ומחוצה לו. בוצעו מדידות בבית המתלונן ונכתבו הנחיות לביצוע הצעדים הנדרשים להסרת המטרד.

אתרי בנייה

התקבלו תלונות על מטרדי רעש מאתרי בנייה ברחבי העיר הנגרמים מהפעלת מתקנים וציוד בנייה בשעות הבוקר המוקדמות ובניגוד לתקנות החוק. דרישות החוק ותקנותיו הועברו לידיעת מנהלי האתרים.

מפוח עלים

תלונות על שימוש והפעלת מפוח עלים בשכונות מגורים הופנו למנהלי מחלקות איכות הסביבה ברשויות, והם הנחו את המוקד העירוני לשלוח בזמן אמת פקח לאכיפת תקנות החוק. במקביל הונחה הקבלן להימנע לחלוטין משימוש במפוח עלים.

בתים פרטיים

טופלו פניות בנושא מזגנים, שיפוצים, הפעלת מוזיקה, נביחות כלבים וכולי. לכל המתלוננים נשלח חומר המפרט את תקנות החוק ודרכי הפעולה העומדים לרשותם.

מחלקת פניות ציבור

פניות ציבור

רקע

האיגוד פועל בקרב 10 רשויות מקומיות, שבהן מתגוררים כ-350 אלף תושבים. האיגוד פועל בשקיפות ועל פי עקרון שיתוף הציבור. לצורך כך מעדכן האיגוד את התושבים ואת נבחרי הציבור הן בפעילות השוטפת והן במידע על אודות נתוני איכות הסביבה העולים בביקורות ובאמצעי הניטור.

טיפול בפניות הציבור

הפניות לאיגוד נעשות דרך אתר האיגוד, מוקד הסביבה ומוקדים עירוניים. כל פנייה לאיגוד מתועדת בקובץ ייעודי. פנייה המגיעה ממוקד הסביבה או מהמוקדים העירוניים יכולה לייצג מספר רב של פונים עבור אותו מטרד/ מפגע. החל מדוח שנתי 2017 סיווג הפניות נעשה בהתאם לסיווגים של המשרד להגנת הסביבה לצורך יצירת אחידות בהשוואת בסיסי הנתונים. בשנת 2017 הפצנו גם נוהל פנימי לטיפול בפניות ציבור המתקבלות באיגוד. הנוהל כולל, בין היתר, התייחסות ל"משובי לקוחות" לטיפול בפניות - לאור דרישות תקני ISO 17025.

מאפיינים כלליים

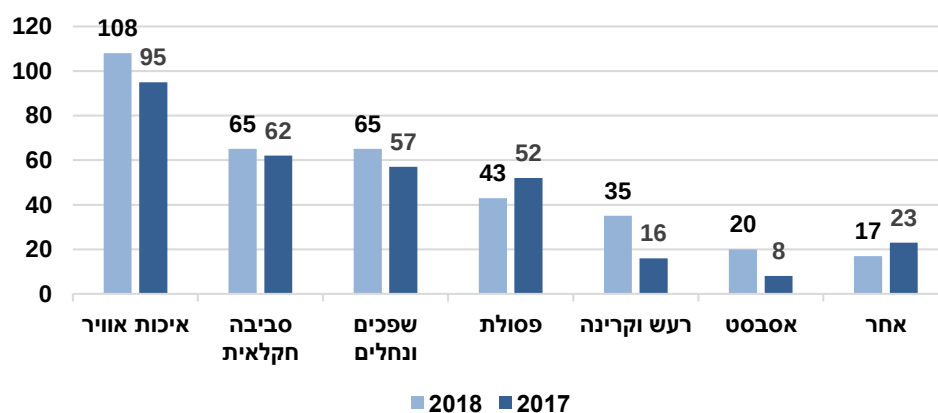
החל מתקופה II/2017 חלה עלייה של יותר מ-50% במוצע בכמות הפניות השנתית לאיגוד: מכ-120 פניות לכ-160-210 פניות בתקופה. בשנת עבודה 2018 התקבלו באיגוד 353 פניות ציבור (לעומת 313 בשנת 2017). חלק מהפניות מגלמות, כאמור, מספר רב של פונים למוקד סביבה ארצי (*6911) עבור אירוע אחד מתמשך ו/ או נרחב. במחוז התקבלו 1,447 פניות (לעומת 1,337 בשנת 2017) מתושבי הנפה. להלן פרוט הפניות שהגיעו לאיגוד לפי נושאים:

טבלה מס' 1 - פירוט הפניות שהתקבלו באיגוד.

סה"כ 2017	סה"כ 2018	אחר	אסבסט	רעש וקרינה	שפכים	פסולת	סביבה חקלאית	איכות אוויר	
100	↑ 115	7	3	22	28	14	3	38	אשקלון
40	↓ 27	3	1	2	5	0	6	10	קריית גת
15	↑ 19	1	0	1	3	3	2	9	קריית מלאכי
26	↓ 22	0	1	2	3	5	0	11	שדרות
34	↑ 40	2	3	3	13	3	10	6	באר טוביה
33	↑ 41	3	4	3	7	7	10	7	חוף אשקלון
25	≈ 23	0	2	1	1	3	5	11	לכיש
21	↑ 39	0	2	1	4	6	21	5	שפיר
6	↑ 12	0	4	0	0	0	7	1	שער הנגב
13	≈ 15	1	0	0	1	2	1	10	יואב
313	353	17	20	35	65	43	65	108	סה"כ

מקור המטרד:

מפילוח הפניות שהתקבלו עולה כי מרבית הפניות הן בתחומי זיהום אוויר, סביבה חקלאית, שפכים ופסולת - כמו בשנים שעברו.

תרשים מס' 1 - פילוח השוואתי של הפניות שהתקבלו באיגוד על פי מקור המטרד

איכות אוויר

מבדיקת הפניות ניכרת ירידה משמעותית בכמות הפניות בגין **ריחות גז** באשקלון וסביבתה (זיקים וכרמיה). ייתכן שהסיבה היא מערכת מישוב האדים שהותקנה במפעל קצא"א והקפדה על פריקה/ טעינה בהתאם למשטר הרוחות.

לצד זה, השנה התקבלו יותר מ-120 פניות למוקד הארצי בגין מטרדי ריח באזור צומת מלאכי (קסטינה) וערוגות. האיגוד ביצע פעולות אופרטיביות, ולאחר הטיפול בליקויים הופסקו מטרדי הריחות.

כמו כן, התקבלו כמה פניות בנושא מטרדי זיהום אוויר בגין **מפעלי בטון** בנפה - באשקלון, קריית גת ובקריית מלאכי.

פניות בגין **שריפות גזם ופלסטיק** התקבלו מהמועצות האזוריות לכיש (שלווה, נוגה, זוהר, מנוחה), חוף אשקלון (בית שקמה, באר גנים), באר טוביה (שדה עזיהו, שתולים), שפיר (אבן שמואל) ושער הנגב (גבים). התקבלו פניות גם מיישובי מזרח לכיש בגין שריפות מעבר לקו הירוק. בהקשר של שריפת פסולת חקלאית, פורסמה טיוטת תקנה למניעת שריפות חקלאיות. עם פרסום התקנה, נפעל להפצתה ואכיפתה. ראו הרחבה בפרק איכות אוויר ואכיפה.

סביבה חקלאית

ניכרת ירידה משמעותית בכמות הפניות בנושא מטרדי **ריחות דישון**. עיקר הפניות התקבלו מתושבי קריית גת, חלץ, ניר ח"ן ואיתן.

התקבלו פניות בנושא מטרדי ריחות **מלולים** (נועם, משען, ניר ישראל, שפיר) ומטרדי ריחות **מרפתות** (ינון ושפיר).

מקיבוץ רוחמה התקבלו פניות בנושא מטרדי ריח, לדברי הפונים, ממפעל קומפוסט. כמו כן, התקבלו פניות בנושא פיזור חריג של בוצות - ראו פרק אירועי סביבה.

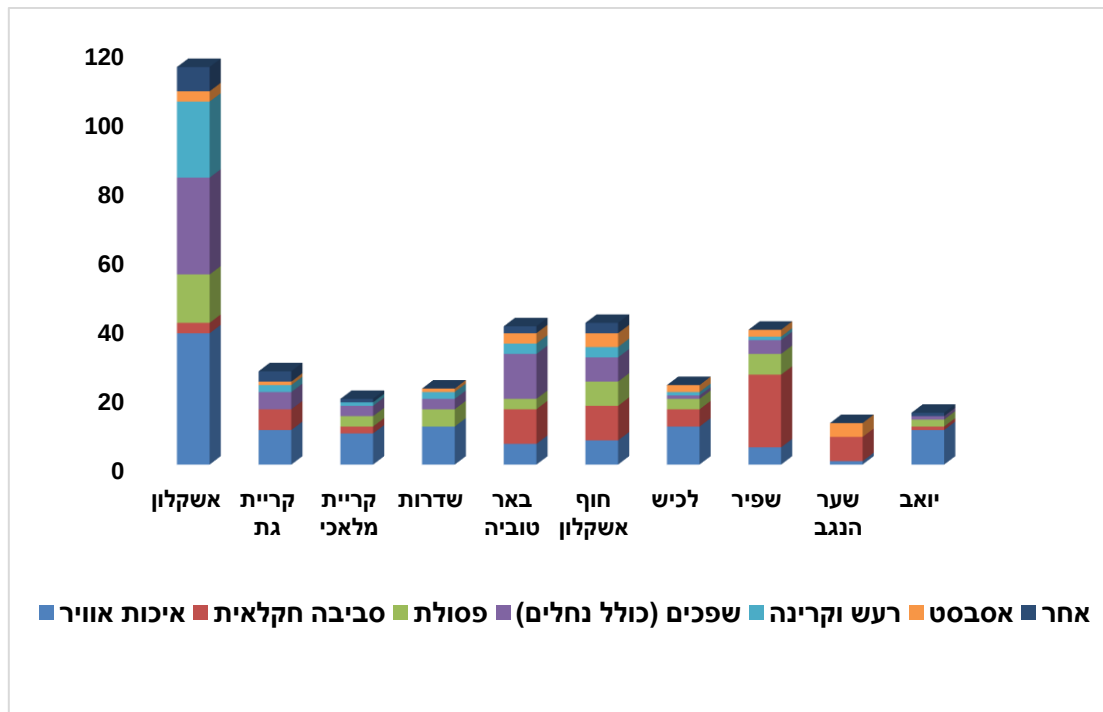
קרינה, רעש ואסבסט

לאור התפתחות הבנייה והתקרבות לקווי מתח גבוה לצד העלייה במודעות ניכר גידול משמעותי בכמות הפניות בנושאי מדידת רמות קרינה.

באופן דומה, בעקבות הפיתוח בשטחים החקלאיים, הכולל הקמת מבני אחסון חדשים ופירוק מבנים ישנים, ניכרת עלייה בכמות הפניות בנושאי אסבסט.

התפלגות לפי רשויות

להלן התפלגות הפניות לפי רשויות (פירוט לכל רשות בהמשך).

תרשים מס' 2 – סיווג פניות מתועדות שהתקבלו באיגוד לפי רשויות ומקור המטרד

מאפיינים מרכזיים פניות תושבי אשקלון

הנושאים העיקריים של הפניות הם בתחום מפגעי זיהום אוויר, שפכים ופסולת. ריח זיהום אוויר: התקבלו 38 (35) פניות. זוהה, כאמור, צמצום משמעותי במספר פניות בנושא מטרדי ריחות גז (מ-18 תלונות ל-2 תלונות באשקלון). ייתכן שהסיבה, כאמור, היא מערכת מישוב האדים שהותקנה במפעל קצא"א והקפדה על פריקה/ טעינה בהתאם למשטר הרוחות. 13 פניות היו בנושא זיהום אוויר ממפעלים ועשן מעסקי מזון - כמו ב-2017. כמו כן, התקבלו 3 תלונות בנושא ריחות של שריפת פלסטיק. שפכים: התקבלו 18 (22) תלונות בגין מטרדי ריחות ביוב וגלישות מביובים - כמו ב-2017. פסולת: התקבלו 14 (12) תלונות בנושא פסולת ללא מאפיין מובהק. רעש וקרינה: חל גידול בכמות הפניות בנושא זה - 22 פניות (6). מרביתן המוחלט של הפניות בנושא קרינה הינן לצורך מדידה בעקבות ההתפתחות העירונית וההתקרבות לקווי מתח גבוה. בנושא רעש התקבלו 5 פניות על מטרדים ממזגנים תעשייתיים.

פניות תושבי קריית גת

מקריית גת התקבלו 27 (40) פניות. ניכר צמצום משמעותי במספר הפניות בנושא מטרדי ריח מדישון חקלאי בשטחים העוטפים את העיר. בשנתיים האחרונות ננקטו כמה דרכי פעולה לצמצום מפגע הריחות ממקור זה. מעבר לכך, התקבלו 10 (8) תלונות בנושא **איכות אוויר**, מרביתן ממקור תעשייתי – ובכללן מפעלי בטון. יתר הפניות ללא מאפיין מובהק.

פניות תושבי קריית מלאכי

בשנת 2018 התקבלו באיגוד 19 (15) פניות תושבים מקריית מלאכי. 9 פניות מהן היו בנושא **איכות אוויר**, ובהן תלונות על מטרדי ריח מתמשכים בצומת קריית מלאכי (קסטינה). במוקד הארצי התקבלו יותר מ-120 פניות בנושא זה. האיגוד ביצע פעולות אופרטיביות, ולאחר הטיפול בליקויים הופסקו מטרדי הריחות. כמו כן, התקבלו תלונות על מטרדי זיהום אוויר ממפעל בטון ברשות. מנתוני המחוז התקבלו 9 פניות בגין הזרמות לנחל האלה. ראו פרק מים ונחלים בנושא התכנית לשיקום הנחל והפעילות החינוכית-קהילתית התומכת.

פניות תושבי שדרות

מתושבי שדרות התקבלו 22 (25) פניות. 11 פניות היו בנושא **מטרדי איכות אוויר**, רובם ממקור תעשייתי.

פניות תושבי מועצה אזורית באר טוביה

מבאר טוביה התקבלו 41 (34) פניות בשנת 2018. 6 (12) פניות היו בנושא **מטרדי איכות אוויר**, מהן 5 תלונות בנושא **שריפת פלסטיק** – בשדה עזיהו, שתולים ועזריקים. התקבלו 10 פניות בנושא **שפכים** – ראו פרק אירועים סביבתיים. 9 (8) פניות היו בנושא **סביבה חקלאית**, מהן 6 פניות מהמושב ינון שמקורן ברפתות. אירוע מרכזי שנמצא בטיפול הוא אירוע שפיכת בוצת שפדן ביער גבעתי. ראו פרק אירועים סביבתיים.

פניות תושבי מועצה אזורית חוף אשקלון

ממועצה אזורית חוף אשקלון התקבלו 41 (32) פניות.
התקבלו 7 (17) פניות בנושא **איכות אוויר**. כמו בשנים עברו התלונות הן בגין **שריפת פלסטיק** בבית שקמה ושריפות בשטחים חקלאיים מהיישובים משען והודיה. מקיבוץ זיקים התקבלה תלונה אחת (5) בגין ריח גז. ירידה משמעותית, כאמור, לעומת שנים קודמות.
התקבלו 7 פניות בנושא **סביבה חקלאית** - מהן 4 במשען וניר ישראל בגין ריחות לולים. 3 פניות היו על פיזור בוצת חוליקת-חלץ-כוכב.
התקבלו 7 (8) פניות בנושא **שפכים**, מהן 3 (4) פניות ממושב ברכיה בגין גלישות ביוב - כמו פניות ב-2017.
התקבלו 4 פניות בנושא **אסבסט** - בהן 2 בעקבות אירועי שריפה.

פניות תושבי מועצה אזורית לכיש

החל מ-2017 מתקיימות בלכיש פגישות עיתיות בהשתתפות אנשי הרשות, גורמי אכיפה והאיגוד, ובהן מבוצע מיפוי של התלונות שהתקבלו במוקד 106 של הרשות, ובעקבותיו ננקטת פעילות ממוקדת. פעילות כזו ננקטה ב-18 בפברואר 2019.
מלכיש התקבלו 23 (25) פניות.
11 פניות היו בנושא **איכות אוויר**, מהן 5 פניות מהיישוב ניר ח"ן בגין מטרדי ריחות ביוב.
5 פניות התקבלו עקב **שריפות גזם ופסולת חקלאית** מהיישובים שדה דוד, מנוחה, זוהר ונוגה.
בדיווחים למחוז התקבלו תלונות **לזיהום אוויר בגין שריפת ציד אלקטרוני** ביישובי הגדה הסמוכים ליישובים בחלק המזרחי של המועצה, צורך שדווח גם ב-2017. באוקטובר 2018 נערך מפגש תושבים עם ד"ר יעקב גארב וקצין תיאום מל"ק וכן פגישה עם קונסול שוודיה באליאב בנדון. כמו כן, התקיימה ועדת משנה בכנסת בנדון, והוקצה תקציב למתן מענה לכך בחוק ההסדרים.

פניות תושבי מועצה אזורית שפיר

התקבלו 39 (21) פניות ב-2018.
ניכר גידול בכמות הפניות בנושא **סביבה חקלאית** - 21 פניות (9): 6 פניות מאיתן בנוגע לאירוע דישון חקלאי (23/07-25), 2 פניות בגין ריח מלולים בנועם ושפיר ו-8 תלונות בגין רפתות בשפיר, עזה וזרחיה.
5 תלונות היו בנושא **איכות אוויר**, מהן 2 בגין שריפת פלסטיק בשלווה ואבן שמואל.
התקבלו 6 תלונות בגין **פסולת** - מהן 4 פניות בנושא פסולת בניין מהיישובים איתן, זרחיה, שלווה ועזה.

פניות תושבי מועצה אזורית שער הנגב

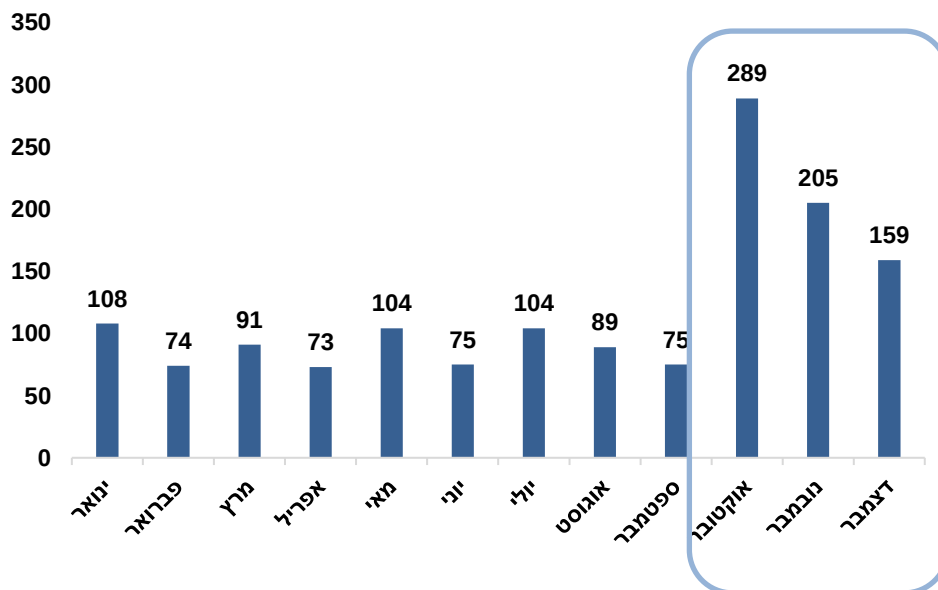
מתושבי המועצה האזורית שער הנגב התקבלו 12 (13) פניות. התקבלו 4 פניות בתאריכים שונים מתושבי קיבוץ רוחמה בגין **מטרדי ריח** מאתר קומפוסט. התקבלו 4 פניות בנושא **אסבסט** - גבים, מפלסים, ברור חיל.

פניות תושבי מועצה אזורית יואב

מתושבי המועצה האזורית יואב התקבלו 15 (13). התקבלו 10 פניות בנושאי **איכות אוויר**, מהן 5 פניות בגין שריפת פסולת ביישובים רבדים, בית גוברין, סגולה ונחלה. 2 פניות מכפר מנחם היו בגין עשן מקמינים.

התפלגות לפי חודשים

מניתוח כמות הפניות למוקד הארצי בנושא **איכות אוויר** מתושבי הנפה עולה התמונה הבאה:

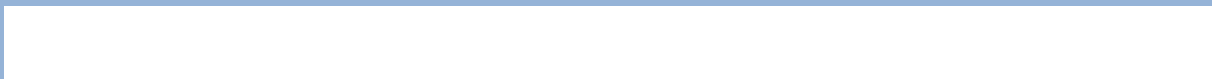
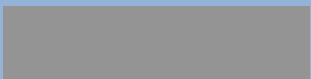
תרשים מס' 3 - כמות הפניות למוקד הארצי בנושא איכות אוויר

ניכרת עלייה חדה בכמות הפניות בנושא זה ברבעון האחרון של 2018. התקבלו יותר מ-120 פניות מתושבי ערוגות וקריית מלאכי לגבי מטרדי ריח קשים שמקורם, לדברי הפונים, ממת"ש תימורים. האיגוד ביצע פעולות אופרטיביות, ולאחר הטיפול בליקויים הופסקו מטרדי הריחות.

ברבעון זה התקבלו גם תלונות רבות בגין מטרדי ריח של שריפת פלסטיק/ גזם מהיישובים אבן שמואל (42), באר גנים (22), שתולים-שדה עוזיהו (22) ועוד.

יעדים:

1. המשך המעקב והדיווח אחר פניות הציבור והטיפול בהן.
2. המשך מעורבות בוועדות איכות סביבה רשותיות לקידום הטיפול בנושאים שעולים מפניות הציבור.

מחלקת חינוך וקהילה

חינוך סביבתי וקהילה

איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון פועל לקדם מודעות לנושאי איכות הסביבה, להטמיע אורח חיים מקיים ולעודד עשייה סביבתית בקרב תלמידים ותושבים ברשויות המקומיות החברות באיגוד. האיגוד נותן סיוע מקצועי בהגשת קולות קוראים לחינוך סביבתי במערכת החינוך ובקהילה, מפתח ומשתתף ביוזמות סביבתיות ומעניק ליווי מקצועי לבתי ספר בתהליך הסמכה כמוסדות חינוך ירוקים. מנהל מחלקת חינוך וקהילה באיגוד הוא גם חבר קבוע בוועדות הרשותיות לאיכות הסביבה.

חינוך

אות הנגב

בית ספר האלה מהמועצה האזורית יואב זכה באות הנגב לאיכות הסביבה לשנת תשע"ט בטקס שנערך באוניברסיטת בן גוריון. בבית הספר מתקיימת פעילות סביבתית משמעותית שבאה לידי ביטוי הלכה (בחזון בית הספר) למעשה ובהתמדה: העברת קורס גינון מקיים קהילתי, הפקת שוקהילה שנתי, שבו נמכרת התוצרת של הגינה והחממה בבית הספר, לצד שוק קח-תן של מוצרי יד שנייה ומיזם "בית ספר האלה - מעביר את זה הלאה" שבו התלמידים תורמים אופניים משומשות שנמסרות, לאחר טיפול, למשפחות נזקקות.

תמונה מס' 1 - טקס אות הנגב (נובמבר 2018)

מוסדות חינוך ירוקים

מודל בית ספר ירוק מבוסס על עקרונות למידה על הסביבה, יישום אורח חיים מקיים ופעילות תלמידים שמקדמת שינוי בתודעה ובהתנהגות הקהילה לסביבה. איגוד ערים לאיכות הסביבה מלווה את התהליך, מסייע במילוי בקשות התמיכה במסגרת הקולות

קוראים, מעביר הדרכות לצוותי ההוראה ותומך בפעילויות ובימי שיא במסגרת ההסמכה תוך כדי שיתוף פעולה עם גורמים מוניציפליים ברשויות, המשרד להגנת הסביבה ומשרד החינוך. האיגוד פעל לצרף לתכנית בתי ספר שנערכים להסמכה באופן שיסייע להם בתהליך. השנה הוסמכו 8 בתי ספר (!) בנפה לבתי ספר ירוקים ומתמידים:

- אשקלון (4) – מצפה ימים, רמת כרמים, מקיף ד' (מתמיד), אורט אפרידר
- חוף אשקלון (2) – תיכון שקמה, אולפנת נווה דקלים
- שער הנגב (1) – תיכון שער הנגב
- לכיש – (1) בני דקלים בנות

בתי הספר מצטרפים ל- 29 גנים שהוסמכו השנה לגנים ירוקים ומתמידים לאחר השתלמות של צוותי הגן ועמידה בקריטריונים של ועדת ההסמכה.

תמונה מס' 2 – בתי ספר ירוקים

(מימין לשמאל: אורט אפרידר רונסון – אשקלון, אחוות אחים – ק' מלאכי, בני דקלים – לכיש)

תמונה מס' 3 – גנים ירוקים מתמידים

גן תל"י אשקלון (שמחה כהן), דורות שער הנגב (דקלה שמריז)

אימוץ אתרי טבע עירוני

"וואו, אני גר כאן למעלה, ולא ידעתי שיש לי נחל כזה ליד הבית"

כחלק מתמיכות האיגוד בפעילות סביבתית ברשויות בוצע בעבר סקר טבע עירוני בקריית גת על ידי החברה להגנת הטבע. השנה שלושה בתי ספר ברשות (הרצל, רמב"ם ורוגוזין) מאמצים שני אתרי טבע עירוניים: יער קריית גת ונחל לכיש. התהליך משלב תפיסה חינוכית של למידה מבוססת מקום, למידת חקר, למידה חוץ-כיתתית ודוקואקטיביזם. הפעילות תמשיך גם בשנת הלימודים הבאה ותורחב לחטיבת ביניים נוספת. הניסיון בתהליך ישמש אותנו בפעילויות בנחל האלה, בפתחת נחל שקמה ובתכנית החינוכית ביישובי עוטף עזה.

תמונה מס' 4 - קריית גת - פעילות חקר במסגרת אימוץ אתר טבע עירוני

התייעלות אנרגטית

במסגרת פעילות האיגוד לקידום התייעלות אנרגטית במערכת החינוך, הותקנו בעבר מערכות ניטור חשמל בחמישה בתי ספר בנפה (קול קורא של משרד האנרגיה). השנה פעלנו מול משרד האנרגיה לקבלת ערכות הדגמה "אנרגיה בראש אחר", שהוענקו ל-9 בתי ספר בעיר אשקלון לאחר השתלמות שהועברה ברשות. מדובר בערכה מצוינת המכילה כלים חינוכיים בנושא התייעלות האנרגטית ואנרגיות חלופיות. בתי ספר אלו מצטרפים ל-21 בתי ספר בנפה שהוענקו להם ערכות בעבר, וחלקם משמשים בתי ספר מדגימים. הפעילות עלתה בקנה אחד עם מדיניות המשרד להגנת הסביבה ליישום פעילות רוחבית במערכת החינוך בנושא זיהום אוויר בשנת הלימודים התשע"ט.

תמונה מס' 5 – התייעלות אנרגטית

מימין: הזמנה ותמונה קבוצתית לכנס סיום תכנית התייעלות אנרגטית (חוף אשקלון) ושימוש בערכה בכנס מועצות ירוקות (קריית גת)

קולות קוראים והחלטות ממשלה

כבכל שנה, סייענו בהכנת בקשות התמיכה עבור קול קורא לחינוך סביבתי של המשרד להגנת הסביבה (תלת-שנתי) ובמימוש התמיכות במסגרת קול קורא 2017. בכמה מהרשויות היה אתגר במימוש לנוכח פער באיוש מנהלי מחלקת חינוך ו/ או מרכז תחום החינוך הסביבתי ברשות. בנוסף, מימשנו ואנו נערכים למימוש תמיכות **נוספות** בהיקפים משמעותיים:

- החלטת ממשלה 4328 - תמיכה ביישובי העוטף - שדרות, שער הנגב וחוף אשקלון.
- תכנית חינוכית במסגרת שיקום נחל האלה - קריית מלאכי ובאר טוביה.
- משרד המשפטים - הוגשה בקשת תמיכה בתכנית לצריכה נבונה לתלמידי חטיבות הביניים (הסכם פשרה של תביעה ייצוגית).
- פרויקט השפ"פים - באשקלון, קריית גת, קריית מלאכי ושדרות.
- משרד האנרגיה - ניטור חשמל וערכות "אנרגיה בראש אחר" כמפורט לעיל.
- יום הניקיון - 43 בתי ספר בנפה.

קהילה

מיזמים של קבוצות תושבים

האיגוד תמך במיזמים סביבתיים שהעלו הרשויות וקבוצות פעילים לצד תמיכה של המשרד להגנת הסביבה לפעילות בקהילה עם השתתפות עצמית של הרשויות. מנהל מחלקת חינוך, קהילה ופניות ציבור באיגוד היה חבר בוועדות הרשותיות לבחירת המיזמים. נוסף לקידום העשייה הסביבתית, התהליך עודד יוזמות מקומיות וגיבוש קהילתי. להלן כמה דוגמאות:

תמונה מס' 6 – מיזמים סביבתיים שנתמכו במסגרת פנייה לתושבים

(מימין בכיוון השעון: שילוט בי"ס גיל רבין (שדרות), פיסול סביבתי וסדנה להכנת ספסלים מצמיגים (באר טוביה), יער מאכל וסדנה להכנת ריהוט ממשטחים (חוף אשקלון) וקול קורא לקבוצות תושבי

אירועים סביבתיים לקהל הרחב

פסטיבל רב משתתפים "הכדור בידיים שלנו" – השנה קיימנו את הפסטיבל במועצה האזורית לכיש. הפסטיבל נערך בל"ג בעומר וכלל מתחמי יצירה מחומרים ממוחזרים ופריטים מהטבע. באי הפסטיבל נהנו ממגוון הצגות סביבתיות – ובכללן הפקה מקורית של האיגוד "הבניין הירוק" – ומהופעות חיות הפעילות נעשתה בסיוע המתנ"ס.

תמונה מס' 7 - פסטיבל לכיש

במסגרת פסטיבל "ירוק ולא רחוק" שנערך ב- 03/2018 תמכנו באירוע מרגש לזכרו של חסיד אומות העולם ואלוף הטור דה-פרנס ג'ינו ברטלי. האירוע שילב פעילות בסימן "והגדת לבנך" עם פעילות סביבתית אביבית שנחתמה בהפנינג בשלולית החורף בשפיר. הפעילות הובלה בידי עמותת תיירות שפלת יהודה, בית העדות ומתנ"ס שפיר.

פרויקט השפ"פים

במסגרת פרויקט השפ"פים (שטחים פתוחים פרטיים) בשכונות ותיקות, הפועל בכל הרשויות העירוניות החברות באיגוד, מתקיימת פעילות קהילתית במטרה להגביר את מעורבות התושבים בנושאי איכות הסביבה ולתרום לתחושת הקהילתיות. האיגוד מלווה את הפרויקט, מסייע בגיבוש תכנים ובאיתור מפעילים בקהילה - בהובלת מנהלות השכונות/ המתנ"סים וכן רתימת מוסדות החינוך בשכונות לטובת פעילות הטיפול והשימור.

מנהלת נחל שקמה

האיגוד תומך בפעילות חינוכית המתקיימת על ידי רשות הטבע והגנים – "השטחים הפתוחים זה הבית שלי". הפעילות מתקיימת בבתי הספר רבקה גובר והרב קוק מלכיש ובית ספר היסודי משער הנגב וכן בכ-20 גנים. לצד זה מנהל מחלקת חינוך וקהילה באיגוד הכין את בקשת התמיכה לעקירת מינים פולשים והסדרת דרכי טיילות בפתחת נחל שקמה וחוף זיקים במסגרת קול קורא של הקרן לשמירת שטחים פתוחים. האיגוד זכה בבקשת התמיכה, והתהליך יכלול, בשאיפה, שיתוף הציבור בפעילות. כמו כן, האיגוד תמך גם השנה במרוץ "מהמדבר לים" שנערך על תוואי הנחל, כדי להגדיל את הצורך בפיתוחו ושימורו ואת המודעות לכך.

תמונה מס' 8 – נחל שקמה

מימין: אירוע שיא לבתי ספר בתכנית "השטחים הפתוחים זה הבית שלי"
ומרוץ "מהמדבר לים" על תוואי הנחל

הדרכות לגופים ציבוריים ואקדמיה

מנהל מחלקת חינוך, קהילה ופניות ציבור העביר השנה הרצאות לצוותי הוראה, לסטודנטים לסיעוד, למשטרת ישראל ועוד במטרה להגביר את המודעות הסביבתית ולתת כלים לצמצום טביעת הרגל האקולוגית.

תמונה מס' 9 – הדרכות בקהילה

מימין: צוות תחנת משטרה אשקלון ומתנ"ס ברנע

ועדות איכות הסביבה

ועדת איכות הסביבה ברשויות היא ועדת חובה על פי חוק ותפקידה ליזום ולתכנן פעילות בכל התחומים הנוגעים לשמירה על איכות הסביבה ולהבטחת פיתוח ושימוש בני קיימא של הסביבה: בנייה, גינון, תעשייה, תחבורה, מים, ביוב, פסולת, חינוך, תעסוקה, פיתוח קהילתי ומנהל. בהתאם לנוסח החוק, הרכב הוועדה כולל ארבעה חברי מועצה, נציג השר להגנת הסביבה, שני נציגי ציבור של ארגוני סביבה מקומיים וכן נציג ארגון הגג של ארגוני הסביבה. מנהל מחלקת חינוך, קהילה ופניות ציבור באיגוד הינו חבר קבוע בוועדות אלו. השנה השתתפנו בוועדות שהתקיימו באשקלון, קריית גת, יואב, שפיר ולכיש. בלכיש נעשתה פעילות ייחודית לטיפול במפגעי זיהום אוויר בגין שריפת ציוד אלקטרוני ביישובי הגדה הסמוכים ליישובים בחלק המזרחי של המועצה. באוקטובר 2018 נערך מפגש תושבים עם ד"ר יעקב גארב וקצין תיאום מל"ק וכן פגישה עם קונסול שוודיה בנדון. נציין כי התקיימה ועדת משנה בכנסת בנדון והוקצה תקציב למתן מענה לכך בחוק ההסדרים.

תמונה מס' 10 – מפגש תושבים, לכיש (אוקטובר 2018)

מרכז השתלמויות

מרכז השתלמויות

באיגוד קיים מרכז הדרכה מוכר למתן גמול השתלמויות לכלל האוכלוסיות של עובדי ההוראה והמגזר הציבורי. מרכז ההדרכה מאפשר הרחבת מעגל ההשפעה לציבור המחנכים ולבעלי תפקידים ברשויות. זהו האיגוד היחיד המוכר למתן גמול. במרכז מועברים קורסים מקוונים, סמינרים וסיורים. בהשתלמויות משתתפים משתלמים מכל הארץ, עובדי הוראה פעילים ובשבתון, חברי הסתדרות המורים וארגון המורים. בשנים האחרונות חל גידול בפוטנציאל המשתלמים עקב הסרת הדרישה לקורס אקדמי להשתלמות מורים לשלב 9. מנגד, יש קיטון בפוטנציאל עקב המעבר ל"אופק חדש" של מורים שהיו שייכים ל"עולם הישן". האיגוד הפיק במרכז ההדרכה הצגה לגיל הרך עם תכנים סביבתיים – "הבניין הירוק" – שהוצגה עד כה עשרות פעמים. הפעילויות מועברות על ידי חברת "עתיד ירוק" על פי חוזה.

עיקרי פעילות ב-2018

שנת 2018 התאפיינה בהיקף ההשתלמויות והכפלת מספר המשתלמים, יותר מ-1,200 משתלמים. בשנה הנוכחית (2019) חל גידול באופן פרטני של יותר מ-150% במספר המורים בשבתון שנרשמו לקורסים: מכ-80 בשנת הלימודים התשע"ח ליותר מ-210 מורים בתשע"ט.

טבלה מס' 1 – מרכז ההדרכה נתונים השוואתיים 2018-2017

הערות	שינוי	2018	2017	
חידשנו השנה קורס פרונטאלי	25%+	29	23	מספר השתלמויות
	108% +	1223	587	מספר משתלמים

הגידול הנ"ל הוא פועל יוצא של הפעילות המפורטת להלן:

- מרכז ההדרכה הוכר למתן גמול לעובדים במגזר הציבורי. טרם השקנו קורס לאוכלוסייה זו עקב קושי בהפעלת חוזה שכירות קיים מול אחד המתנ"סים בנפה. אנו בהליכי התקשרות מול גורם נוסף.
- קיימנו לראשונה זה כמה שנים קורס פרונטאלי לעובדי הוראה, שישמש בעתיד גם לעובדי המגזר הציבורי.
- השנה השתתפה לראשונה קבוצת לבורנטיות בקורס באיגוד באמצעות לשכת ההנדסאים.

- השקנו אתר חנות וירטואלית לרישום ותשלום לקורסים בהתאמה למערכת החשבונאית ("חשבשבת"), הפקת חשבונית ירוקה, קבלת דף למשתלם אוטומטית והכנת טופס רישום ממוכן. כמו כן, יצרנו לראשונה התקשרות עם חברות סליקה לצורך מתן אפשרות לתשלום באשראי.

תמונה מס' 1 – קורס קידום בריאות רב תחומי (יולי 2018)

קורסים והשתלמויות						
העלות המפורטת היא עבור נרשמים עצמאיים, שלא באמצעות הקרנות. לנרשמים באמצעות הקרנות – צרו קשר						
אדם וטבע						
סוג הנחייה	עם ציון	היקף שעות	תאריך התחלה	תאריך סיום	500.00 ש"ח	הוסף לסל
מקוננת	כן	56	1.11.18	31.12.18	מידע נוסף	
אדם טבע ונוף בירושלים						
סוג הנחייה	עם ציון	היקף שעות	תאריך התחלה	תאריך סיום	לא נקבע מחיר	הוסף לסל
ממיינר	ללא	56	12.05.19	14.05.19	מידע נוסף	
בנייה ירוקה						
סוג הנחייה	עם ציון	היקף שעות	תאריך התחלה	תאריך סיום	500.00 ש"ח	הוסף לסל
מקוננת	כן	56	03.02.19	31.03.19	מידע נוסף	
בריאות, סביבה ומה שביניהן						
סוג הנחייה	עם ציון	היקף שעות	תאריך התחלה	תאריך סיום	500.00 ש"ח	הוסף לסל
מקוננת	כן	56	28.04.19	23.06.19	מידע נוסף	

בריאות, סביבה ומה שביניהן

סוג הנחייה: מקוננת

עם ציון: כן

היקף שעות: 56

תאריך התחלה: 28.04.19

תאריך סיום: 23.06.19

500.00 ש"ח

הוספה לסל

מידע נוסף

תמונה מס' 2 – חנות וירטואלית לרישום ותשלום עבורם

מחלקת תעשיות

תעשיות

בנפת אשקלון קיימת פעילות תעשייתית נרחבת עם היבטים סביבתיים משמעותיים. אופי התעשייה מגוון ומשתנה בין שלל חלקי הנפה, המשתרעים על 10 רשויות הכלולות בה. נוסף לתעשיות הגדולות, כמו תחנת הכוח רוטנברג, קצא"א, תש"ן, קרלסברג ועוד, אשר מרוכזות באזור התעשייה הדרומי של אשקלון, יש ברשויות המקומיות של איגוד הערים מספר רב של מפעלים ועסקים שונים העוסקים במגוון תחומים וחלקם ממוקמים באזורי תעשייה או באזורים מעורבים (תעשייה ומסחר) ואף באזורי מגורים (מושבים וקיבוצים).

האיגוד מטפל במפגעים סביבתיים מתעשיות, עסקים ומוסדות, בשיתוף עם מחלקות שונות ברשויות המקומיות וכן עם המשרד להגנת הסביבה. בכל הקשור למפעלים ולעסקים הללו מעורבות האיגוד מתמקדת בנושאים כמו איכות האוויר, מפגעי ריח, חומרים מסוכנים, פסולת ושפכים תעשייתיים.

הטיפול במפגעים סביבתיים ומניעתם מתבססים על חוקים ותקנות הקיימים ברמה המקומית והארצית, כגון חוקי עזר עירוניים, חוק רישוי עסקים והתקנות מכוחו, החוק למניעת מפגעים, חוק אוויר נקי, חוק חומרים מסוכנים, חוק שמירת הניקיון ועוד רבים. אופן העבודה מול התעשייה מתבטא בפיקוח ובמעורבות האיגוד בכל הקשור לפעילות המפעלים השונים, לרבות עמידה בתנאים הקבועים בהיתרי הרעלים ברישיון העסק ובהיתר הפליטה, מתן חוות דעת להיתרי בנייה, מתן תנאים ברישיון העסק, בחינת נהלים סביבתיים פנימיים וככל הנדרש, המלצה למשרד להגנת הסביבה לביצוע אכיפה.

תחנות הכוח שבפיקוח האיגוד

- האיגוד מונה בידי השר להגנת הסביבה למפקח על תחנות הכוח ומלווה בשלב התכנון ובשלב ההפעלה את תחנות הכוח בנפת אשקלון.
- נתוני הפליטה מהארובות של 6 תחנות הכוח שבתחומי נפת אשקלון מועברים למרכז הבקרה באיגוד.
- האיגוד משתתף בוועדות ההיגוי המחוזיות והארציות.
- האיגוד מפקח בשיתוף המשרד להגנת הסביבה על עמידה בתנאי היתר הפליטה של 6 תחנות הכוח בתחום נפת אשקלון.

חומרים מסוכנים

האיגוד פועל לצמצום ולמניעה של אירועי חומרים מסוכנים שעלולים לפגוע בסביבה באמצעות תכנית פיקוח על המפעלים ושיתוף פעולה עם הרשויות המקומיות, מכבי אש, משרד הבריאות והמשרד להגנת הסביבה. האיגוד מפעיל כוננות סביבה ומתפקד כמגיב שני באירועי חומרים מסוכנים, 24 שעות ביממה, 7 ימים בשבוע, באמצעות מכשירי ניטור, גילוי וזיהוי ובעזרת כל אמצעי המיגון הנדרשים לטיפול באירועים אלו.

- בנוסף, האיגוד פעיל בהכנת הרשויות לחירום: השתתפות בתרגילים, בניית תרחישים ובחינת סקרי סיכונים מפעליים.
- בנפה מצויים 173 עסקים המחזיקים חומרים מסוכנים ונדרשים בהיתר רעלים.

היתר פליטה

להלן רשימת המפעלים ותחנות הכוח בנפת אשקלון אשר ברשותם היתר פליטה:

א. בנפת אשקלון קיימות 6 תחנות כוח פעילות:

1. אשקלון: רוטנברג 1+2 – 1,100 מגוואט
- אשקלון: רוטנברג 3+4 – 1,100 מגוואט
2. אשקלון: מתקן התפלה – 82 מגוואט
3. מ.א יואב: צפית – 590 מגוואט
4. מ.א שפיר: איתן – 40 מגוואט
5. אשקלון: דוראד – 800 מגוואט
6. מ.א יואב: דליה – 800 מגוואט

ב. תחנות חדשות ובהקמה:

1. קריית גת: אלון מרכזי אנרגיה גת – 55 מגוואט
2. קריית גת: אשכולות – 256 מגוואט
3. באר טוביה: IPM – 400 מגוואט (תחנת כוח עתידית)

- נתוני הפליטה של 6 תחנות הכוח שבתחומי נפת אשקלון מועברים למרכז הבקרה באיגוד.

דוגמאות לפעילות המחלקה

- **מפעלים עתירי מלחים – משחטות** – המחוז בשיתוף עם האיגוד מנהל הליך אכיפה מול משחטות באשקלון ובבאר טוביה בגין עבודה ללא רישיון עסק והפרת התנאים הסביבתיים ברישיון העסק, הזרמות תמלחת בניגוד לחוק ואירועים חוזרים של גלישות שפכים למערכת הניקוז והזרמת שפכים אסורים למט"שים.
- **הרחבת מתחם תש"ן** – באוקטובר 2018 נערך סיור של צוות תעשיות במתחם תש"ן (תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ), השוכן במתחם התכנון של המועצה האזורית חוף אשקלון ושל העיר אשקלון, במטרה לערוך בחינה ראשונית של תכנית ההסדרה וההרחבה למתחם הקיים. בנוסף, במהלך הסיור נבחנו ההשלכות הסביבתיות הצפויות בעקבות אישור תכנית ההרחבה במתחם תש"ן. איגוד הערים סבור כי לאור הפיתוח המואץ במרחב נפת אשקלון ולאור תלונות חוזרות ונשנות של תושבים על מטרדים אופייניים

לדלק, נדרשת בחינה מעמיקה של כלל ההיבטים הסביבתיים הנגזרים מתוספת התשתיות המבוקשת בנפת אשקלון. על כן דרש איגוד הערים לתת משקל משמעותי לפגיעה הפוטנציאלית באיכות החיים והסביבה בנפת אשקלון בעת קביעת ההנחיות להכנת תסקיר ההשפעה על הסביבה והמסמכים הנלווים אליו. כך שהנושאים יקבלו התייחסות מעמיקה בטרם אישור התכנית. בנוסף, ביקש האיגוד לעדכן את התנאים הסביבתיים שניתנו לחוות המכלים לפני יותר מ-20 שנה בטרם תינתן התייחסות לתכנית האמורה. תנאים אלו מיושנים ואינם עומדים בסטנדרטים סביבתיים עדכניים.

- **מפעלי בטון** – מרבית תלונות הציבור שהועברו לטיפולו של מחלקת תעשייה באיגוד היו על מטרדי אבק ממפעלי בטון. כחלק מטיפול ומתן מענה לפניות נערכו עשרות סיורי פיקוח אשר מטרתם למנוע את המטרדים הסביבתיים שיוצרים מפעלים אלו. בסיורים נבחנו בדקדקנות עמידתם של המפעלים בתנאי רישיון העסק כפי שהציב להם המשרד להגנת הסביבה. בסיורים נמצאו ליקויים שפורטו בדוחות הסיור ונדרש לטפל בהם באופן מיידי בכך שיוסר המטרד. במקביל בוצעו פעולות אכיפה וניתנו קנסות על ידי פקחי הרשות המקומית כדי למנוע הישנות המקרים בעתיד. האיגוד דואג לבצע מעקב תכוף במפעלים כדי לוודא עמידה בדרישות אלו.

תמונה מס' 1 – סיור פיקוח במפעל בטון באשקלון

- **תחנת הכוח רוטנברג**

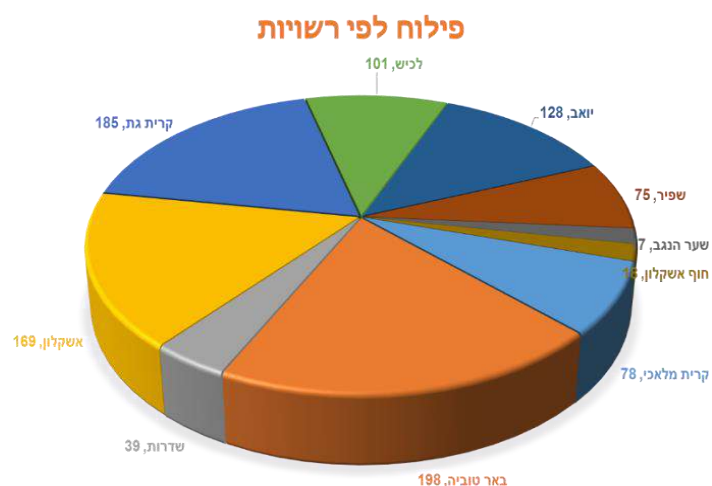
שינויים בהיתר הפליטה – מנכ"לית איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון מיטל אמיתי פנתה לאחרונה למנכ"ל המשרד להגנת הסביבה והביעה את התנגדותה באופן קטגורי לכל בקשת דחייה להתקנת פילטרים (סולקנים) בתחנת הכוח רוטנברג באשקלון. כמו כן, האיגוד דוחה את מנגנון "קיזוז הפליטות" שאמור לפצות על הפליטות העודפות הצפויות באזור אשקלון באמצעות הפחתת פליטות בתחנת הכוח הפחמית בחדרה. האיגוד טוען כי כשמדובר במזהמי אוויר מקומיים, כגון תחמוצות חנקן [NOx], טווח ההשפעה הרלוונטי הוא 10 ק"מ בלבד, ולכן הפחתת פליטות בחדרה, שמרוחקת כ-100 ק"מ מאשקלון, אינה רלוונטית. כך שכל דחייה בפרויקט הסולקנים באשקלון משמעותה פגיעה ישירה בבריאות תושבי נפת אשקלון.

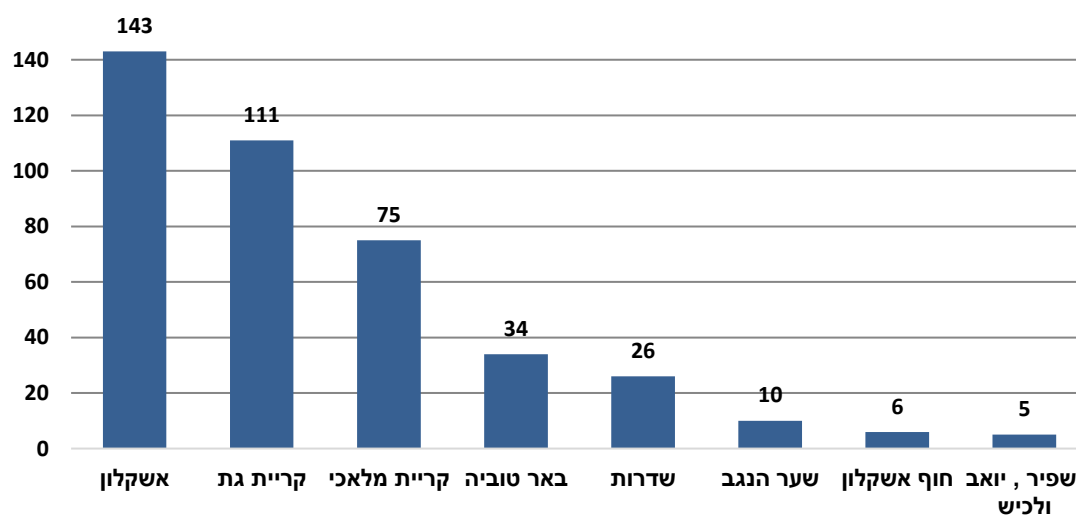
תמונה מס' 2 – תחנת הכוח רוטנברג באשקלון

פילוח עסקים בדירוג C בנפת אשקלון

בנפת אשקלון יש יותר מ-1,000 עסקים המסווגים בדירוג C, אשר מתן התנאים ברישיון העסק שלהם ופיקוח על העמידה בהם הינם באחריות ובסמכות האיגוד. במהלך 2018 בוצעו סיורי פיקוח ביותר מ-300 עסקי C.

תרשים מס' 1 – פילוח עסקי C בנפת אשקלון על פי רשויות

תרשים מס' 2 – פיקוח בעסקים על פי רשויות. סך הכול פיקוח על 400 עסקים בדירוג A+B+C בשנת 2018

סיורי פיקוח ואכיפה

במטרה לבחון אם המפעלים עומדים בתנאים הקבועים בתנאי רישיון העסק, היתרי רעלים, היתרי פליטה ושאר התנאים הסביבתיים, מחלקת תעשייה ביצעה במהלך השנה מגוון סיורים במפעלים, אשר במהלכם הם נבדקו בצורה רוחבית בהתאם לתנאים. בשנת 2018 טיפל האיגוד בכ-150 רישיונות ובקשות לרישיון עסק, אשר עברו ממחלקות רישוי עסקים של הרשויות המקומיות להליך רישוי סטנדרטי, פרט לבקשות שהוגשו לאיגוד בהיותו גורם רישוי לפריטי C שעליהם הוסמכנו. האיגוד ערך סיורי ביקורת במסגרת רישוי עסק שבו נדרשו דרישות סביבתיות, לדוגמה: איסור צביעה מחוץ לכותלי העסק, ובמסגרת טיפול בתלונות ציבור במסגרות, נגריות, מוסכי פחחות ופנצ'ריות. מטרת תנאי המסגרת היא להעניק מעטפת אחידה בדרישות הניתנות לעסקים שבאותו ענף תעשייתי, לדוגמה: מוסכים/ טיפולי רכב, חומרי גלם, נגריות, ייצור רהיטים, בתי קירור, אחסון חומרים מסוכנים וחומרי הדברה אחרים. בהקשר זה חשוב לציין שאיגוד ערים נותן מענה לנושאי הסביבה בהיבט המקומי ומהווה גוף מייעץ מקצועי וסביבתי לרשויות. במקרים שאין תנאי מסגרת סביבתיים לעסקים, האיגוד פונה לגורמי הרישוי והאכיפה של הרשות המקומית ושל המשרד להגנת הסביבה וממליץ על הוספת תנאים סביבתיים ספציפית לפי העניין.

תנאים סביבתיים ברישיון העסק

להלן פריטי רישוי העסקים שעבורם נפרט את עיקרי הדגשים הסביבתיים הנדרשים על פי חוק רישוי עסקים:

מוסכי מכונאות כללית

התנאים הסביבתיים לרישיון העסק מתייחסים למגוון תחומים. התחום העיקרי לעסקים מסוג זה הינו שפכים המכילים שמנים מינרליים. דרישת המשרד להגנת הסביבה היא שמשטחי התפעול בעסק יעמדו בדרישות הבאות: שיהיו עמידים בפני חלחול שמן ודלקים, שיהיו מקוריים ושיופרדו משאר שטחי העסק על ידי תעלות ניקוז לתשטיפים אל מתקן מפריד דלק/ שמן. תעלות אלו יאפשרו זרימת תשטיפים ממשטחי התפעול למפריד השמן בכל עת ויהיו עמידות בפני חלחול דלק ושמן.

הדרישה המרכזית הינה כי בעסק יותקן מפריד שמנים תקני שיכיל את כמות שטיפת משטחי התפעול במוסך. למפריד יהיה שסתום סגירה למניעת יציאת תשטיפים מהמפריד ויהיה בעל סגר ביטחון המונע את פתיחתו. במפריד שבו אין שסתום סגירה יותקן אמצעי התרעה מסוג מד גובה או אמצעי אחר.

שמן משומש ייאסף במתקן לקליטת שמן משומש בנפח הדרוש ובתוך מאצרה ויסולק מהעסק בהתאם לתקנות למניעת מפגעים (שמן משומש) התשנ"ג - 1993.

מוסכי פחחות וצבע

התנאים הסביבתיים לרישיון העסק מתמקדים בעיקר בנושא איכות אוויר ומניעת מטרדי ריחות וזיהום אוויר עקב עבודות הצביעה במוסך.

העסק נדרש לא לפלוט מחוץ לתחומו גורמים לזיהום אוויר או ריחות בלתי סבירים כמשמעותם בחוק למניעת מפגעים התשכ"א - 1961. כמו כן, אין לבצע עבודות צביעה, שיוף, ליטוש וכדומה בשטח פתוח מחוץ למבנה העסק. עבודות מסוג זה שלא מתבצעות בתנור צביעה יבוצעו במבנה או בחלל עבודה סגור משלושה צדדים לפחות כך שלא ייגרם מפגע סביבתי של ריחות. התנאים מדגישים את הצורך בכך שעבודות הצביעה והייבוש יבוצעו בתוך תנור אטום שמצויד במערכת סינון.

המוסכים נדרשים במסגרת התנאים להקפיד על נושא הפסולת והניקיון במוסך, לדוגמה: פסולת מסוכנת תפונה על פי תקנות רישוי עסקים (סילוק פסולת חומ"ס), התשנ"א - 1990, מצברים משומשים או פגומים יוחזרו ליצרן/ ספק או יפנו למפעל למחזור מורשה, גרוטאות רכב וחלקי רכב משומשים שאינם מיועדים לשימוש יועברו לאתר לסילוק פסולת בניין וגרוטאות רכב בהתאם להנחיות הרשות המקומית.

חשמלאות רכב

העסק חייב להקפיד על נושא אחסון ופינוי מצברים משומשים או פגומים. אלה יפנו למפעל מחזור או יישלחו לאתר פסולת רעילה ברמת חובב בהתאם לתקנות רישוי עסקים (סילוק פסולת חומרים מסוכנים), התשנ"א - 1990.

ייצור רהיטים ונגריות

בתנאים הסביבתיים ברישוי עסקים לעיבוד עץ, אשר חלקם כוללים פעולות צביעה, קיים דגש על נושא איכות האוויר, ולבעלי העסק יש אחריות על טיפול נאות באוויר היוצא מהעסק.

מתקנים לעיבוד עץ כוללים מערכת יניקת אוויר אל מחוץ לכותלי העסק. בעל העסק יצויד במערכת שאיבת אוויר לשק סינון חלקיקים או למתקן סינון אבק או נסורת, ומערכת שאיבת האוויר תפעל בכל עת שבה מופעל מתקן עיבוד העץ. צביעה בהתזה, הדבקה וציפוי יבוצעו בחלל עבודה סגור מכל צדדיו שמצויד במערכת יניקה אשר תחובר למתקן סינון לטיפול, רסס וריחות.

בתי קירור

בבתי קירור משתמשים באמוניה או בפריאונים. השימוש מתחלק בדרך כלל לפי גודל בית הקירור. בתי קירור קטנים משתמשים לרוב בפריאון, שהוא גז עמיד ומאושר לשימוש לצורכי קירור, לעומת בתי קירור גדולים המשתמשים באמוניה. תנאים לרישיון עסק מציבים דרישה הקובעת כי אם כמות החומר עולה על המפורט בתקנות

חומרים מסוכנים (סיווג ופטור), התשנ"ו - 1996, הפעלת העסק מותרת אך ורק כאשר יש בידי הבעלים היתר רעלים כחוק, כנדרש בחוק חומרים מסוכנים, התשנ"ג - 1993.

מכבסות

מכבסה כללית, ללא ניקוי יבש, מחויבת לעמוד באיכות שפכים המוזרמים לרשת הביוב העירונית, על פי תקנות רישוי עסקים (ריכוזי מלח בשפכים תעשייתיים) ותקנות המים (מניעת זיהום מים). כמו כן, העסק יימנע מלגרום ריח חזק או בלתי סביר לסביבה. במקרה של מכבסות עם ניקוי יבש, נדרש העסק בתנאים לרישיון להפעיל מכונות ניקוי מסוג חדש בלבד. לא תופעל מכונה סגורה דור שני שאינה כוללת מעבה או אמצעי אחר לצורך מחזור חומרי פרכלורואתילן. המכונות לניקוי יבש בעסק יעמדו בדרישות התקן הישראלי ת"י 8230 - דרישות בטיחות למכונות לניקוי יבש המשתמשות בפרכלורואתילן. שפכים ומי עיבוי שמקורם מפעילות מכונת ניקוי יבש לא יוזרמו למערכת הביוב הציבורית, אלא ייאספו במכלים נפרדים לצורך פינוי ליעד מאושר על פי התקנות.

דוגמאות למטרדי אבק ממפעלי בטון

האיגוד מטפל במפגעים סביבתיים מתעשיות, מעסקים וממוסדות, בשיתוף ומעורבות הרשויות, בנושאים כמו פליטת אבק לאוויר, ייצור ואחסון, שינוע חומ"ס, פסולת תעשייתית ושפכים. יודגש כי מפעלי בטון מחויבים לפעול על פי התנאים הסביבתיים שברישיון העסק, כפי שהוצבו להם על ידי המשרד להגנת הסביבה ואשר נבחנים מעת לעת בסיורים.

דגשים מתוך התנאים הסביבתיים:

- רמת תחזוקה וניקיון – משטחי התפעול במפעל ינוקו בעזרת מטאטא מכני.
- כביש הגישה למפעל ינוקה על ידי טאטוא בתדירות יומיומית במשך השבוע, ופעמיים בחודש שביל הגישה יטופל במכשיר לשטיפה עם לחץ גבוה.
- קיימת אפשרות לבניית תעלת מים בשער הכניסה והיציאה למפעל, ל"טבילת הגלגלים" לפני נסיעה בכביש הגישה.
- חובה להרטיב את שביל הגישה במשך כל שעות העבודה, ובסוף יום העבודה לטאטא בבובקט את השביל על מנת למנוע התעופפות אבק באזור.

הטיפול במפגעים סביבתיים מתבסס על חוקים סביבתיים ותקנות הקיימים ברמה המקומית וברמה הארצית, כגון חוקי עזר עירוניים, חוק רישוי עסקים ותקנות מכוחו של החוק למניעת מפגעים התשכ"א – 1961.

תמונה מס' 3 – מטרדי אבק באזור מפעלי בטון

אסבסט

לאיגוד מגיעות פניות ציבור בנושא אסבסט, המתייחסות ברוב המקרים לגגות או לסככות במבנים פרטיים, מבני לולים, רפתות ומבני ציבור שנפגעו או נשרפו. כמו כן, מגיעות פניות ציבור ופניות מרשויות בנוגע למפגעי אסבסט המושלכים בשטחים פתוחים. הפניות מטופלות בהתאם להוראות החוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א – 2011.

מפגע אסבסט מוגדר כאשר מתקיימים אחד או יותר מהמקרים הבאים:

- פליטה של אבק נראה לעין הנגרמת מעבודת אסבסט.
- אסבסט צמנט שרוף או מרוסק וכן אסבסט צמנט שבור במידה ניכרת.
- אסבסט פריך חשוף לאוויר.
- מצבור של פסולת אסבסט חשוף לאוויר.

במקרה של אירוע או פנייה בנוגע למפגע אסבסט, האיגוד מסייע לרשויות ולבעלי השטח במתן הנחיות לפינוי האסבסט על פי הוראות החוק. כמו כן, האיגוד מבצע סיורי פיקוח לבדיקת הטיפול במפגעים אלו.

כל עוד מוצרי האסבסט צמנט במצב תקין, לא שבור ואינו מתפורר ולא מתבצעות בהם עבודות ניסור קידוח וליטוש העלולות לגרום להתפוררות החומר ולפיזורו באוויר, אין חובה לפי החוק להסיר אותם.

תמונה מס' 4 – גגות אסבסט לפני פירוק, בסמיכות לבתים

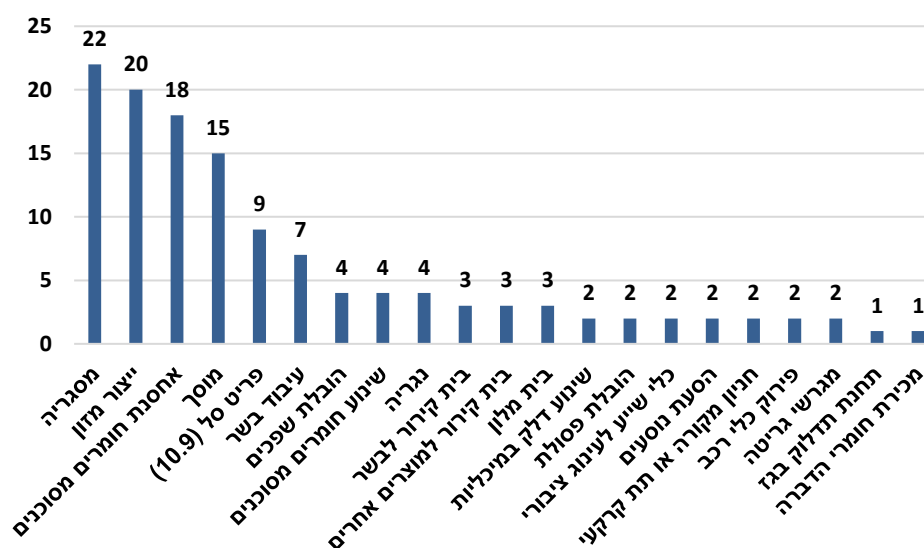

מחלקת תכנון סביבתי ורישוי עסקים

רישוי עסקים

בשנת 2018 גובשו כמה שינויים בתקנות חוק רישוי עסקים אשר מטרתן לייעל את הפיקוח של גורמי הממשלה על העסקים תוך כדי מציאת האיזון בין הצורך לפקח על ההשלכות הסביבתיות של הפעילות העסקית יחד עם מתן האפשרויות לקדם ולפתח עסקים באופן יעיל ומיטבי. תיקוני חקיקה אלו יוטמעו במהלך 2019-2020 ויכללו מחד גיסא הקלות שונות ומאידך גיסא מתן אפשרויות פשוטות ויעילות יותר במקרים שבהם נדרשות פעולות אכיפה. תיקונים אלו יוטמעו נוסף להמשך יישום רפורמת "הבר" ברישוי עסקים (משנת 2013) שעוסקת בשינויים בצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי) התשע"ג - 2013 וכוללים ריענון רשימת נותני האישורים וסמכויות האיגודים והמשרד להגנת הסביבה, שינויים בסיווג קטגוריות עסקים לקבוצת "לידיעה בלבד", מסלול ירוק וביטול הצורך במתן תנאים סביבתיים לפריטים מסוימים וכמובן הכנת מפרטים אחידים לפריטים רבים. כל מרכיבי הרפורמה נמצאים בתהליכי יישום. מאז כניסת הרפורמה לתוקף פורסמו ברשומות 23 מפרטים אחידים ובעתיד יועברו פריטי רישוי נוספים למפרטים אחידים.

במהלך שנת 2018 טיפל האיגוד בכ-130 בקשות רישיון עסק. עיקר הפניות התקבלו מהרשויות הבאות: אשקלון, באר טוביה וקריית מלאכי במרחב נפת אשקלון.

תרשים מס' 1 - בקשות לרישיון עסק שטופלו באיגוד וסיווג לפי פרטי רישוי

בשנת 2018 המשכנו בתהליך ביצוע ביקורות במפעלים מקבוצת C תוך כדי הוצאת דוחות סיור והנחיות לתיקון ליקויים וממצאים היוצרים מטרדים סביבתיים וכן שימוש ברשימות תיוג (צ'ק ליסט) בעת ביצוע סיורים בעסקים.

בשנת 2018 פעלנו בנושא המפעלים בנפת אשקלון במתכונת משולבת תוך כדי קיום ישיבות תיאום דו-שבועיות בהשתתפות רכז רישוי עסקים ותכנון סביבתי, מנהלת מחלקת תעשיות, מפקח סביבתי ומפקחת סיורים במפעלים. מטרת הישיבות לתאם פעולות והיצוע סיורים

על פי עדיפויות, לנתח ממצאים ולגבש תכניות פעולה תוך כדי יצירת ממשקים עם מנהלי רישוי עסקים ברשויות המקומיות ועמיתינו במחוז דרום במשרד להגנת הסביבה. בשנת 2018 ביצענו התקדמות משמעותית במתכונת הטיפול בנושא רישוי עסקים בנפת אשקלון.

יעדים לשנת 2019 בתחום רישוי עסקים:

1. ליווי וביצוע ביקורות בעסקים הטעונים אישור איכות הסביבה בתחומי האיגוד, לרבות עסקים בינוניים וקטנים.
2. המשך הטמעת הרפורמה ותיקוני החקיקה החדשים ברישוי עסקים.
3. המשך הטמעת הגישה המתכללת למניעת השפעות סביבתיות ממפעלים ועסקים, כולל קיום ישיבות עבודה סדירות של צוות תעשיות, חיזוק הממשקים עם הרשויות המקומיות, תאגידי מים וביוב וכן עם מחוז דרום של המשרד להגנת הסביבה.
4. עריכת השתלמות למנהלי ועובדי מחלקות רישוי עסקים ברשויות החברות באיגוד. במהלך ההשתלמות תחולק חוברת המפרטת את הנושאים הנבדקים בעת הסיוורים בעסקים וכן יושם דגש על תיאום פעולות האכיפה במידת הצורך.

תכנון סביבתי

פעילות איגוד ערים לאיכות הסביבה בתחום התכנון הסביבתי מתמקדת בעבודה עם 10 הוועדות המקומיות לתכנון ולבנייה, השתתפות בוועדות תכנון נושאות, כמו הוועדה הסטטוטורית של מנהלת מרחב שקמה, תכנית אב למגורים – נפת אשקלון של משרד השיכון, קבוצת עבודה להכנת תכנית אב לאגני שקמה-בשור, וכן השתתפות מפעם לפעם בישיבות הוועדה המחוזית וועדות ארציות, כאשר על סדר היום של הוועדות ישנם נושאים תכנוניים במרחב נפת אשקלון והמחייבים השתתפות נציגי איגוד הערים.

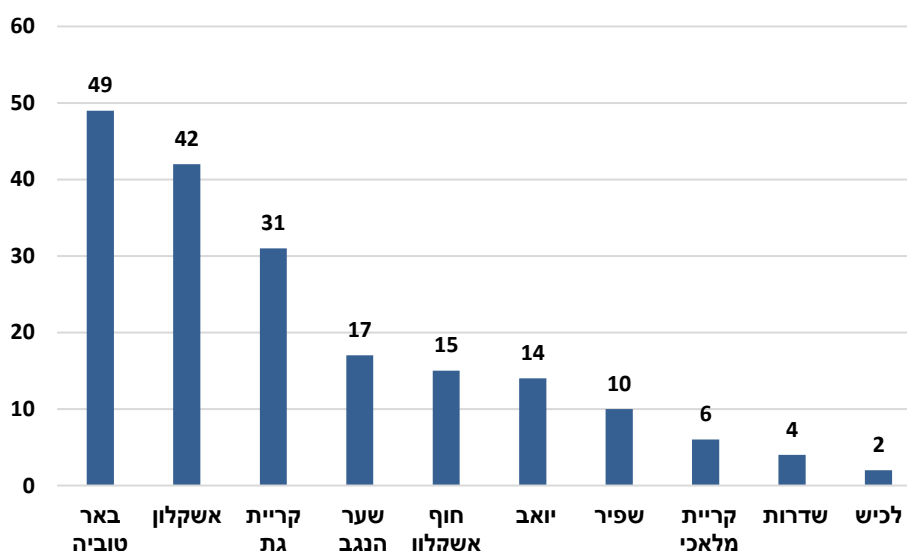
המתכנן הסביבתי של האיגוד משתתף בישיבות הוועדות המקומיות והמרחביות כיועץ סביבתי של הוועדה המקומית ומביע את עמדתו בכל נושא בעל היבטים סביבתיים. תפקידו של המתכנן לייעץ לוועדות התכנון, לשמור ולהגן על האינטרסים הסביבתיים כפי שהם באים לביטוי בתכניות מתאר, בתכניות מפורטות ובבקשות להיתרי בנייה של אזורי תעשייה, מפעלים, מחסנים, מתקנים הנדסיים, מבני משקי בעלי חיים, מבני ציבור, מבנים בעירוב שימושים ואחרים. כל תכנית בנייה באזורי תעשייה או במתקני תשתיות וכל תכנית אחרת שוועדת תכנון סבורה שעשויה להיות לה השפעה על הסביבה או רגישות סביבתית נבדקת על ידי אנשי המקצוע באיגוד ומקבלת התייחסות סביבתית של האיגוד כתנאי לקבלת היתר בנייה.

כל מפעל המבקש לקום, לבצע שינוי תפעולי או להרחיב את פעילותו באחד מ-14 אזורי התעשייה במרחב נפת אשקלון נדרש להשתמש באמצעים הטכנולוגיים הזמינים הטובים ביותר BAT (Best available technology) על מנת לעמוד בדרישות הסביבתיות.

פרויקטים מורכבים נדרשים לעיתים להכנת "תסקירי השפעה על הסביבה" או "חוות דעת סביבתית". מטרת הכנת מסמכים אלו הינה להעריך את ההשלכות הסביבתיות של הפרויקט בשלב תכנוני מוקדם.

פעילות עם הוועדות המקומיות לתכנון ולבנייה:

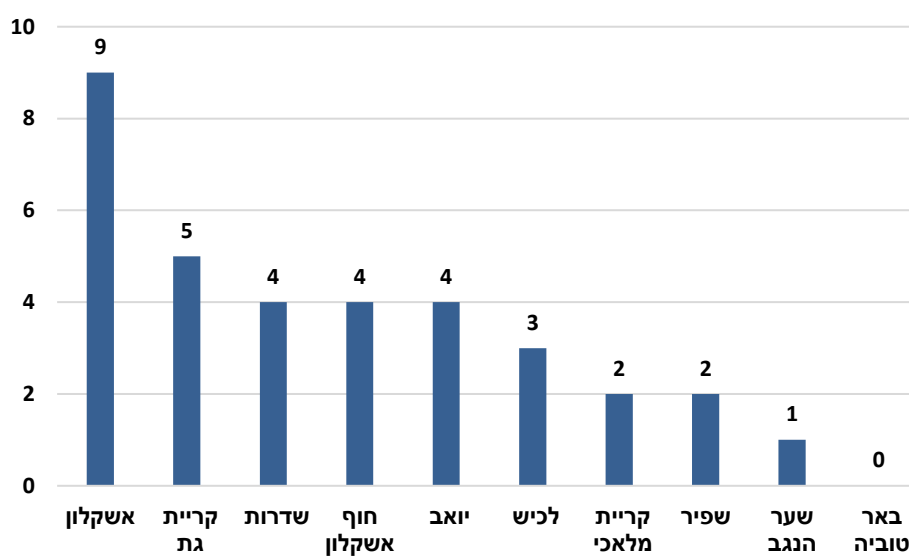
החל משנת 2015 אנו פועלים באיגוד מול 10 ועדות מקומיות: 4 ועדות עירוניות – אשקלון, קריית גת, קריית מלאכי ושדרות, 5 ועדות מקומיות במועצות אזוריות – יואב, באר טוביה, שפיר, לכיש וחוף אשקלון וועדה מרחבית אחת – נגב מערבי, העוסקת בנושאים תכנוניים של מועצה אזורית שער הנגב. במהלך שנת 2018 נבדקו וניתנו התייחסויות סביבתיות ל-190 היתרי בנייה, ל-34 תכניות מפורטות, שימושים חורגים ותעודות גמר (טופס 4) על פי בקשות הוועדות לקבלת התייחסות סביבתית, כמפורט בתרשים מס' 2. מרבית הבקשות עסקו בתכניות להקמת מבני תעשייה באזורי תעשייה קיימים, מבנים חקלאיים לגידול בעלי חיים ומחסנים בסביבה הכפרית, מוסדות ציבור, מחסנים לוגיסטיים, מבני מסחר ומבנים משולבים של מגורים ומסחר וכן תחנות דלק. כמו כן, התייחסנו לבקשת הוועדה המקומית באשקלון להקמת מבני מגורים בשכונת אגמים, לאור הרגישות הסביבתית הכרוכה בקיום שכונת מגורים ועירוב שימושים בקרבת שלולית החורף הייחודית.

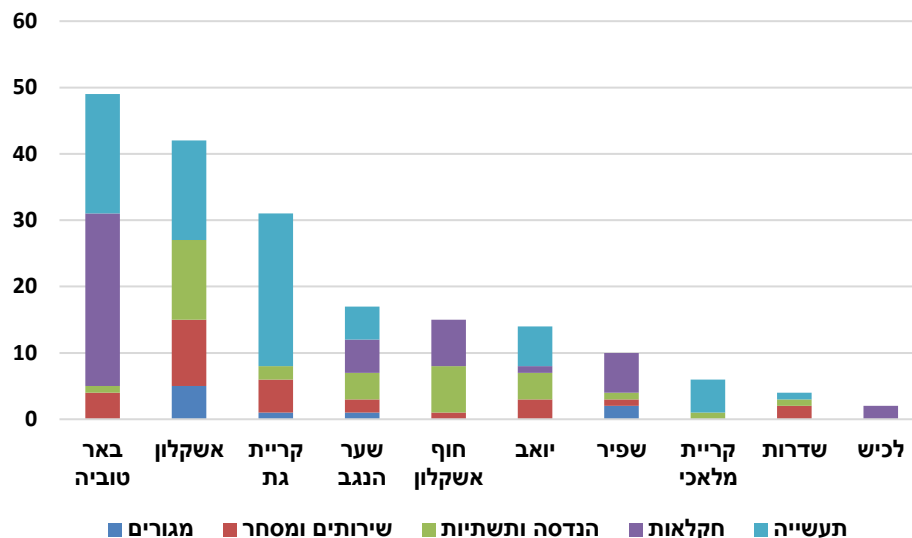
תרשים מס' 2 – מספר בקשות להיתרי בנייה בשנת 2018 בנפת אשקלון

מעורבות האיגוד בבדיקת תכניות וקידומן

כחלק מתפיסת תפקיד האיגוד לסייע לקידום תכניות הפיתוח העירוניות והאזוריות-כפריות. אנו שואפים לפעול בגישה יוזמת והרחבת מעורבותנו בתהליכי התכנון מתוך הבנה כי מעורבותנו בשלבי התכנון המוקדמים תסייע להשגת התוצאה המיטבית לתושבי הרשות המקומית וכמובן להיבטים הסביבתיים שעליהם אנו אמונים.

תרשים מס' 3 – תכניות בעלות השלכות סביבתיות שנבחנו על ידי האיגוד בשנת 2018

תרשים מס' 4 – פירוט בקשות להיתרים בשנת 2018 בסיווג על פי נושא

בשנת 2018 היינו מעורבים בכ-30 תכניות בינוי ופיתוח, להלן החשובות והמורכבות שבהן:

- הגנה על המצוק החופי – מיזם חשוב זה כולל 2 היבטים, המיגון הימי והמיגון היבשתי:**
 - המיגון הימי –** במהלך שנת 2018 הונחו מרבית הגיאומטריות במסגרת יישום המיגון הימי בתא שטח 38 מול חוף העיר אשקלון, פרויקט הגיאומטריות הינו מיזם חדשני מסוג בישראל ויהיה נתון בשנים הקרובות לניטור מתמשך על מנת לוודא כי מערך הגיאומטריות מספק את ההגנה הנדרשת לשמירה על המצוק החופי. חשוב להדגיש כי מקטעי המצוק החופי באשקלון כוללים מצוק חופי ייחודי באורך כולל של כ-3 ק"מ בעל מאפיינים ייחודיים, אשר ראוי לשימור ולהגנה מעצם היותו המצוק הדרומי ביותר לאורך החוף המזרחי של הים התיכון.
 - המיגון היבשתי –** במהלך שנת 2018 עסקנו בגיבוש מתווה לטיפול בנושא, כולל מפגש רשויות החוף בוועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת. לקראת סוף השנה קיבלה עיריית אשקלון הרשאת תקצוב לפרויקט תכנון וביצוע ההגנות היבשתיות. במקביל לקידום הכנת הקול קורא למתכננים המשכנו בליווי פרויקט שינוע החולות מפתח המרינה ומקרקעית מעגן קצא"א היוצרים שרטונות עד כדי סיכון כלי השיט וכן הבאת חול ממקור קווארצי (מישור רותם בנגב המרכזי). מקורות חול אלו יזינו את החופים בצפון העיר ויסייעו להרחבת חוף הים.
- דייגי דוגית –** השנה המשכנו בתיאום עם רט"ג והוועדה המחוזית בבחינת חלופות נוספות לקידום פתרונות לדייגי דוגית נוסף לחלופה המרכזית של דרום חוף זיקים ובשיתוף עם המועצה האזורית חוף אשקלון, חכ"ל אשקלון, עמותת תושבים למען חוף זיקים ורשות הטבע והגנים. השנה התקבלה החלטת ועדה מחוזית אשר הגדירה כי הדייגים יפעלו מתוך המכולות בחוף זיקים עד אשר יוכשר

מזח דייגים המתוכנן לקום במרינה אשקלון ואמור לתת פתרון לכל הדייגים במרחב נפת אשקלון. כל הפעילות התכנונית של איגוד הערים בסביבה החופית מתבצעת בשיתוף היחידה הארצית להגנה על הסביבה הימית של המשד להגנת הסביבה.

טיפול בתכניות של הוותמ"ל ותכנית אב למגורים במרחב נפת אשקלון

- עיר היין באשקלון (מ' 7) – השנה ליווינו את שלב מתן היתרי הבנייה והתיאום ההנדסיים לקראת בינוי השכונה. במסגרת שלב זה סייענו לרשות המקומית לבחון חלופות מיקום לאתר הגזם העירוני, ליישם הנחיות בדבר מעבר בעלי חיים, לבחון את שיקום נחל חממה ובניית פתרונות לימי קיץ במסגרת הנחת קווים מאספים לשפכים העירוניים של אשקלון לכיוון המט"ש. במהלך 2018 קיימנו ישיבות תיאום עם חברות התכנון וניהול הבנייה על מנת להיערך לשלב מתן היתרי הבנייה לאחר מתן תוקף לתכניות. כמו כן, עסקנו בתיאום בין גופי התכנון והביצוע על מנת לוודא כי פתרון הניקוז יכלול פתרון הולכת מי נגר בנחל אבטח עד למוצא לים בחוף ניצנים.
- אגמים מזרח באשקלון – עסקנו בעיקר בתחום הניקוז, אשר מחייב הפניית מי הנגר אל שלולית החורף ולאגם המתוכנן להוות פתרון הניקוז של האגן הכלוא (מרזבת שדרות רבין). כמו כן, סייענו לקביעת מיקום השכונה במרחב הצפוני כחלק מהשאפה לשמר רצועה דרומית עם פיתוח מינימלי עבור המסדרון האקולוגי בציר מזרח-מערב. בנוסף, העברנו הערותינו בדבר הצורך בחיזוק פתרונות התחבורה הציבורית בשכונה ואל שאר שכונות העיר וכמובן לתשתיות תחבורה ציבורית כמו תחנה מרכזית, תחנת הרכבת וכבישים ארציים כבר בשלב התכנון כדי לצמצם את הצורך בהקצאת שטחי חניה.
- צפון עיר היין (מתחם מ' 6) ונחל חממה – התייחסנו לצורך בשדרוג תשתיות הניקוז והביוב באזור זה, הסובל מדי שנה מהצפות חוזרות ונשנות. כמו כן, הדגשנו את הצורך ליצור חיבוריות תחבורתית ציבורית ואקטיבית (מתחם זה הוכנס להקפאה ולא יקודמו בו תכניות מפורטות עד לתוספת מט"ש נוסף בצפון אשקלון, שאמור להיבנות עד 2022, כדי לאפשר טיפול בגידול הצפוי בכמות השפכים שאמורה להגיע למט"ש לאור הגידול העירוני הצפוי).
- כרמי גת בקריית גת – התייחסויותינו הסביבתיות עסקו השנה בנושא ניקוז מזרח השכונה וכן ליווי סביבתי לנושא פתרונות הטיפול בפסולת ובינוי מבנים בעירוב שימושים בשכונה.
- תכנית אב לדיוור בנפת אשקלון – השנה השתתפנו בכמה ישיבות דיונים בנושא איתור פוליגונים לפיתוח עירוני בסמיכות לערים הקיימות בנפת אשקלון מתוך שמירה על מסדרונות אקולוגיים ובהתאמה לפיתוח תשתיות עירוניות ומרחביות (תחבורה, תעסוקה, תשתיות שפכים ועוד) כדי לאפשר קליטת כמיליון נפש נוספים במרחב נפת אשקלון.

- במסגרת הדיונים הוסכמו אבני הדרך הבאות:
1. הגידול "ייספג" בערים הקיימות תוך כדי הרחבתן והגדלת הצפיפות בהן מבלי לוותר על איכות חיים גבוהה לתושבים.
 2. לא תיבנה עיר ייעודית נוספת במרחב (דובר בחלופה לעיר חרדית חדשה בישראל).
 3. יישום פתרונות תחבורה ציבורית יעילה כתנאי להתחלת הבינוי.
 4. מרבית תוספת הבינוי המתוכנן תתבצע בערים הקיימות תוך כדי שמירה מרבית על המרחב הכפרי וללא גידול משמעותי של בינוי למגורים במרחב הכפרי.

פרויקטים לתשתיות לאומיות

תשריט נכסי הפעילות של קצא"א – הוצג בוות"ל ובוועדה המחוזית, וזאת לאחר תפוגת חוק הזיכיון של קצא"א. נציגי איגוד הערים משתתפים בדיונים בוועדות (שיימשכו גם בשנת 2019) בנושא מכלול קצא"א בעיר אשקלון ומייצגים את הדרישות הסביבתיות והתכנוניות של העיר מול קצא"א. העברנו התייחסותנו לבקשה להיתר להקמת מבנה לוגיסטי של התחנה הדרומית למניעת זיהום ים.

הרחבת תחנת דוראד – הכפלת קיבולת הייצור בתחנת הכוח דליה אנרגיה ביער צפית – השתתפנו בשיבות סימפוזיון במסגרת בחינת חלופות לתוספת כושר ייצור החשמל בישראל במסגרת ישיבות הוות"מ"ל וכן בשיבת הכרזה על קידום התכניות. תחנת צומת אנרגיה בצומת פלוגות – הוחל בקידום הליך מתן ההיתרים לשלבי הבינוי התשתיות התומכות כחלק מהקמת התחנה.

תוספת מכלים בתש"ן – בוצע סיור במתחם, והתכנית הוצגה על ידי החברה למשדד להגנת הסביבה ולאגוד הערים. הוחלט על ידי הוועדה המחוזית כי יידרש תסקיר השפעה על הסביבה. איגוד ערים העביר את הערותיו להכנת ההנחיות לביצוע תסקיר ההשפעה על הסביבה.

השתתפות בצוותים ובוועדות מקצועיות ומתמחות

1. הוועדה הסטטוטורית של נחל שקמה – בשנת 2018 השתתפנו בשיבות ועדת הליווי להכנת תכנית אב לממשקי הנחלים חממה-שקמה והבשור נוכח הגידול בפעילות החקלאית, הגדלת הערים ואזורי התעשייה והממשקים שלהם עם הצורך בשמירה על הנחלים במרחבי שטחים פתוחים ומסדרונות אקולוגיים ועורקים הידרולוגיים. כמו כן, הוועדה הסטטוטורית בחנה תכניות להקמת מתחמי תשתיות, מבנים חקלאיים ואחרים במרחב תכנון שקמה תוך כדי העברת המלצות באשר לתכניות הללו לוועדה המחוזית.
2. תכנית אב לשטחים הפתוחים ותכנית כוללנית יואב – התקיימו כמה ימי דיונים והצגת חלופות במסגרת קידום התכנית. האיגוד ממשיך לסייע בקידום הכנת התכניות ושותף בצוותי ההיגוי המצומצמים.

3. תכנית אב לניקוז הנחלים לכיש-שורק – השתתפנו השנה בכמה ישיבות ועדות היגוי של הצגת חלופות פיתוח למקטעי נחל שונים, כל מקטע על פי אופיו וסביבתו. מנחלים פתוחים בשמורות טבע ובמרחבים ביוספריים, כגון מקטע נחל גוברין, נחלים עירוניים, כגון נחל האלה, וכן מקטעי נחל בסביבה חקלאית, כגון באזור בקעת שפיר. בכל מקטע נחל אנו מגבשים מתווה אחזקה ופיתוח מותאם לאופי הנחל באותו מקטע.

במהלך שנת 2019 אנו מתכוונים להמשיך בליווי התכניות והנושאים לעיל יחד עם חידוש המאמצים לקידום המיזמים הבאים:

1. הקמת פורום תכנוני אינטגרטיבי לבחינת בקשות להקמת חוות לולים ומתחמים חקלאיים בראייה מועצתית ואזורית – לנוכח כמה מקרים שבהם תהליך בחינת חלופות המיקום לא הניב את התוצאות המקוות, התחלנו לקדם פורום שבו יהיו שותפים יו"ר ועדי האגודות החקלאיות במושבים, מהנדס המועצה, חברי ועדה מקומית, נציגי המשד להגנת הסביבה, נציג לשכת התכנון מחוז דרום ונציג רשות ניקוז לבחינת חלופות מיקום בראייה מועצתית. מקרה המבחן מקדם במסגרת מועצה אזורית שפיר.

2. פורום תעשייה י.ש. גת – מנהלת אזור התעשייה קריית גת יזמה הקמת פורום ללמידה הדדית ובבחינת אפשרויות לקידום איגום משאבים ופיתוח אזור התעשייה.

3. פורום משולב לנושא תשתיות שפכים אזוריות בשיתוף רשות המים, המשד להגנת הסביבה, תאגידי מים וביוב וכן אנשי בריאות הסביבה של משד הבריאות.

4. הקמת פורום חשיבה לקידום חלופות אנרגיות מתחדשות במרחב נפת אשקלון לאור העלייה המשמעותית בבקשות להקמת שדות פוטו-וולטאים קרקעיים במרחבי השטחים הפתוחים בנפת אשקלון.

5. גיבוש הנחיות מחייבות למניעת זיהום אור מבינוי בשולי הערים וכן ממיזמי בנייה שונים במרחב הכפרי הפתוח.

יישום המלצות סקרי טבע עירוני וגיבוש מסמכי מדיניות עירונית בנושא

בשנת 2016 הסתיימו שני סקרי הטבע הראשונים שנערכו במרחב נפת אשקלון (בערים אשקלון וקריית גת). התהליך היה מורכב ואינטגרטיבי. הסקרים כללו ממצאים של עשרות רבות של אתרי טבע בתוך מרחבי התכנון העירוניים, ובהם מאות אלפי ערכי טבע, בחלקם ייחודיים ואפילו כוללים כמה מינים אדומים (מיני צומח בסכנת חמורה). ממצאי הסקרים הועלו לאתרי הרשויות המקומיות והוטמעו כשכבת מידע במערכת ה-GIS העירונית וכן במסמכי הנספחים של תכניות המתאר הכוללניות של קריית גת ואשקלון. במקביל אנו מקדמים מהלך של הקמת

ועדות היגוי רשותיות להמשך הטמעת הממצאים בהיבטים תכנוניים, תפעוליים וחינוכיים באשקלון ובקריית גת.

הרפורמה בחוק התכנון והבנייה – רישוי זמין

תיקון 101 יצר שינוי משמעותי באופן עבודת הוועדות המקומיות בתחום רישוי הבנייה. עיקר השינוי הוא בהקמת מכוני הבקרה והגדרת דרישות למסמכים נלווים לבקשה כבר בשלב הגשת הבקשה להיתר ומחשוב תהליך רישוי הבנייה כולו במסגרת מערכת רישוי זמין. השלכות השינוי הינן משמעותיות, ובאיגוד אשקלון, כמו בשאר האיגודים ברחבי הארץ ובמשד להגנת הסביבה, לומדים את יישום הרפורמה. נציג האיגוד השתתף בכנס הסברה למתכננים שיזם מר פרדי אברג'ל, מנהל אגף רישוי ופיקוח על הבנייה בעיריית אשקלון. בחלק מהוועדות אנו מתבקשים להעביר דגשים להתייחסות סביבתית לשלב בחינת היתרי הבנייה מראש כ"מידע תכנוני" שניתן לפני שבחנו תכנית כלשהי. זאת במקום הנוהל הקודם, שלפיו אנו נוהגים לקבל מהאדריכל עורך הבקשה היתר תכנית ראשונית עם דברי הסבר, להגיב לתכנית בדרישות ובהערות סביבתיות, לקבל תכנית מתוקנת וכן הלאה עד לפתרון מקובל. הצורך לרכז את כל תנאי איכות הסביבה כמידע תכנוני חייב עבודת הכנה וארגון משמעותית, שמבוצעת לאורך השנה האחרונה ותימשך במהלך שנת 2019 בעבודת צוות של כמה מתכננים סביבתיים מאיגודי ערים ומיחידות סביבתיות ובסיוע המשד להגנת הסביבה. עד כה גובשו מסמכי עזר שיכולים לסייע במידע תכנוני למבני מגורים ולמבני מסחר. לגבי תשתיות ומבני תעשייה, נראה שהדברים מורכבים יותר בגלל השונות הרבה שיכולה להיות בבקשות אלו. יישום הרפורמה מול הוועדות המקומיות בנפת אשקלון מתבצע ונלמד בשיתוף הרפרנטים ממנהל התכנון תוך כדי יצירת תקשורת רציפה עם מנהלי הוועדות כדי למנוע פגיעה באיכות השירות הניתן על ידי האיגוד לוועדות וליזמים וכמובן למנוע מצב שבו נושאים תכנוניים בעלי השלכות סביבתיות לא ייבחנו לפני מתן היתר הבנייה.

תכניות מתאר כוללניות ברשויות נפת אשקלון

אשקלון

תכנית מתאר כוללנית אשר תחליף את התכניות הקיימות נמצאת בשלבי עריכה אחרונים. במהלך השנה השתתפנו בישיבות הוועדה המחוזית במסגרת הליך אישור התכנית. עיקר תרומתנו הייתה בסיוע פעיל בהצגת הפרק הסביבתי במסמכי התכנית מתוך בחינת החלופות אשר מעודדות פיתוח מקיים בתוך העיר.

להלן עיקרי ההמלצות ועקרונות התכנון שגובשו בפרק הסביבתי:

פיתוח מותאם לסביבה הרגישה של רצועת החוף של אשקלון מתוך מתן תיעדוף ברמה הלאומית של בחינת תא שטח 38 (המצוק הצפוני של אשקלון) וכן תא שטח 39 ושילוב ההמלצות בתכנית המתאר בהכנה. שמירה והמשך פיתוח של המסדרון האקולוגי שהתאפשר בזכות העתקת חלק מהשימושים שתוכננו לפארק אקו-ספורט, כולל העתקת האצטדיון העירוני למזרח העיר, הרחבת הגן הלאומי דרומה עד לגדר הצפונית של קצא"א וכן בחינת חלופות לשכונות שתוכננו

ברצועה שבין השכונה הדרומית למתחם חישתיל ובחירת מיקום לשכונת אגמים מזרח (תכנית של הוותמ"ל), תוך כדי יצירת רצף שטחים לא מבונים מהים ועד לכביש 4 וממנו מזרחה כחלק ממפת המסדרונות האקולוגיים הארציים. הטמעת ממצאי סקר טבע עירוני, שהושלם בתמיכת המשד להגנת הסביבה, במסמכי תכנית המתאר הכוללנית. ממצאי הסקר יהוו כלי תכנוני, כך שישוקפו בבחינת חלופות בינוי ויסייעו לבחירת העמדת מבני ציבור בהתאמה לכתמי צומח וערכי טבע ומורשת הקיימים בעיר. בחינת העתקת קו המתח העליון (161 KW) מהתוואי הקיים לאורך שדרות רבין אל מחוץ לעיר לאורך כביש בר לב מזרחה בואך רצועת התשתיות לאורך כביש 4 צפונה.

התכנית הוצגה להתייחסויות בישיבת הוועדה המחוזית ונמסרו הערות. התכנית כוללת את תכניות הבינוי של הוותמ"ל, פרויקטים של התחדשות עירונית, הרחבת אזורי התעסוקה העירוניים בדרום העיר וקידום תב"ע עבור אזור התעשייה הצפוני והפיכתו לאזור משולב של תעסוקה, מסחר ותעשייה, פיתוח רצועת החוף בראייה עירונית של פיתוח מתון, שמירה על רצועת חוף עירונית המשקפת פיתוח אורבני באזורים המבונים ושמירה על חלקים אחרים של רצועת החוף בגישה משמרת סביבה, כמו הרחבת הגן הלאומי ויצירת מסדרון אקולוגי, המעוגנת בקביעת החלק הדרומי של הפארק הלאומי כשמורת טבע מוכרזת, הכנת תכנית אב לתחבורה ציבורית בעיר וכמובן פיתוח פארקים עירוניים מרכזיים בעיר היין ובאקו-ספורט הסמוך לשכונת האגמים.

קריית גת

התכנית נמצאת בשלבי הכנה ותכלול את ממצאי סקר הטבע העירוני, שהכנתו הסתיימה בדצמבר 2016. התכנית, שכבר הוחל ביישומה, כוללת קידום משמעותי של פרויקטים להתחדשות עירונית בשכונות הוותיקות בעיר, ובעיקר לאורך שדרות לכיש, מתוך יישום גישת התחבורה האקטיבית ויצירת רשת שבילים ודרכים על מנת להגביר את הקישוריות העירונית. הצלחנו לשלב בתכנית את הפיכת נחל שלוה באזור רובע שבטי ישראל וכן לשמור את הנחלים החוצים את העיר כחלק מרצועות שצ"פ עירוניות אורכיות אשר יסייעו לקדם את הראייה התכנונית הרואה בנחלים נכס עירוני ורשת "עמוד שידרה עירוני" לנושא רשת שבילי הליכה ותנועה אקטיבית אשר תיצור קישוריות עירונית חשובה. התכנית מדגישה את הכוונה ליצור נחלים עירוניים שישמשו אתרי נופש ופנאי ציבורי פתוחים למען תושבי העיר. התכנית כוללת חלופות שונות להרחבת העיר (טרם גובשה חלופה נבחרת). בין החלופות קיימת האפשרות להרחבת מרחב התכנון העירוני מערבה לכביש 40 (קריית גת מערב), יצירת קישוריות בין מתחם כרמי גת והעיר הוותיקה, הרחבת כרמי גת צפונה וכן העברת מרחב השטחים מצפון למושב עזה למרחב התכנון העירוני של קריית גת. כמו כן, התכנית עוסקת ביצירת מע"ר חדש באזור תחנת הרכבת הקיימת וכן תוספת שימושים באזור התעשייה הוותיק והרחבת אזור התעשייה ש.ל.י.

קריית מלאכי

התכנית נמצאת בשלבי הכנה ותכלול מגמות של התחדשות עירונית בשכונות הוותיקות של העיר והגדלת אפשרויות התנועה האקטיבית בעיר (הליכות עירונית, שבילי אופניים). קריית מלאכי מתמודדת כבר כיום עם עלייה בכמות כלי הרכב הנעים בכבישי העיר, ולכן אנו מסייעים בגיבוש פתרונות תנועה עירוניים אלטרנטיביים וכן פתרונות גישה מהעיר לתחנת הרכבת בכפר מנחם. התכנית עודכנה השנה, כך שתשקף את תהליך הרחבת העיר מזרחה (פולגון תימורים). התכנית כוללת הרחבת אזור התעשייה החדש באזור תימורים וכמובן תוספת שכונות בדרום ומערב העיר.

שדרות

תכנית המתאר העירונית אושרה השנה וכוללת הרחבת העיר למרחב נחל שקמה וכן משקפת הסכמי העברות שטחים בין העיר והמועצה האזורית שער הנגב. התכנית כוללת מגמות של התחדשות עירונית בשכונות הוותיקות של העיר והגדלת אפשרויות התנועה האקטיבית בעיר (הליכות עירונית, שבילי אופניים). שדרות מתמודדת כבר כיום עם עלייה בכמות כלי הרכב הנעים בכבישי העיר, ולכן אנו מסייעים בגיבוש פתרונות תנועה עירוניים אלטרנטיביים וכן פתרונות גישה מהעיר לתחנת הרכבת סמוך לקיבוץ ניר עם וכן הפעלת חניון לרכב כבד באזור התעשייה הוותיק (במקביל לכביש 232). כמו כן, השנה סייענו לצוות התכנון הבוחן אפשרויות להגדלת אזור התעשייה המשותף לעיר ולמועצה אזורית שער הנגב (ספירים מזרח).

קידום בנייה ירוקה

בהתאם להחלטת הוועדות המקומיות לתכנון ולבנייה באשקלון ובקריית גת ובהתאם למדיניות המשותפת המוסכמת בפורום ה-15, בכל תכנית מפורטת למגורים, מבני ציבור, מסחר, מלונאות וכדומה נכלל סעיף מתאים. בקשות להיתרי בנייה מתוקף התכנית יכללו התייחסות להיבטים של בנייה ירוקה, כגון שימור אנרגיה (באמצעות מרכיבי הצללה, בידוד המעטפת, תאורה טבעית, אוורור וכדומה), מחזור פסולת, שימור וחיסכון במשאבי מים וקרקע וכיוצא בזה, על פי ההנחיות התקפות לאותה עת כפי שאושרו בוועדה המקומית. הדרישה לעת הזאת היא עמידה בתקן 5281 ברמה של "כוכב אחד" (55 נק') לכל הפחות. תנאי לאישור טופס 4 הוא ביצוע בפועל של המפרטים לבנייה ירוקה. בשנת 2018 זכינו בקול קורא לקיום מערך הכשרה לעובדי הוועדות המקומיות בשיתוף אגף תכנון במשרד להגנת הסביבה והמועצה לבנייה ירוקה. ימי ההשתלמות יתקיימו במהלך שנת 2019.

אכלוס אזורי התעשייה בשטחי המועצות האזוריות

בהתאם להוראות התכניות המפורטות, החלות באזורי התעשייה השונים, האיגוד מקיים באופן שוטף, לבקשת הרשויות, תהליך של בדיקת העסקים המעוניינים להיכנס לאזורי התעשייה השונים מבחינת השפעתם הסביבתית הצפויה. האיגוד מקיים את הבחינה ומעביר לרשויות את המלצתו, אם העסקים תואמים את הוראות התכנית התקפות מבחינה סביבתית ומהם מסמכי הרקע הנדרשים במסגרת הליכי התכנון המפורט והבקשות להיתרי בנייה. בחינה זו מתבצעת בעזרת שאלון סביבתי ובסיוורים במפעלים (אם מדובר במפעל המבקש להעתיק את מיקומו מאזור אחר בארץ).

התייחסות לאסבסט בתכנון סביבתי

אנו מנחים את 10 ועדות התכנון המקומיות בדבר הכללת תנאים בנושא פירוק אלמנטים בנויים של אסבסט צמנט בהיתרי בנייה שכוללים הריסה או בנייה במבנים קיימים שמכילים אסבסט צמנט. בכל פנייה שהתקבלה באיגוד בנושא אסבסט נערכה בדיקה בשטח וניתנה חוות דעת לגבי אופן הטיפול המומלץ באסבסט – פעולות תחזוקה מתאימות או פירוק ופינוי.

זכייה ב-2 קולות קוראים של קרן שטחים פתוחים

במהלך השנה הגשנו להנהלת הקרן 2 בקשות של איגוד הערים. האחת התמקדה בשיקום פתחת נחל שקמה וטיפול בשיטה המכחילה ושנייה עסקה בהכנת תכנית אב לשטחים שאינם מוגנים סטטוטורית למיפוי מפגעים וגיבוש המלצות לטיפול במפגעים תוך כדי שיקום המרחב של השטחים הפתוחים בנפת אשקלון.

לראשונה השנה זכינו ב-2 הקולות קוראים. יישום הבקשות יתבצע במהלך השנים 2019-2020.

מחלקת תשתיות

סביבה חקלאית

תחום הסביבה החקלאית באיגוד ערים לאיכות הסביבה – נפת אשקלון כולל טיפול בפניות ציבור, מתן התייחסות סביבתית במסגרת בקשות להיתרי בנייה, סיוע ביישום הרפורמה ברפתות וביצוע פיקוח על שריפות פסולת חקלאית ופיזור פרש בעלי חיים ובוצה בשטחים הפתוחים בנפת אשקלון.

במסגרת החלטת הממשלה 4328 – התכנית לחיזוק החוסן האזרחי בשדרות וביישובי "עוטף רצועת עזה" לשנים 2019-2020, הממשלה מנחה את המשרד להגנת הסביבה להקצות סכום כולל של עד 20 מיליון ש"ח לאשכול נגב מערבי ולאגוד ערים לאיכות הסביבה – נפת אשקלון, שיחולק ביניהם באופן יחסי לכמות הפסולת החקלאית שיוצרה ביישובי עוטף עזה בשנת 2017 ומתוך מתן עדיפות ליישובים המסווגים בדירוג סוציאקונומי נמוך יותר. במסגרת החלטת הממשלה, האיגוד מוביל מיפוי המפגעים והקמת פתרונות עבור הפסולת החקלאית ביישובי עוטף עזה שבתחומי האיגוד.

בתחום איגוד הערים נפת אשקלון 6 מועצות אזוריות, מהן 2 מועצות הממוקמות בעוטף עזה: חוף אשקלון ושער הנגב. במועצות אלו פעילות חקלאית ענפה ודרכים שונות לטיפול בפסולת, בהתאם לאופי המועצה והיישובים בה. חשוב להדגיש כי מתן פתרון לפסולת החקלאית באזור זה חשוב ונדרש באופן מיידי בשל טרור העפיפונים והסכנה הממשית לגרימת שריפות. כמו כן, האיגוד מסייע לרשויות בביצוע אכיפה של התנאים הסביבתיים שברישיון העסק ומניעת מפגעים סביבתיים מעסקים חקלאיים ברחבי הנפה.

להלן פירוט הפעילות לשנת 2018:

1. איגוד הערים נותן מענה לפניות הציבור, שעיקרן:
 - 1.1. מטרדי ריחות שמקורם בלולים.
 - 1.2. תשטיפים שמקורם בלולים, חממות ורפתות.
 - 1.3. זיהום אוויר שמקורו בשריפת גזם בשטחים חקלאיים.
 - 1.4. מטרדי ריחות וזבובים שמקורם בפיזור זבל בעלי חיים ובוצה בשטחים חקלאיים.

מענה לפניות הציבור כולל סיור בשטח, מתן הנחיות לחקלאים בהתאם למדיניות המשרד להגנת הסביבה ובשיתוף פעולה עם מרכזת בכירה של סביבה חקלאית במשרד להגנת הסביבה מחוז דרום, ביצוע פיקוח לקיום ההנחיות והתייחסות חוזרת לפונה.

2. איגוד ערים פועל לטיפול בפניות וגיבוש חוות דעת בשיתוף המחוז ומתן התייחסות סביבתית לבקשות היתרי בנייה של לולים ומבנים חקלאיים מתוך שמירה על מרחק מבתי תושבים ומיקומים רגישים.

3. האיגוד יצא לסיורי פיקוח בעקבות פניות ציבור בנושא שריפות בשטחים חקלאיים בתיאום עם יחידת הפיצו"ח במשרד החקלאות והרשות המקומית.

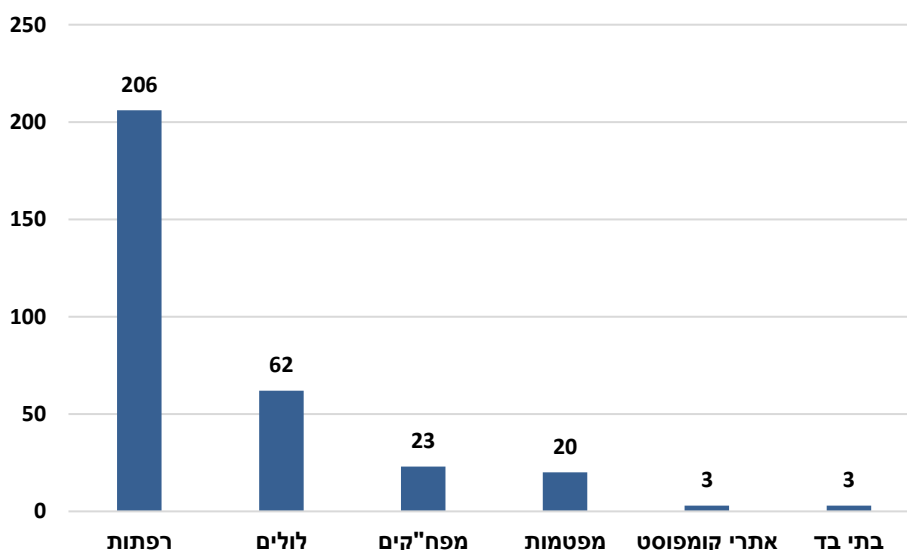
4. האיגוד ביצע סיורים באתרי טיפול בפרש בעלי חיים, לולים וברפתות ברחבי הנפה בשיתוף נציגי המחוז לבדיקת עמידה בתנאים הסביבתיים שברישיון העסק.

5. האיגוד יוזם מבצעי אכיפה מרוכזים באזורים שבהם כמות פניות הציבור גדולה ויש צורך בטיפול אינטנסיבי בשטח בשפכים, תשטיפים ופינוי פרש בעלי חיים.

6. מיפוי הפעילות החקלאית בנפת אשקלון, לרבות מבני גידול בעלי חיים, אתרי קומפוסט, בתי בד ועוד, ומיפוי סוגי החקלאות ברשויות ואיתור האזורים שבהם יש בעיית פסולת חקלאית וגזם תוך כדי סיוע לרשויות וליישובים להסדיר פתרונות לבעיה זו.

מטרדי ריחות מזיבול שטחים חקלאיים

במרחב הנפה קיימים שדות חקלאיים נרחבים הגובלים ביישובים חקלאיים ועירוניים. בשל קרבה זו בזמן זיבול השדות בפרש בעלי חיים (זבל עופות ופרות) התושבים עלולים להיחשף למטרדי ריחות. כדי לצמצם את תופעת המטרדים באזורים ובשכונות הסמוכים לשדות החקלאיים על החקלאים לעקוב אחר הנחיות המשרד להגנת הסביבה ומשרד החקלאות.

תרשים מס' 1 - סיווג הפעילות החקלאית בנפת אשקלון

לחימה במזיקים

איגוד הערים מסייע בניטור מזיקים ובמתן הנחיות לנקיטת אמצעים שמטרתם מניעת דגירה והפצה של מזיקים, בדגש על יתושים וזבובים, לאנשי המקצוע הרלוונטיים ברשויות ולבעלי העסקים.

איגוד הערים עסק במהלך שנת 2018 במתן מענה לפניות ציבור בנושא מניעת טרדים הנגרמים ממזיקים, ועיקרן:

- טיפול במוקדי דגירת יתושים – ניטור, הדברה ומניעת היקוות מים.
- טיפול במוקדי דגירת זבובים – סיורי פיקוח ברפתות, דיגום בוצה ומתן הנחיות לריסוס ומניעה.
- טיפול במטרדים הנגרמים מדבורים – יצירת קשר עם פקחים של משרד החקלאות, הפנייה למגן דבורים אדום והפחתת הריסוסים.

ריסוס והדברה בקרבת מגורים

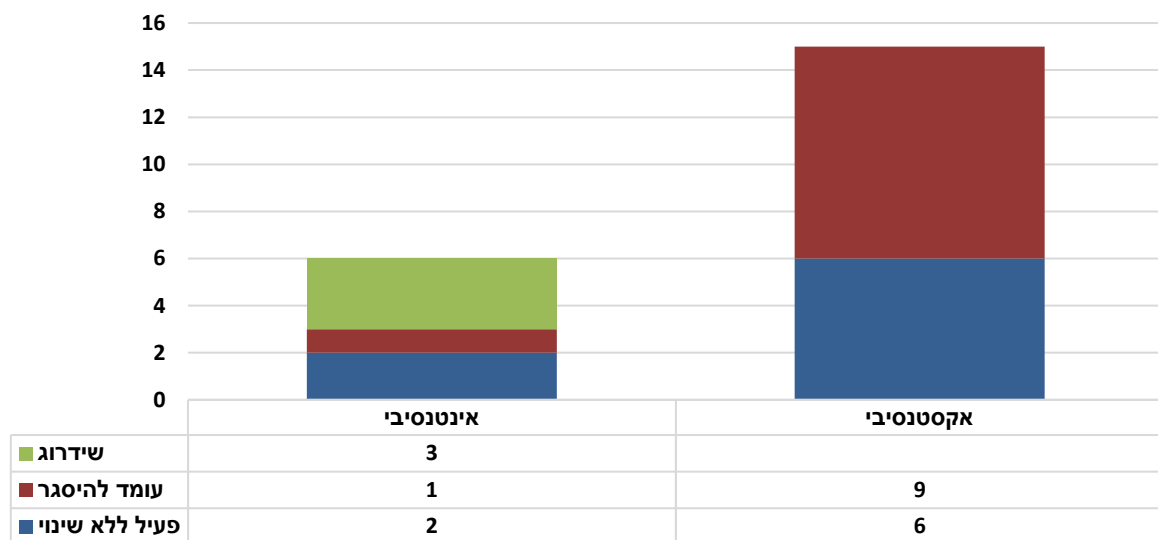
מדיניות האיגוד והמדור לניטור רעלים במשרד להגנת הסביבה היא להמשיך לאפשר קיום חקלאות בקרבת מגורים תוך כדי התחשבות מרבית מצד החקלאי ביישום השימוש בחומרי ההדברה והדישון, זיבול הקרקע ומעקב אחר הנחיות המשרד להגנת הסביבה, משרד החקלאות והאיגוד.

יום עיון בנושא הדברה ולחימה במזיקים

בשנת 2018 ערך האיגוד מפגש מקצועי בנושא הדברה ולחימה במזיקים, שכלל סקירה כללית בנושא יתוש הטיגריס האסייני, קולקס וזבוב החול, פירוט והסברה על אופן הפעולות הנדרשות לבצע בשטח. ניתנו דגשים ליישום החוק החדש להסדרת העיסוק בהדברה תברואית. ובנוסף, ניתנה הרצאה של ד"ר מיכל וולוקיטה מרשות הטבע והגנים בנוגע למתן דגשים בנושא הדברה וריסוס שטחים חקלאיים בקרבת אזורי מגורים.

שפכים סניטריים

בנפת אשקלון 22 מתקני טיפול בשפכים (מט"שים), מהם 6 מט"שים אינטנסיביים והיתר אקסטנסיביים. איגוד הערים בשיתוף המשרד להגנת הסביבה ומשרד הבריאות מבצע סיורי ביקורת במט"שים האינטנסיביים מתוך מתן דגש למניעת מטרדי ריחות, איכות הקולחים, איכות הבוצה ובהתאם יעד סילוקה (חקלאי או הטמנה). בנוסף, איגוד הערים מבצע בקרה אחר תהליכי שדרוג, ניקוי וסגירת מט"שים מתוך מתן הנחיות למניעת מטרדים סביבתיים.

תרשים מס' 2 - מספר המט"שים וסיווגם בשטח הנפה

מניעת מטרדי ריחות, איכות הקולחין ואיכות הבוצה תלויים באופן ישיר באיכות השפכים הנכנסים למט"ש ובטיפול הניתן במט"ש (שניוני/ שלישוני). איגוד הערים שם השנה דגש בשיפור איכות השפכים הנכנסים למט"שים באמצעות ביקורות בעסקים חקלאיים ותעשייה מתוך שיתוף פעולה עם הרשויות המקומיות ומשרדי הממשלה. בנוסף, מבצע האיגוד מעקב אחר הזרמות לנחלים של קולחין בהיתר ולא בהיתר ומשתתף בשימועים בעקבות הזרמות לא חוקיות.

ברחבי הנפה יש כמה רשויות שלהן בעיות בפתרונות ובתחזוקת תשתיות השפכים הסניטריים. ברשויות אלו התרחשו אירועי הזרמת שפכים למרחב הציבורי ולנחלים. אירועים אלו מסכנים את בריאות הציבור ומזהמים את הסביבה. כחלק ממערך הכוננות של המשרד להגנת הסביבה, האיגוד מתפקד כמגיב ראשון באירועי חירום סביבתיים, כגון הזרמת ביוב לנחלים וגלישות ממט"שים. האיגוד דואג לקידום תחקירי אירוע ולמידת לקחים בניהול אירועים אלו. בפן התכנוני, האיגוד מסייע בקידום תכניות אב לביוב לרשויות החברות בו ובמתן התייחסות סביבתית להיתרי בנייה בתחום זה והבאה בחשבון של כל ההיבטים הרלוונטיים, לרבות קרבה לנחלים וקידוחים.

יישום בוצה ואחסנתה בשטחים חקלאיים

האיגוד שם דגש במניעת אחסנת בוצה בשטחים הפתוחים, מבצע ניטור אחר דגירת זבובים ונותן הנחיות למניעת מטרדי ריחות מפיזור בוצה בשטחים חקלאיים ובקרבת מגורים. בנוסף, מוביל האיגוד תהליכי אכיפה נגד גורמי המטרדים, מבצע מעקב אחר מיקום הפיזורים וכמויות הבוצה המיושמות בשטח ומוודא כי מקיימים את תקנות המים (שימוש בבוצה וסילוקה) התשס"ד - 2004.

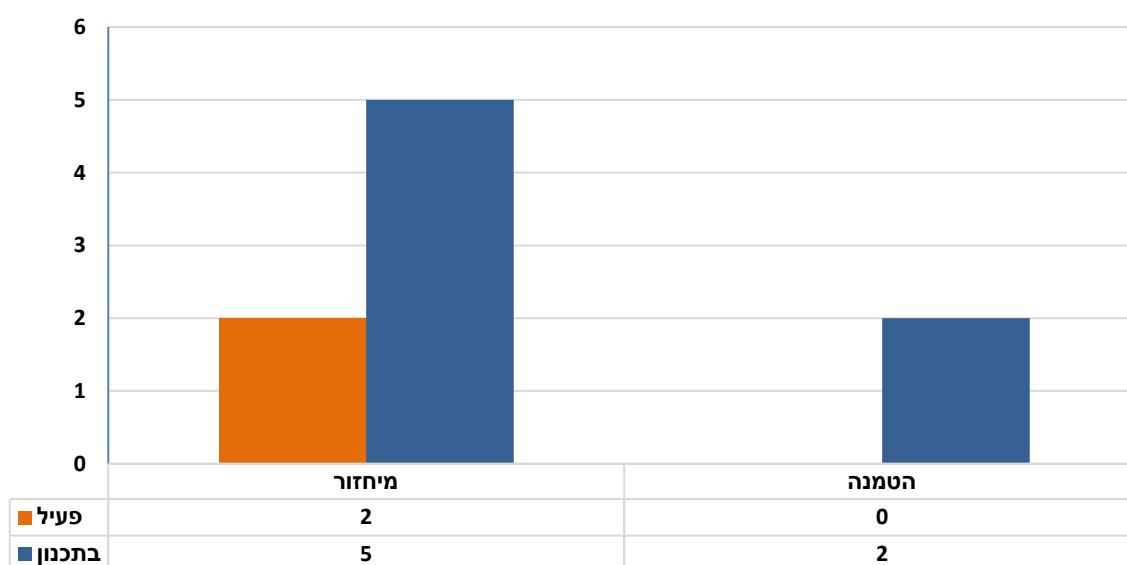
פניות הציבור

איגוד הערים נתן ב 201 – מענה לפניות ציבור, ועיקרן:

1. הזרמות שפכים סניטריים ושפכי תעשייה לנחלים.
2. מטרדי ריחות ממט"שים.
3. מטרדי ריח ומזיקים בעקבות גלישות של שפכים סניטריים לסביבה בקרבת מגורים.
4. מטרדי ריחות זבובים מאחסון ופיזור בוצה בשטחים חקלאיים.

פסולת יבשה

בנפת אשקלון קיימים מעט מאוד פתרונות מורשים לפסולת יבשה ולא מעט תחנות מעבר פיראטיות. האיגוד מסייע למשרד להגנת הסביבה בפיקוח על תחנות המעבר המורשות ומוביל תהליכי אכיפה נגד תחנות המעבר הפיראטיות תוך כדי מתן דגש על מניעת שריפות פסולת. בפן התכנוני, משקיע האיגוד משאבים רבים במתן התייחסות סביבתית להקמת מטמנות ותחנות מעבר לפסולת יבשה.

תרשים מס' 3 – מספר תחנות מעבר ומטמנות מורשות בנפת אשקלון

האיגוד מבצע פיקוח על מפגעים בשטחים הפתוחים ומסייע לרשויות בקבלת תמיכות ממשלתיות לטיפול בפסולת תוך כדי איתור פתרונות תקדימיים ומניעת הישנות המפגעים. בנוסף, האיגוד מספק תנאים סביבתיים להובלת פסולת יבשה. במסגרת 3 החלטות הממשלה האחרונות לחיזוק החוסן האזרחי בשדרות ויישובי עוטף עזה, קיבלו שדרות, חוף אשקלון ושער הנגב תמיכות, בין היתר, בטיפול בפסולת ובפיקוח סביבתי. האיגוד מלווה רשויות אלו ומסייע להן ביישום כספי התמיכות בצורה מיטבית ביותר ובקבלת התמיכות המרביות על פי הנחיות משרד ראש הממשלה.

מחזור

פסולת הינה תוצר בלתי רצוי או בלתי שימושי. יש זרמים שונים של סוגי פסולת, בהם: פסולת בניין, פסולת גושית, פסולת יבשה ועוד. לכל זרם של פסולת נדרש טיפול שונה המותאם לתכונותיו. טיפול לא נכון בפסולת עלול לגרום למפגעים רבים למשאבי הטבע (קרקע, אוויר ומים) ובאופן ישיר עלול להשפיע על איכות החיים בקרב האוכלוסייה. פסולת לא מטופלת עלולה לגרום להתפשטות מחלות ומזיקים ולהוות מפגע בטיחותי ומטרד ריח קשה המשפיע על איכות חיי התושבים בנפת אשקלון. הטמנה של פסולת מביאה איתה השלכות סביבתיות קשות עבור הקרקע והשלכות נוספות מבחינה בריאותית וכלכלית, ולכן יש לפעול להקטנת כמות הפסולת המועברת להטמנה בעזרת יישום תהליכים של הפחתה במקור, שימוש חוזר ומחזור.

תהליך המחזור הינו בעל חשיבות כלכלית וסביבתית רבה. התהליך כולל מיון החומרים ועיבוד חומר או מוצר בתהליך תעשייתי. מטרתו של תהליך המחזור הוא חיסכון בחומר גלם או יצירת מוצר חדש. חלק גדול מהמחזור בישראל מתבצע במפעלים ייעודיים הקולטים פסולות מסוגים שונים: פלסטיק, נייר, קרטון, זכוכית ועוד. ישנה אחריות אישית לכל תושב ואזרח למזער את כמויות הפסולת ולהשתמש בפחים המיועדים להפרדה של הפסולת על מנת להגדיל את אחוזי המחזור בארץ ובעולם.

יתרונות המחזור

- הקטנת כמויות הפסולת המיועדות להטמנה.
- הקטנת עלויות הטיפול בפסולת.
- שיפור במצב הניקיון והתברואה בשטחים ציבוריים.
- חיסכון תעשייתי בשל צמצום בעלויות היצור.

להלן פירוט הפעילות לשנת 2018:

1. האיגוד מסייע ומקדם יחד עם הרשויות תכניות ופעולות לצמצום כמויות הפסולת ולהגדלת שיעורי המחזור. בתחום המחזור, האיגוד מלווה מקצועית בניית תכנית עבור כל רשות בהתאם לסוג הפסולת בתחומה למטרת הגדלת כמויות המחזור וקבלת התמיכות מהמשרד להגנת הסביבה.

2. ריכוז נתונים ואיסוף נתונים כולל סקר כלי אצירה ופינוח מחזור ברשויות.

3. בניית תכנית לרשות בהתאם לסוג הפסולת בתחום שלה להגדלת כמויות המחזור, הסדרת פתרונות לפסולת בדגש על שדרוג מרכזי המחזור, פריסת הפחים הכתומים ותכניות הסברה לתושבים.

4. סיוע לרשויות בקידום תמיכות בנושא הסדר פסולת, לרבות החלטות ממשלה וקולות קוראים.

5. פסולת אלקטרונית - החוק לטיפול סביבתי בציוד חשמלי ואלקטרוני ובסוללות, התשע"ב - 2012 נכנס לתוקף במרץ 2014. על פי החוק, מחויבות הרשויות המקומיות להתקשר בהסכם עם אחד מהתאגידים המוכרים, לקבוע כללים לפינוי פסולת אלקטרונית מבתי התושבים ולהקים מוקדי מחזור עירוניים, וזאת במימון מוסכם מראש של התאגיד במטרה לסייע לרשויות בהסרת החסמים ובקידום תהליך ההתקשרות. בשנת 2018 נערך באיגוד יום עיון בנושא פסולת אלקטרונית עם התאגידים המוכרים כגוף יישום מוכר ובשיתוף המשרד להגנת הסביבה.

תמונה מס' 1 - יום עיון שנערך באיגוד עבור הרשויות בנושא פסולת אלקטרונית

נחלים

בשטח האיגוד עוברים כמה נחלים, העיקריים הם נחל שקמה, נחל לכיש, נחל אבטח, נחל האלה, נחל יואב, נחל גיאה, נחל עובד ונחל חנון. האיגוד משתתף בוועדת ההיגוי לאגן שקמה והקים ועדות היגוי לנחל האלה ולוואדי חממה – נחל אבטח.

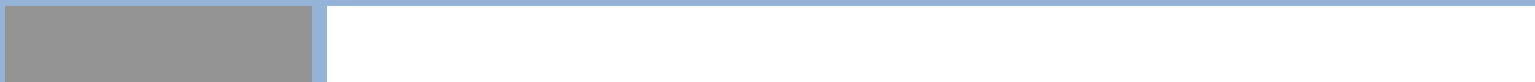
כמו כן, האיגוד מנהל אירועי חירום של הזרמות לנחלים, מסייע לרשויות במציאת פתרונות לאירועי הזרמה חוזרים ומנחה את התאגידים והרשויות באופן הטיפול ובדיווח אירועי הזרמה. בנוסף, דואג האיגוד לבצע פיקוח יזום אחר טיפול באירועי חירום של הזרמות לנחלים, דרישה לסיכום אירוע וקיום דיון להפקת לקחים.

להלן פירוט הפעילות לשנת 2018:

1. האיגוד ניהל אירועי חירום של הזרמות לנחלים, ערך תחקירי אירוע ומקיים סיורים חוזרים למטרת פיקוח בנחל האלה ולוואדי חממה.
 2. מנהלי המחלקות והרכזים באיגוד השתתפו בוועדת היגוי אגן שקמה ויישום מסקנותיה.
 3. סיוע בהגשת ויישום הקול הקורא של רשות הניקוז עבור נחל האלה.
 4. האיגוד יזם הקמה של שתי ועדות היגוי לנחל האלה ולוואדי חממה – נחל אבטח בנושא מניעת מפגעים סביבתיים, הובלת הישיבות תוך כדי מציאת פתרונות למפגעים, בניית תכניות עבודה ויישום מסקנות.
- ואדי חממה – קידום הקמת בריכות קיץ, ניקוי גדות הנחל, מניעה ופיקוח על השלכות פסולת פיראטיות ומניעת הזרמות.
- נחל האלה – טיפול בתמיכות כספיות לשיקום הנחל, מניעת הזרמות מהתעשייה לאזור הנחל והגברת האכיפה וסיורי הפיקוח במוקדים אלו.

תמונה מס' 2 – נחל האלה

מחלקת פיקוח ואכיפה

פיקוח ואכיפה

באיגוד ערים לאיכות הסביבה – נפת אשקלון הוקם מערך אכיפה ופיקוח בשנת 2016. להלן הפעילויות המרכזיות שבוצעו במחלקת אכיפה ופיקוח באיגוד בשנת העבודה 2018:

- סיום הכשרת מפקח סביבתי.
- המשך בנייה ואפיון של מערך האכיפה והפיקוח.
- בניית מתווה הצטיידות לרכב הפיקוח והגדרת דרישות.
- סיוע לרשויות במתן מענה לטיפול במטרדים ובמפגעים סביבתיים.
- חיזוק המוכנות לחירום באיגוד.
- אפיון ציוד אישי לכונן סביבה.
- יצירת מתווה עבודה משותפת עם כלל גורמי האכיפה בשטח הנפה.
- חיזוק פרויקט רשת קורים.

תמונה מס' 1 – טיפול באירוע מטרדי ריח ממאגרי קולחין

סיוע למחלקות האיגוד ועבודה משותפת עם גורמים סביבתיים

- סיוע למחלקת תעשייה בסיורי פיקוח במפעלים בשטחי הנפה.
- סיוע למחלקת רישוי עסקים ותכנון סביבתי בסיורים לבדיקת סטטוס לפני מתן היתרי בנייה ותנאים למתן רישיון עסק.
- סיוע למחלקת תשתיות בסיורי פיקוח בנושא אגרואקולוגיה, שפכים ופסולת.
- סיוע למחלקת קרינה, רעש ואיכות אוויר בטיפול במפגעי אבק וריח.
- סיורים משותפים עם צוות פיקוח במחוז דרום של המשרד להגנת הסביבה לבחינת עמידה בתנאים הסביבתיים ברישיון העסק.
- סיורים משותפים עם גורמי המקצוע והרכזים המקצועיים במחוז דרום של המשרד להגנת הסביבה.
- שיתוף פעולה עם איגודים וגורמי סביבה מקבילים בפתרון מטרדים חוצי גבולות.
- סיוע לרשויות האיגוד במוכנות לשעת חירום.

תמונה מס' 2 - מבצע אכיפה וטיפול בפסולת ושריפות באתרי בנייה במועצה אזורית לכיש

ביצוע מבצעי אכיפה משותפים עם המשטרה הירוקה וגורמי האכיפה

קיום פעילויות אכיפה ומבצעים משותפים לפי מועדי ישראל:

1. פעילות פיקוח ואכיפה למשחטות ברחבי הנפה (כ-4 משחטות) לפני חגי תשרי, חג הפסח ויום העצמאות.
2. פעילות פיקוח ואכיפה לפני ל"ג בעומר, הכוללת קבלת נתונים על מערומי פסולת/גזם המיועדים לשריפה, איתור בעלים וטיפול במפגע.

ניתן סיוע מלא למפקחי המשטרה הירוקה בבניית 2 תיקי חקירה במועצה האזורית באר טוביה. במהלך השנה נערכו מבצעי אכיפה משותפים של מחלקת פיקוח ואכיפה באיגוד עם המשטרה הירוקה ושוטרי מג"ב. השנה התרחבו מבצעי האכיפה המשותפים עם מערך המש"קים במג"ב של המועצות אזוריות לכיש, שפיר, שער הנגב, חוף אשקלון, יואב ובאר טוביה. מבצעים אלו כללו טיפול משותף בפניות ציבור, במפגעים בנושא השלכת פסולת, השלכת פסולת חקלאית, שריפות, זיבול שדות וזיהום אוויר. בנוסף, נערכו כנסים לחיזוק השותפות והפעילות המשותפת עם גורמי האכיפה הנוספים ברחבי הנפה, והתקיימה פעילות משותפת עם מערך השיטור המשולב של עיריית אשקלון ותחנת אשקלון לאיתור השלכות פסולת ברחבי העיר. עוד נערכו פגישות הסברה משותפות עם חקלאים בנושא טיפול בהשלכת פסולת חקלאית ושריפתה ואיתור וטיפול בשטחי אחסון של זבל חקלאי הגורם למטרדי ריח לתושבים.

תמונה מס' 3 - מבצע אכיפה הזרמת שפכים מתעשייה

נאמני ניקיון

כחלק מתכנית העבודה השנתית, הוחלט על הגדלת מערך נאמני הניקיון של המשרד להגנת הסביבה ברחבי האיגוד, וזאת במטרה להגדיל את המודעות ולתת כלי איכפה למתנדבים אשר מעוניינים לתרום בנושא. במהלך שנת 2018 נערכו 3 מחזורים של קורסים לאוכלוסיות מטרה שונות לפי החלוקה הבאה:

רשות	משתתפים	סה"כ
אשקלון	שכבה בוגרת של תנועות נוער	15
אשקלון	תושבים דוברי רוסית	15
אשקלון	תושבים דוברי רוסית	22

✓ סך הכול הוכשרו בנפת אשקלון 52 נאמני ניקיון בשנת 2018

תמונה מס' 4 - קורס נאמני ניקיון לשכבה הבוגרת בתנועות הנוער באשקלון

תמונה מס' 5 - קורס נאמני ניקיון, אשקלון

תמונה מס' 6 - קורס נאמני ניקיון, אשקלון

תמונה מס' 7 - שריפת גזם חקלאי

תמונה מס' 8 - פעילות שת"פ עם המשרד להגנת הסביבה

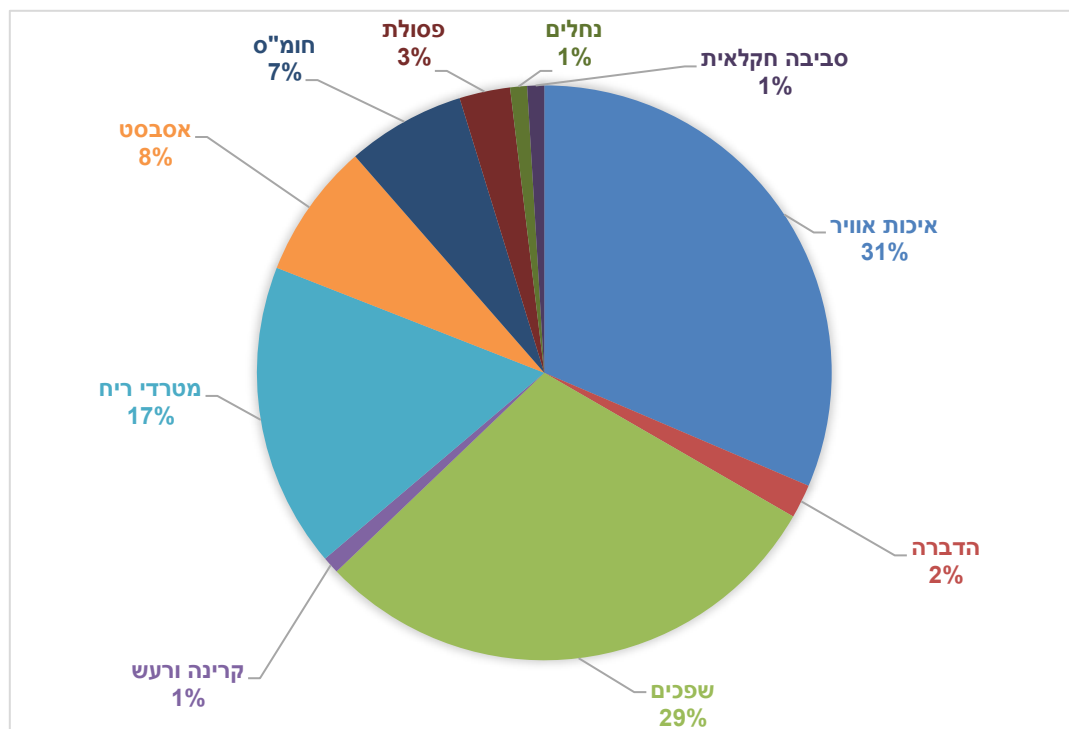
ורט"ג דיגום הזרמת שפכים

אירועי סביבה

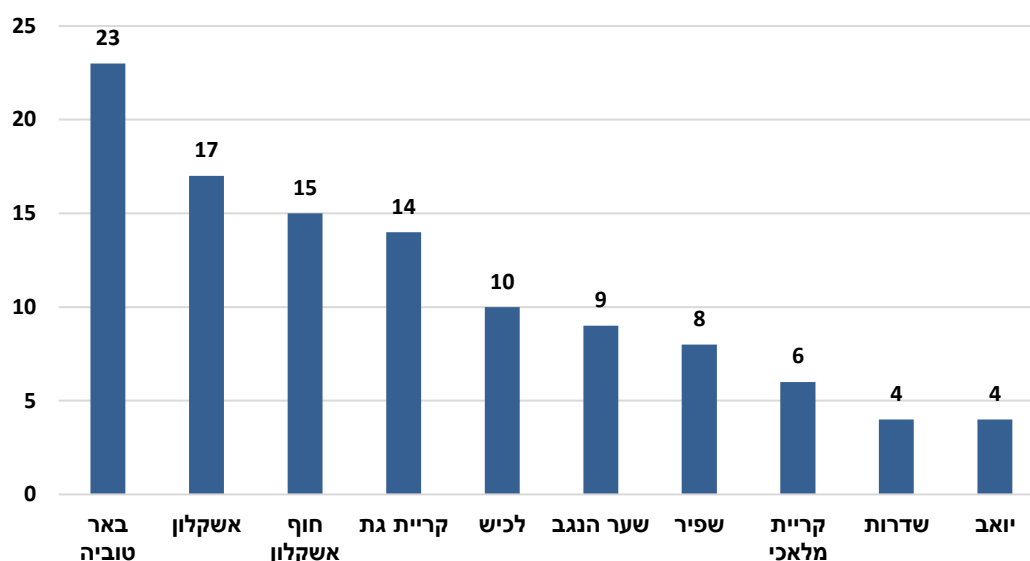
אירועי סביבה

מערך הכוננות של האיגוד נותן מענה חירום סביבתי לאורך כל שעות היממה בכל ימות השנה. אנו באיגוד רואים חשיבות עליונה באופן הטיפול באירוע סביבה. חשוב כי אירועי הסביבה שבהם מגיע כונן האיגוד למקום יטופלו באופן מקצועי ואחראי, כך שיצמצמו את המשמעותיות הסביבתיות הכרוכות באירוע. האיגוד מתפקד כמגיב שני באירועי חומרים מסוכנים, 24 שעות ביממה, 7 ימים בשבוע, באמצעות מכשירי ניטור, גילוי וזיהוי ובעזרת כל אמצעי המיגון הנדרשים לטיפול באירועים אלו.

בשנת 2018 טיפל האיגוד ב-105 אירועי סביבה לפי החלוקה הבאה:

תרשים מס' 1 - חלוקת אירועי הסביבה בשנת 2018 לפי נושאים

תרשים מס' 2 – חלוקת אירועי הסביבה בשנת 2018 לפי רשות

דוגמאות לאירועים משמעותיים בשנת 2018:

- דליפות אמוניה ממערכות קירור
- שפכי תעשייה ממשחטה
- שריפות פסולת בשטחים פתוחים
- ריחות ביוב ממת"ש
- ריחות אדי דלק
- אסבסט

אירועי סביבה מרכזיים:

מטרדי ריח בעלי אופי של דלק

בשנת 2018 התקבלו עשרות תלונות מתושבי אשקלון וחוף אשקלון הסובלים ממטרדי ריח בעלי אופי של דלק. מקור הריח לכאורה הינו במקשרים הימיים של קצא"א, אשר שם מתבצעת פריקה וטעינה של אוניות דלק לסוגיו השונים. החומרים הנדיפים בדלק, דוגמת בנזן, ידועים כחומרים הפוגעים באיכות האוויר ומזיקים לציבור הנחשף אליהם. באמצע שנת 2017 הותקנו מכשירי ניטור מסוג BTEX (Benzene, Toluene, Ethyl-Benzene, Xylene), שמטרתם איתור רכיבים מזהמים הייחודיים לדלקים. במקביל האיגוד עמד על כך שתוגש תכנית על ידי קצא"א לטיפול באדי הדלק המשתחררים בזמן פעולת הטעינה והפריקה במקשרים הימיים. במאי 2018 הותקנה מערכת מישוב אדים מסוג VRU, אשר תפקידה לתת מענה למטרדי ריח אלו. האיגוד יעקוב ויפעל לעבודה תקינה של מערכת זו.

שריפות עם/ ללא מעורבות אסבסט

האיגוד מטפל במגוון רחב של אירועי שריפה בתחומי: שריפות גז, שריפות במעורבות אסבסט, שריפות מבנים חקלאיים, שריפת פסולת מעורבת פיראטית ופסולת חקלאית וכולי. האיגוד נותן מענה בעת אירועי שריפה בניטור כמות המזהמים, מתן הנחיות לציבור (הסתגרות או הרחקת קהל במידת הצורך) וכן מתן הנחיות להמשך טיפול במפגעים, אם נוצרים כאלה עקב השריפה.

בשדה דוד קיימנו פיילוט לטיפול במפגעי פסולת ושריפות ביישוב יחד עם המועצה, מג"ב, המשטרה הירוקה והתושבים. צוין כי בעקבות הטיפול הורגשה ירידה חדה בתלונות על שריפות במערב לכיש.

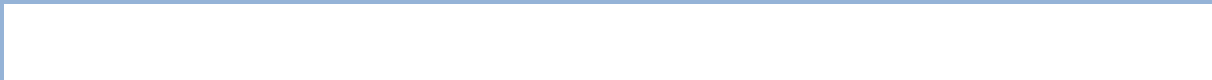
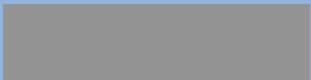
תמונה מס' 1 - דיגום זרימת תשטיפים ממשחטה

תמונה מס' 2 - תרגיל חירום חומ"ס בקריית גת

תמונה מס' 3 - אירוע שריפה במפעל בקריית גת

נספחים קטעי עיתונות

קטעי עיתונות

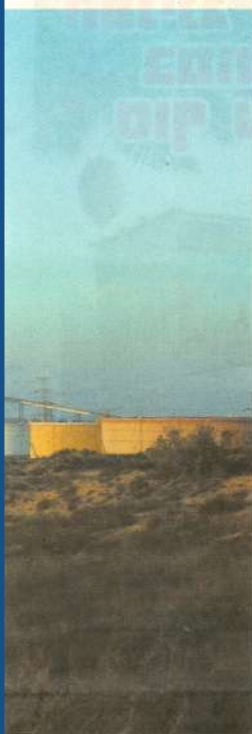

20 ביבנה

החצר האחורית של יצרני החשמל

ערך הקרקעות הנמוך והקרבה לים הפכו את אשקלון ויישובי לכיש ליעד מועדף על החברות המייצרות חשמל • באזור פועלות כיום שש תחנות כוח ומתוכננות לקום ארבע נוספות • מדוח שערכו אנשי איגוד ערים לאיכות הסביבה עולה כי כושר ייצור החשמל באזור גבוה פי שמונה מהצריכה של התושבים • "יש כאן חוסר צדק חלוקתי בנוסף לנזק סביבתי אליו אנו נחשפים", טוענת מנכ"לית האיגוד

● שמוליק חדר ● צילום: צפירי אביוב

אברג'יל, שטייניץ, דניצני ואמיתי. תחילתה של מהפכה סביבתית-חברתית?

באזור נפת אשקלון היא הגבוהה ביותר בארץ. על פי דוחות, בשטחי נפת אשקלון פזורות תחנות כוח המודות יחידות 31 אחוז מכוסר ייצור החשמל בישראל, למרות ששטח הנפה עומד על כשישה אחוזים בלבד משטח המדינה והייקף צריר. כת החשמל בנפה מגיע לארבעה אחוזים מסך צריכת החשמל בישראל. כלומר: התחנות בנפת אשקלון מייצרות חשמל בכמות הגבוהה פי שמונה מהצריכה של התושבים.

ריכוזיות תחנות הכוח באזור אשקלון צפויה לגרום בשנים הקרובות עם הקמתן של ארבע תחנות כוח חדשות:

המת ביותר, צפית, דוראר, דליה, מתקן התפלה, איתן פיקרית. בוועידה שהתקיימה בשבוע שעבר במתחם האירועים דוריה היו שלושה פאנלים שעסקו בנושאים של סביבה ותעשייה בחזית הרדוד מית והסדרת הטיפול בפסולת בניין, בין היתר במסגרת הוועידה היו השר שטייניץ, שר הכלכלה אלי כהן וראשי רשויות מכל האזור.

המשיב המרכזי בוועידה עסק ברוח שערכו אנשי האיגוד בנושא "ריכוזיות ייצור החשמל בדרום – סביבה, כלכלה ומבט לעתיד". מהרוח עולה כי ריכוזיות תחנות הכוח ומתקני תשתית נוספים

"בעשורים הקודמים היתה מגמה למקם את התשתיות המרכזיות של מדינת ישראל באזורים פחות צפופים, ובשל כך הן הוקמו בדרום הארץ", אמר יו"ר האיגוד יו"ר המועצה האזורית שפיר אשר אברג'יל. "הדרום הוא כבר לא הפריפריה או החצר האחורית של מדינת ישראל, ועל מקבלי ההחלטות לשנות תפישה ולאמץ גישה חברתית יותר כבר משלב התכנון". שר האנרגיה יובל שטייניץ אמר במיד לך הוועידה כי בכוחנו להעביר החלטה בממשלה להפסקת ייצור החשמל באמצעות פחם בתחנות הכוח רוטנברג עד שנת 2030. "אם כל תחנות הכוח בישראל היו פועלות באמצעות גז טבעי בלבד הן כולן ביחד היו מהוות פחות מזהות הפח מית בדרום ובאשקלון", אמר השר. "המ עבר לשימוש בגז הוא מציל חיים ויש לזה משק במגמה זו". להערכת השר שטייניץ, כשנאגרי הגז לוותה, כריש תחנן יחודי למערכת הארצית ייסגרו סופית התחנות הפחמיות.

הפתח מזהם פי 30 מגז

נפת אשקלון כוללת את הערים אשקלון, קרית גת, קרית מלאכי ושדרות ואת המועצות האזוריות באר טוביה, חוף אשקלון, שער הנגב, יואב, לכיש ושפיר. בשטחה של הנפה פועלות על פי הרוח שש תחנות כוח: רוטנברג, הגדולה והמי

תחנות הכוח המפורזות בנפת אשקלון אחראיות לייצור של 31 אחוז מהחשמל בארץ, למרות שתושבי האזור צורכים חשמל בריקף של כארבעה אחוזים בלבד. כך עולה מדוח שערך איגוד ערים לאיכות הסביבה בנפת אשקלון ונחשף בוועידה שנערכה בשבוע שעבר באלפי דוריה שבחמי יואב. עיקר הרוח עוסק בריכוזיות של משק הדי שכל באזור נפת אשקלון, למרות ששטחה מהווה רק כשישה אחוזים מכלל שטחה של מדינת ישראל. בעקבות הרוח דורשים אנשי האיגוד להפחית את ייצור החשמל בתחנות המקומיות, להפסיק את ייצור החשמל באמצעות פחם בתחנת רוטנברג ולפעול לכי סול הקמתן של תחנות כוח נוספות, בניית התחנה בקרית גת ובבאר טוביה.

אברג'יל: "בעשורים הקודמים היתה מגמה למקם את התשתיות המרכזיות של מדינת ישראל באזורים פחות צפופים, ובשל כך הן הוקמו בדרום הארץ. יש לשנות תפישה ולאמץ גישה חברתית יותר"

קטעי עיתונות

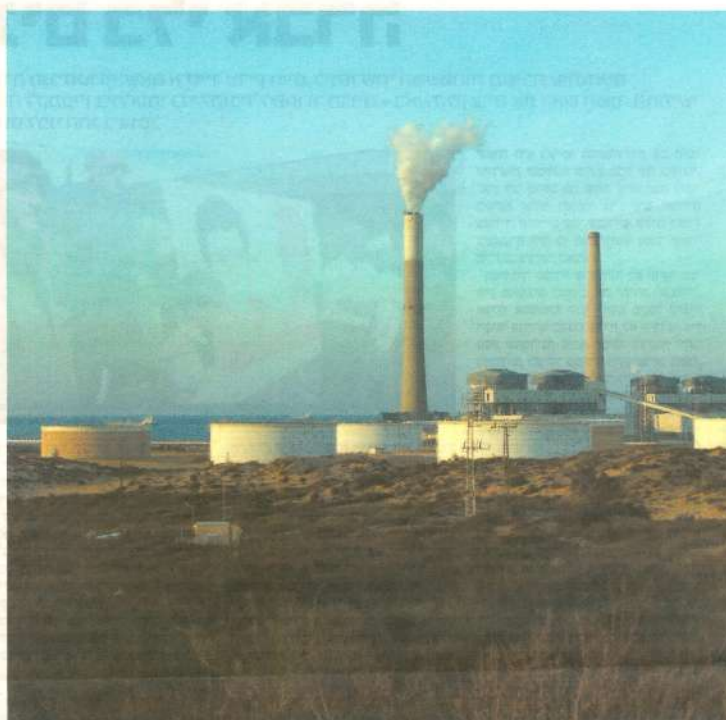
השר שטייניץ: "אם כל תחנות הכוח בישראל היו פועלות באמצעות גז טבעי בלבד הן כולן ביחד היו מזהמות פחות מהתחנות הפחמיות בחדרה ובאשקלון"

הבקשה יורם שפר, הממונה על איכות הסביבה בעיריית אשקלון. "המסגרים מורידים את רמת החיזונו ב-75 אחוז: מ-650 מ"ג לקוב ל-150 מ"ג".
מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה, ישי ראל דנציגר, אמר בוועידה: "אנחנו לא מקבלים את בקשת חברת החשמל לדי חיות לוותות הזמנים בתוכנית המולקנים. מחויבותה של חברת החשמל לוודא כי בריאות הציבור לא תיפגע. אני קורא לשר האנרגיה לא להכות ל-2030 כדי להוציא לפועל את מדיניות 'אפס פחם', ולעשות זאת מיד לאחר שיובר מאגר לווייתן. לצ' עירי, חברת החשמל מבקשת כל הזמן רחיות. מורכב בחברה רצינית שצריכה לעמוד בלוחות הזמנים שהיא מתחייבת להם. המענה שלנו לחברת החשמל הוא שאנחנו לא יכולים להיענות לבקשה כפי שהוגשה. מכיוון שבריאות הציבור בראש מעיינינו. כדי שבכלל נוכל לשקול זאת, עלינו להציג לנו תוכנית מפורטת וברורה כיצד גם עם רחיות בלוחות הזמנים לא יעלו הפליטות ולא תיפגע בריאות הציבור. יש להם את כל האמצעים לעשות זאת. נלך עם זה עד הסוף, כי עם בריאות הציבור לא משחקים".

חשמל קרוב לבית

המפולחיות של גפת אשקלון בקרב יצי רגני החשמל קשורה לערך הנמוך של הקרקעות, לקרבה לקווי ההולכה של רשת החשמל ולסמיכות של צינור הגז המחבר את מאגר תמר אל החוף. כשרוטנברג הוקמה בשנת ה'80 היה תירון תפעולי לקרבתה של תחנת הכוח לים, לצורך קידור המים של התחנה. מאותה סיבה הוקמה בתחום תחנת הכוח של חברת דודאד אנרגיה כאתר של קצא"א.
בשנים האחרונות חל שינוי במדיניות הממשלתית לפיה יש לאמץ את התפישה של צדק סביבתי וחברתי גם בפיתוח משק החשמל העתידי. גישה זו תומכת בבניית תחנת הכוח החדשה על פי הסמיכות בין ייצור החשמל לצריכתו. לטענת כתבי הרוח, עיקרון הביוור יחסוך באנרגיה של הולכת החשמל לערך המינימלי האפשרי בשטח גפת אשקלון במקביל להאצת הסדר לכים לסגירת תחנת רוטנברג באשקלון כפי שהוחלט, כתבו.

האלוף (מנכ"ל) יפתח רוזנר, המבקר כירור חברת החשמל, אמר בוועידה כי החברה נמצאת במהלך אסטרטגי לופ" תחת ייצור הפחם בכ-50 אחוז. "בתחנות הפחמיות הקיימות יהיה ייצור גז, אך נשמור על יכולת הייצור בפחם למעבי חירום", אמר רוזנר. "מטפחת הגז מות קרומת בצורה מטרופית, אך יש חירום מ-מאגר אחד וצינור אחד. רק עוד שלוש שנים יהיו מקורות נוספים".

תחנת הכוח רוטנברג. השאיפה: להפסיק את ייצור החשמל באמצעות פחם עד שנת 2030

ופי אלף בולקיקים מסוכנים כמו נוקסים וסוקסים. רק העלויות בשל אובדן ימי עבודה, ימי אשפוז ונזקים אחרים מגיעות לכ-9.5 מיליארד שקל בשנה".

פרויקט הסולקנים שוב מתעכב

עיקר הוויכוח, על פי הרוח, מגיע מפליטות לאוויר של תומרים מסוכנים בתחנת הכוח הפחמית רוטנברג, בחוות הרלקים קצא"א ובמפעל תש"ן (תשתיות נפט), הנמצא בסמוך לרוטנברג. כושר ייצור החשמל של תחנת הכוח רוטנברג עומד על כ-2,290 מגה וואט והיא השנייה בגודלה בארץ מבחינת הספק. התחנה מהווה כחמישים מכוסר ייצור האנרגיה במדינת ישראל נכון לשנת 2017. סגירת תחנת הכוח שבתדרה, המתוכננת ליוני 2022, תהפוך את גפת אשקלון ליצרנית החשמל הפחמית הגדולה ביותר במדינת ישראל.

בחברת החשמל מעבכים את התקנת הסולקנים (מסננים) על הטורבינות של תחנת רוטנברג, והשקיעות היא המשיך ויוזם האוויר באזור גפת אשקלון. תחב"ר ביקשה דחייה נוספת לפרויקט הסולקנים: דחייה של 17 חודשים לייצור הייצור הראשונה ועשרה חודשי דחייה לייצור הייצור השנייה. "אף תושב באשקלון והסביבה לא צריך לשלם בבריאותו על מחול" חברת החשמל", אמר בעקבות

הקמת תחנת הכוח בבאר טוביה. תוספת חשמל מיתורת עבור תושבי האזור

"הבקשות שלנו הן לא לאפשר תוכניות חדשות להקמת תחנות כוח נוספות בגפת אשקלון ולקצוץ תאריף יעד לסגירת תחנת הכוח הפחמית רוטנברג", אמרה מנכ"לית איגוד ערים, מישל אמיתי. "ברור שיש כאן חוסר צדק חלוטית בגר חשפים תושבים ולנזק סביבתי שאליו נחשפים תושבים באזור אשקלון. תחנת כוח פחמית מזהמת פי 30 מתחנת כוח המופעלת בגז טבעי, וכתוצאה מכך תר שבי האזור חשופים לרמות זיהום גבוהות פי כמה מרמות חירום כמרכז. אנחנו מרבים על רמות גבוהות פי עשרה בפי ליות גופרית, פי 100 בתחמוצות הנקן

תחנת הכוח בבאר טוביה הנמצאת בשל" בי הקמת תחנת הכוח המתוכננת בצומת פלוגות שליד מריה נת ישי תחנת כוח קטנת יותר, אלוך אברגיה ואשכולות, שאמורות לקום באזור התעשייה קרית גת. בנוסף מתוכננת הרחבת שתי תחנות הכוח הפחמיות הגדולות בישראל, דודאד ורליה אנרגיות, הנמצאות אף הן בשטח הנפה. על פי הרוח, כושר ייצור החשמל הנוכחי בנפה עומד על 4,777 מגה וואט וצפוי לגדול בכ-2,300 מגה וואט. על פי הרוח תחנת רוטנברג לכה אחראית על ייצור חשמל בהספק של כ-2,290 מגה וואט.

לא דוחים איכות חיים

מנכ"לית איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון מיטל אמיתי הודיעה למנכ"ל המשרד להגנת הסביבה כי האיגוד מתנגד לכל בקשת דחייה להתקנת הסולקנים בתחנת הכח רוטנברג באשקלון • במכתבה מתריעה אמיתי: "מדיניות מוטעית של אי צדק סביבתי וחברתי"

אמיתי

הרלוונטי לפליטת תחמוצות חנקן לאוויר, שאותו יש לקחת בחשבון בעת גיבוש מדיניות הנוגעת לאיכות האוויר הינו 10 ק"מ בלבד ממקור הפליטה. לחיית מועד התקנת הסולקנים, תאפשר פליטה עודפת של תחמוצות חנקן מתחנת הכח רוטנברג, שתשפיע בעיקר בתחום רדיוס ההשפעה של 10 ק"מ מתחנת הכח, קרי בעיקר בנפת אשקלון. אמיתי מדגישה כי צמצום של אותו היקף פליטה עודפת של תחמוצות חנקן, במקום הנמצא במרחק העולה על רדיוס של 10 ק"מ, כגון תחנת הכח אורות רבין, הינו חסר משמעות אמיתית, ולא יוכל להתקזז בשום צורה עם הנוק שנגרם בתוך רדיוס ההשפעה בנפת אשקלון, שמתבטא בחשיפה נוספת של תושבי נפת אשקלון למזהם מסוכן מסוג תחמוצות חנקן. בפנייתה היא דורשת: "אסרו כל דחייה בהתקנת הסולקנים בתחנת הכח 'רוטנברג'! הכוונה לאשר את המשך היהודים באשקלון 'תמורת' השבתת יחידות ייצור ל-90 יום בתדרה הינה מדיניות מוטעית של אי צדק סביבתי וחברתי".

אמיתי מדגישה כי צמצום של אותו היקף פליטה עודפת של תחמוצות חנקן, במקום הנמצא במרחק העולה על רדיוס של 10 ק"מ, כגון תחנת הכח אורות רבין, הינו חסר משמעות אמיתית, ולא יוכל להתקזז בשום צורה עם הנוק שנגרם בתוך רדיוס ההשפעה בנפת אשקלון

אחת מהשנייה מרחק של כ-100 ק"מ. כאשר מדובר במזהם אויר מקומי כדוגמת תחמוצות חנקן, על פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה לעריכת מודל פיזור למזהמי אוויר, תחום ההשפעה שנקבע לפיזור מזהם אויר זה הינו 10 ק"מ. משמעות הדבר היא כי תחום ההשפעה

נייתה של אמיתי הינה בעקבות פרסום טיוטת היתרי פליטה מתוקנים מטעם המשרד להגנת הסביבה, שנעשה בעקבות בקשת חברת החשמל לדחייה נוספת בלוחות הזמנים להתקנת הסולקנים באשקלון. במכתבה מציינת מנכ"לית האיגוד כי אם יקבל המשרד להגנת הסביבה את בקשת חברת החשמל, תינתן דחייה של שנה וחצי להתקנת הסולקנים בתחנת הכח רוטנברג. זאת, בהשוואה לתאריכים המקוריים הקבועים בהיתר הפליטה שהוצא לתחנת הכח רוטנברג כבר לפני כשנתיים בחודש ספטמבר 2016. אמיתי מדגישה כי כל דחייה בהפחתת פליטות של מזהם האוויר מסוג תחמוצות חנקן, משמעותה היא פגיעה ישירה בבריאות ציבור התושבים בנפת אשקלון. לצורך ביסוס עמדתה נשענת על דף המידע בנושא שהופץ מטעם המדענית הראשית של המשרד להגנת הסביבה ושרותי בריאות הציבור במשרד הבריאות המפרט את ההשפעות הבריאותיות הנגרמות עקב חשיפה לתחמוצות חנקן, ביניהן: הגברה של תגובות דלקתיות במערכת הנשימה, עלייה ברגישות למחלות נגיפיות וכן עלייה בתדירות הסימפטומים הנשימתיים (התקפים). הביט המקצועי מבקרת מנכ"לית האיגוד בתריפות את ההחלטה הנשענת על "עקרון הקיזוז" שמשמעותו השבתת יחידות פחמיות בהיקף של 90 יום נוספים בתחנת אורות רבין (שבחדרה), עד לסגירת היחידות ב-2022. זאת מתוך הנחה שהשבתת אלה תקזנה את זיהום האוויר העודף הנגרם כתוצאה מהדחייה הנוספת בפרויקט הסולקנים בתחנת הכח רוטנברג באשקלון. אמיתי מציינת כי אין כל בסיס מקצועי המצדיק "קיזוז" מסוג זה בין שתי תחנות כוח המרוחקות

קטעי עיתונות

קצרים

מחפשים מקלט

המועצה האזורית חוף אשקלון עורכת סקר מקלטים על מנת למפות את המקלטים שזקוקים לשיפוץ. את הסקר מבצעים קב"ט מוסדות החינוך יגאל מצרפי ומה' גרם חיצוני מטעם משרד הביטחון וזולף רייס. השיפוץ ימומן על ידי פיקוד העורף.

משרד הביטחון בחר לאחזרנה קבלן שישפץ 2,000 מקלטים בכל רחבי הארץ. בכל אזור הדרום נפסלו כ-600 מקלטים שצריך להשמיש מחדש. ברחבי המועצה האזורית ישנם כמאה מקלטים ציבוריים. "מטרת הסקר היא לסווג את המקלטים ומצבם כדי לראות מה צריך לשפר בהם", אמר וייס. "לאחר מכן נבין כתב כמיות ועלויות, ובעוד כשנה התוכנית תצא לפועל". וייס ממליץ להפוך את המקלטים הציבוריים לרוב תכליתיים כך שבעיות שגרה ישמשו את הקהילה לפעילויות חברתיות או חינוכיות, בתמורה לשמירה על מצבם.

ראש המועצה האזורית, יאיר פרג'ון, אמר כי לאורך השנה מתרגלת המועצה מעבר משגרה לחירום ומרעננת את הנהלים מול העובדים.

שמוליק חדד

כלו כל הקצא"א

באיגוד ערים לאיכות הסביבה דורשים שחברת קצא"א תעביר אליהם את האחריות על תחנות ניטור האוויר לאחר שנפלו כשלים במיקומן ובכיוול המכשירים • בחברה טוענים: "האיגוד זורה שקרים בעיני הציבור"

קצא"א. לטענתם, לא נמדדה חריגה בערכי הבנון צילום: צפריר אביב

בתחנת אשקלון דרום הוצבה בגובה 15 מטר מעל פני הקרקע, למרות שגו הבנון כבר מהאוויר ונוטה לשקוע.

כתוצאה מכך ביקשו באיגוד שהאחריות על התחנות תועבר אליהם. בקצא"א טענו מנגד כי בחצי השנה האחרונה לא נמדדה חריגה מהתקן של חומר הבנון, שנחשב כמו סרטן, וביקשו להמשיך את הניטור. באיגוד סירבו לאור התקלות בתחנות הניטור.

בפנייתו למשרד להגנת הסביבה טענה אמותי כי קצא"א סירבה לשנות את מיקר מה של תחנת הניטור בויקים למרות שהיא מוותרת על ידי בניין. היא ציינה כי מדובר

ותחנת אשקלון דרום הוצבה בגובה 15 מטר מעל פני הקרקע, למרות שגו הבנון כבר מהאוויר ונוטה לשקוע.

כתוצאה מכך ביקשו באיגוד שהאחריות על התחנות תועבר אליהם. בקצא"א טענו מנגד כי בחצי השנה האחרונה לא נמדדה חריגה מהתקן של חומר הבנון, שנחשב כמו סרטן, וביקשו להמשיך את הניטור. באיגוד סירבו לאור התקלות בתחנות הניטור.

בפנייתו למשרד להגנת הסביבה טענה אמותי כי קצא"א סירבה לשנות את מיקר מה של תחנת הניטור בויקים למרות שהיא מוותרת על ידי בניין. היא ציינה כי מדובר

שמוליק חדד

נמשך המאבק בין חברת קצא"א לאיגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון. באיגוד טוענים כי החברה מסרבת להעביר לאחריות את תחנות ניטור האוויר שבקיבוץ וייקים ובתחנת אשקלון דרום, למרות המלצות שהתקבלו. מנכ"לית האיגוד, מיטל אמותי, פנתה השבוע לממונה על המערך הארצי לניטור אוויר במשרד להגנת הסביבה, ד"ר לבנה קורדובה-ביוזנר, וביקשה את התערבותה. לפני מספר חודשים פורסם רוח שהצביע על כשלים שנפלו בכיוול המכשירים ובמיקום תחנות הניטור שהציבה קצא"א. המ' שמעות היא כי נתוני ויהום האוויר עליהם הסתמכה החברה היו שגויים לכאורה. על פי הממצאים, מיקומה של תחנת וייקים לא היה תקין מאחר שהיא הוסתרה על ידי בניין,

באיגוד טוענים שתחנת אשקלון דרום הוצבה בגובה 15 מטר מעל פני הקרקע, למרות שגו הבנון כבר מהאוויר ונוטה לשקוע

רשויות בדרום דורשות לסגור את תחנת הכוח הפחמית ולעצור קידום תחנות כוח חדשות

רוח חדש של איגוד ערים אשקלון מגלה כי תחנות הכוח בנפת אשקלון מהוות שליש מכוסר ייצור החשמל בישראל, וזאת למרות העובדה ששטח עומד על כ-6% בלבד • מנכ"לית איגוד ערים: "מרובר בחוסר צדק חלוקתי. תושבי אשקלון חשופים לרמות זיהום גבוהות פי כמה מתושבי המרכז"

צילום: יוטיוב

תחנת הכוח רוטנברג ליד אשקלון. בקרוב תושבי האזור יישאו האחריות שמתגוררים בסמוך לתחנת כוח פחמית

תחנות הכוח בנפת אשקלון

- תחנות קיימות: 6
- הרחבות מתוכננות
- של תחנות קיימות: 2
- תחנות חדשות בתכנון: 4

החשמל בישראל. בין תחנות הכוח הפועלות בנפת גם תחנת הכוח רוטנברג הממוקמת דרומית לאשקלון שתורה תחנת הכוח הפחמית היחידה שתמשיך לפעול בארץ לאחר שתוספק הפעלת תחנת אורית רבין כפחם.

ריכוזיות תחנות הכוח באזור אשקלון צפויה אף לגדול בשנים הקרובות עם הצטרפות של ארבע תחנות כוח חדשות לשם הקימות: מרובר בתחנת הכוח בבאר טוביה הנמצאת בשלבי הקמה, תחנת כוח ורשה בצומת פלוגות ליד סרייט גת, ובהקמת שתי תחנות הכוח הפחמית הנדרשות בישראל – דורדור ודליה אנרגיות – הנמצאות אף הן בשטח הנפה. תחנות הכוח החדשות יוסיפו עוד 2,290 מגהוואט על התחנות הקיימות בהספק כולל של 4,777 מגהוואט. שתי תחנות כוח נוספות, קבנת יתר, אלון אנרגיה ואשכולות אמורות לקום באזור התעשייה קריית גת.

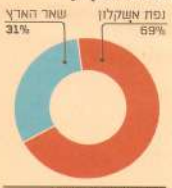
הבקשות שלנו הן לא לאפשר תוכניות חדשות להקמת תחנות כוח נוספות בנפת אשקלון ולקבוע תאריך יעד לסגירת תחנת הכוח הפחמית רוטנברג באשקלון, אמרה ל"גלובס" מנכ"לית איגוד ערים, מיטל אמיני. "ברור שיש כאן חוסר צדק חלוקתי, ובנוסף לו כובד משאבים וזקם סביבתי שאליו נחשפים תושבים באזור אשקלון. תחנת כוח פחמית מומתת פי 30 מתחנת כוח מופעלת בנו טבעי וכתוצאה מכך תושבי אשקלון חשופים לרמות זיהום גבוהות פי כמה מרמות הזיהום במרכז. אנו מדרבים על רמות גבוהות פי 10 בפליטות גופרית, פי 100 בתחמוצות חנקן ופי 100 בחלקיקים מסוכנים כמו גופרית וסופרסלפ. רק העלויות החיצוניות של הפליטות של תחמוצות גופרית וחלקיקים מהוגמים אחרים באופן ימי צנדה וזמי אשפת גופרית מניעות לכ-9.5 מיליארד שקל לשנה", מרגישה אמיני.

אך קרה שנוצר ריכוז כל-כך גבוה של תחנות כוח דווקא בנפת אשקלון? "חיי יומים מרשימים בעיקר קיבוצים ומשכבים, שימום את תחנות הכוח ולא הייתה

מאת סוניה גורודיסקי ועמרים ברקת

ריכוזיות תחנות הכוח ומתקני תשתית נוספים באזור אשקלון היא הגבוהה ביותר בארץ. כך עולה מרוח של איגוד ערים שיוצג בוועידת האיגוד מחר, בתבוסת על ממצאיה החד, מתכוונים ראשי הערים והרשויות בנפת לדרוש

שני שליש מתחנות הכוח בישראל נמצאות בנפת אשקלון

מקור: איגוד ערים אשקלון

מהמרבית לקבוע תאריך יעד לסגירת תחנת הכוח הפחמית ליד אשקלון ולעצור אישור תחנות כוח נוספות. "לצערי בעשורים הקודמים הייתה נגמה למסע את התשתיות המרוכזות של מדינת ישראל באזורים פחות מפותחים, ובשלב כך העריפו למקום אותם בדרום הארץ, כך אמר ל"גלובס" יו"ר איגוד ערים לאיכות סביבה אשקלון, אשר אברג'יל. הוא הוסיף כי "הדרום הוא כבר לא המדינה החדשה והאחרונה של מדינת ישראל ועל מקבלי ההחלטות לשנות תפיסה ולאמץ גישה חברתית יותר ככר משלבי התכנון."

נפת אשקלון כוללת ארבע ערים ושש מועצות אזוריות. הערים הן: אשקלון, סרייט גת, קריית מלאכי וסרייט. המועצות האזוריות הן: באר טוביה, חוף אשקלון, שיער הנגב, יואב, לכיש, שפיר, על פי הדוח, מועצות כשטחי נפת אשקלון תחנות כוח המונות יחדיו 31% מכוסר ייצור החשמל בישראל, וזאת למרות ששטח הנפה עומד על כ-6% בלבד משטח המדינה, וחיפוי צריכת החשמל בנפה מגיע ל-4% סך צריכת

כוח רבות באזור אשקלון היא הקריבה לצינור הגז המחבר את מאגר תמי' אל החוף, והחיבור של התעשייה לגז טבעי בכל אזורי הארץ הוא פרויקט בעל חשיבות לאומית של משרד האנרגיה, שבינתיים מתקדם בעצלתים.

הקמת תחנת הכוח רוטנברג של חברת החשמל, הפועלת על פחם ואחריות על פי הרוח לעיקר הפליטות המזהמות של נפת אשקלון, אושרה עוד בשנת 86'. המועצה הארצית לתכנון ובנייה אישרה את הקמת התחנה רוטנברג א' למרות התנגדות של תושבי אשקלון, בעבר היה תוכן הפעיל להקמת תחנת כוח בקרבת דום – לעודד קירור מים של התחנה. כך הוקמו תחנות אשקלון, רוטנברג ובתקש, גם התחנה של דורדור בארץ של קצא"א, שאנב, מודה גם היא מקור זיהום אחרון.

"בעבר היה תחרות משפטית להקים תחנת כוח לאורך החוף, וזהו זה כבר לא הסב כובד בייטת גז הסביבה וההתפתחויות הטכנולוגיות. הקרקע לאורך החוף הינה משאת לאומי במחזור, ולכן להעדיף אין תיווך כלכלי. להקים תחנות כוח באזורי החוף", טוען הרצוג. •

בנפת אשקלון נאמד ביותר מ-9 מיליארד שקל בשנת 2016. חיסוב זה של הזנק הכלכלי מתוצאה מויתום הסביבה מוצע לפי מחברי הדוח לפי המתורולוגיה של המשרד להגנת הסביבה.

"פחות התנגדויות פחות בדרום"

הפופולריות של נפת אשקלון בקרב יצרי החשמל אינה מסתירה מלבד הקרקע חולות, קרובה לקווי ההולכה היא זו שמקבעת במידה רבה את המיקום בו ניתן לא רק להקים את התחנה אלא באופן פיזי לחבר אותה לרשת החשמל. "כיום, הימים הפרטיים בגינת תחנות כוח במקומות שאשרש מבוצות מנגלות של רשת ההולכה וסטנדרטיקה", מסביר חן הרצוג, שותף במרמת ליחבן BPO המיועץ לפורום יצרי החשמל הפריסיים, "בעקרון הכי כלכלי להקים באזור הדרום, וזהו שיש תאגידות חשמל, אך יש מנגלות של תת-פיתוח מערך ההולכה שמעצבת הקמת תחנות כוח בגבול. התוצאה היא שתחנות כוח מוקמות במקומות לא אופטימליים", הוא מוסיף. הסיבה השנייה לריכוז תחנות

למרכז יש איבוד אנרגיה בהיקף של 6% עד 10% שזה שווה לשתי תחנות כוח גדולות. אז מעבר לכך שאין מה צדק חלוקתי יש כאן כובד משאבים וזקם סביבתי."

הזנק לסביבה: 9 מיליארד שקל

מהקוין כדוח של איגוד ערים עולה כי פעילות תעשייתית רבה המתבטאת בנפת אשקלון מלווה בפליטות "משמעותיות" לאוויר, כאשר "עיקר הפליטה ממוקמת בתחנת הכוח הפחמית 'רוטנברג' באשקלון ובפעילות חוות הידלקים הלאומיות קצא"א ותש"ן הממוקמות". תחנת הכוח רוטנברג ממוקמת ברצועת מישור החוף הדרומית, בסמוך לאשקלון, והיא בעלת כוסר ייצור של כ-2,290 מגה ואט. השנייה בגודלה בארץ מבחינת הספק והמוח מהמרבית מכוסר ייצור האנרגיה במדינת ישראל ניכר לשנת 2017. מדינת תחנת הכוח שדרורה המתוכננת על פי החלטת הממשלה לינוי 2022, למעשה תהפוך את נפת אשקלון ליצור החשמל הפחמי הגדול ביותר במדינת ישראל. בינתיים תעלות החיצונית הכוללת של פליטות מהמחנים

אשר אברג'יל: "הדרום הוא כבר לא הפריפריה או החצר האחורית של מדינת ישראל ועל מקבלי ההחלטות לשנות תפיסה ולאמץ גישה חברתית יותר ככר משלבי התכנון"

תבנית מיתאר כוללת למשך החשמל בישראל שתבנו את כל השיקולים ואת הפריסה הארצית. כשאין סדר במרכז, היחסים מופלים. בפריפריה הקרקע עולה וזלה והאובססיה יתר ותרש ולא משפיעה. הכי נכון היה להקים את הייצור קרוב לצריכה בגלל שבתוליד הכולל של החשמל מהדרום

קטעי עיתונות

שטייניץ: "נפסיק את השימוש בפחם בתחנת הכוח באשקלון"

אריאל ויטמן

❖ "בחודשים הקרובים אניש לממשלה הצעת מחליטים שת" קבע, בין היתר, את לוחות הזמנים להפסקת השימוש בפחם בתחנת הכוח אשקלון (רוטנברג)", כך הסתייע אתמול **שר האנרגיה יובל שטייניץ** בוועידת איגוד ערים לאיכות סביבה נפת אשקלון.

לדברי **שטייניץ**, הפחם הורג והגז הטבעי שמחליף אותו מציל חיים. "עם כניסתי למשרד האנרגיה, הודעתי על ביטול הקמתה של תחנת הכוח הפחמית הנוספת באשקלון D (שתוכננה לקום), ולאחר מכן הכרזתי על סגירת היחידות הפחמיות 1-4 בחדרה".

עוד אמר **שר האנרגיה** כי "במסגרת

חזון חדש שאני מוביל לשנת 2030, בתוך 12 שנה מדינת ישראל תיגמל מהדלקים המזהמים, לא רק בייצור החשמל, אלא גם בתעשייה ובתחבורה. על פי החזון שנציג, נתבסס על גז טבעי ועל אנרגיות מתחדשות. לא הייתי יכול לקבל את ההחלטה בהתבסס על שדה גז אחד, גם אם הוא גדול מאוד. אך עם פיתוחם של שלושה שדות גז טבעי עם שלוש מערכות נפרדות המחוברות לחוף, נוכל לעשות זאת ולהפסיק את השימוש בפחם.

נוסף על ביטול הקמת התחנה הפחמית והחזון החדש, הנחיתי את **חברת חשמל**, עוד לפני סיום פיתוח שדה לויתן, להפחית את השימוש בפחם, והשימוש הצטמצם כבר בחצי באזור אשקלון".

קטעי עיתונות

יום רביעי, 21.3.2018 | כלכליסט

חדשות

מכל מקום. בכל זמן.
calcalist.co.il

10

ניסוי מסוכן

אלקין מחדש ייצור אנרגיה מזבל בתחנת הכוח באשקלון

לכלכליסט נודע כי המשרד להגנת הסביבה וחברת החשמל נערכים לבצע ניסוי בייצור אנרגיה מפסולת עירונית. זאת אף שניסוי דומה שנערך לפני שנתיים הסתיים בעלייה בזיהום האוויר ובפליטת ריחות קשים. גורמי הסביבה באזור מתנגדים בתוקף

ליאור גוטמן

השר להגנת הסביבה ואב אלקין

צילום: עמית שער

תוצאות שריפת פסולת בתחנת רוטנברג ב-2015
על פי בדיקת איגוד ערים לאיכות הסביבה - נפת אשקלון
עלייה בפליטות מזהמים לאוויר מעל ל-886% ברמות הכלורידים

מטרי ריח קשים
בעקבות עיבוד הפסולת לשרפה

השארות רכיבי פלסטיק ומתכות
בהנליך עיבוד הפסולת לא הוצאו ממנה חומרים אשר שריפתם מסוכנת

הפתח: עיבוד ה-RDF היה מלווה במט"ר ריח, ותגלו כשלים בשיטות הזנת ה-RDF, ותגלו רכיבי פלסטיק ומתכות, היא טוענת, ומסכמת ש"כל האמור לעיל מצביע על כך שלא רק שקידום פרויקט ה-RDF בתחנת רוטנברג עומד בניגוד גמור למדיניות הממשלה לצמצום פלי"טות מזהמים מתחנת כוח פחמיות, אלא שהוא אף מסכל את המטרה של סגירת ותחנות הפחמיות עד לשנת 2030.

איגוד ערים לאיכות סביבה - נפת אשקלון מתנגד לקידום הפרויקט לשריפת פסולת בתחנת רוטנברג, והוא מבטיח שבכוונתו "לרחות על הסף כל ניסיון לאשר פיילוט נוסף בעת הזו". האיגוד מבין את הצורך באיתור מיוזמים אחרים שיספקו פתרונות קצה לפסולת, לרבות בתחום הפיכת פסולת לאנרגיה. "אנו מבקשים כי משרדכם יפעל על מנת לעצור את קידום פרויקט ה-RDF ברוטנברג", נכתב למשרד להגנת הסביבה, "לרבות פסילת ביצועו של פיילוט נוסף, על מנת להבטיח מניעת מפגעים סביבתיים ועמידה ביעדי איכות האוויר ופליטות מזהמי אוויר שהצבתם לעצמי כס כאמור".

יו"ר איגוד ערים לאיכות הסביבה - נפת אשקלון אשר אברג'ל מסר בנוסף ל"כלכליסט" כי "יש לעצור את קידום פרויקט ה-RDF בתחנת רוטנברג, לר"י בות פסילת ביצועו של פיילוט נוסף, אנו חוששים כי המשך הפרויקט יוביל לזיהום אוויר ופגיעה בריאותית שתשפיע על עשרות אלפי תושבי אשקלון והסביבה". העיון לייצר אנרגיה באמצעות פסר

לת עירונית) שאמורה להפחית את זיהום האוויר שנגרם משריפת פחם, נולד ממעשה כפולה של זיהום אוויר גבוה יחסית באזור אשקלון בשל הפעלת תחנת הכוח הפחמית - אחת משתיים שפועלות בארץ, כמו גם הניסיון למצוא פתרונות לפסולת עירונית שרובה עובדת היום להטמנה.

חברת החשמל הביעה כעבר עניין בה קמת מיום לייצור 1,500 טונות של RDF מרי יום והעברתו לתחנת הכוח באשקלון. העריכה היא שבאמצעות השימוש בפסולת ניתן להפחית כ-5% את השימוש בפחם.

מחברת החשמל נמסר בתגובה כי היא מצפה מראשי הרשויות לנהוג באחריות לאומית "ולזהות שותפים מלאים במאמץ של המשרד להגנת הסביבה למצוא פתרון מיטבי להריי האשפה של ישראל הגורמים לזיהום קרקע".

לדברי חברת החשמל היא לא תבצע שום ניסוי מבלי שיתקבלו כל ההשלכות הסביבתיות, נבחרו החלופות הטובות ביותר ואשרו על ידי המשרד להגנת הסביבה. "זבל מרי ואשרו על ידי המשרד להגנת הסביבה - נפת אשקלון מיטל אמיתי,

המשרד להגנת הסביבה ביקש מחברת החשמל לחזור ולשרוף פסולת עירונית בתחנת הכוח הפחמית באשקלון, כך נודע ל"כלכליסט". היום אמורים בכירי המש"ר לגבש את המסגרת והפרטים לפיילוט כולל לוח זמנים לבריקות ויזום האוויר. לפני כשנתיים הושלם תחנת הכוח באשקלון ניסוי לשימוש בפסולת עירונית (RDF). עיקר הפסולת ששימשה בניסוי הגיעה מאיטליה שיש בה מתקן המספק פסולת לתחנת כוח מדרג זהה לזה של התחנה באשקלון. מבין שה פסולת העירונית בפילוט הקודם היתה מעורבת עם פסולת מח"ל, במשרד סבורים שהדבר עיוות את התוצאות, והוא מתכנן פיילוט נוסף על טהרת פסולת כחול'לבן.

בעקבות קידום הפיילוט מנכ"ל המ"ר שרר להגנת הסביבה ישראל רנצינגר, קיבל אתמול דרישה רחופה לעצור את המהלך. במכתב שנשלח לרנצינגר, עליו חתומה מנכ"לית איגוד ערים לאיכות הסביבה - נפת אשקלון מיטל אמיתי,

קטעי עיתונות

כלכליסט

איגוד ערים לאיכות הסביבה מתנגד לדחייה בהתקנת פילטרים בתחנה הפחמית באשקלון

תחנת הכוח רוטנברג לא עומדת בכל לוחות הזמנים להתקנת פילטרים. המשרד להגנת הסביבה מבקש את עמדת הציבור בטרם יחליט אם לדחות את ההתקנה בשנה וחצי. איגוד ערים לאיכות הסביבה באשקלון מתנגד לדחייה

ליאור גוטמן 05.11.18 09:33

מנכ"לית איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון, מיטל אמיתי, פנתה לאחרונה למנכ"ל המשרד להגנת הסביבה והודיעה לו שהאיגוד מתנגד באופן קטגורי לכל בקשת דחייה להתקנת פילטרים (סולקנים) בתחנת הכוח רוטנברג באשקלון.

קראו עוד בכלכליסט:

- המשרד להגנת הסביבה: צניחה של עשרות אחוזים בפליטות מזהמים ב-2017. הזיהום מאסדת תמר יעלם ב-2019
- פרויקט הענק מסתבך: האיחור של חברת החשמל עלול להשבית הטורבינה באשקלון
- אלקין מחדש ייצור אנרגיה מזבל בתחנת הכוח באשקלון

כפי שפורסם ב"כלכליסט" תחנת הכוח הפחמית לא עומדת בכל לוחות הזמנים להתקנת פילטרים, פעולה שתמצמצם בעשרות אחוזים את שיעור זיהום האוויר.

המשרד להגנת הסביבה מודע לבעיה ולכן יצא לאחרונה לשימוע ציבורי שם הוא מתכוון לקבל את עמדות הציבור בטרם יחליט אם לדחות את ההתקנה, על כלל המשמעויות הציבוריות הנלוות לכך. מדובר בדחייה של כ-18 חודש, מציאות שבה תושבי אשקלון והסביבה לא מוכנים לחיות איתה.

קטעי עיתונות

by cc ד"ר אבישי טייכר

תחנת הכוח רוטנברג באשקלון

דחיה של שנה וחצי להתקנת הסולקנים בתחנת הכוח רוטנברג לעומת התאריכים המקוריים הקבועים בהיתר הפליטה שהוצא לתחנת הכוח רוטנברג כבר לפני כשנתיים.

לדברי אמיתי, כל דחיה בהפחתת פליטות של מזהם האוויר מסוג תחמוצות החנקן, משולה לפגיעה ישירה בבריאות ציבור התושבים בנפת אשקלון, בוודאי כאשר המשרד להגנת הסביבה מודע לסכנות הנלוות בהפעלת תחנת כוח פחמית.

נקודה נוספת שמטרידה את האיגוד היא הניסיון של המדינה לבצע חישוב זיהומי אוויר ארצי, כזה שמקזז את הורדת השימוש בפחם באזור חדרה על פני המשך השימוש בפחם באזור אשקלון. לתפיסת אמיתי אין כל בסיס מקצועי המצדיק "קיצוז" מסוג זה בין שתי תחנות כוח המרוחקות אחת מהשנייה מרחק של כ-100 ק"מ.

קטעי עיתונות

11/11/2018

באשקלון מתנגדים לקיזוז זיהום האוויר עם תחנת הכוח בחדרה

חיפוש באתר

שלום אורח! להרשמה/התחברות לחץ כאן

כל המידע במקום אחד

ניוזלטר | חדשות | מכרזים | אירועים | ספקים | חקיקה

בכותרות: משפט סביבתי רשיון עסק רישוי סביבתי משולב היתר רעלים פסולת מסוכנת
תחומים סביבתיים: זיהום אוויר חומרים מסוכנים שפכים זיהום קרקע פסולת ריח

info spot חדשות באשקלון מתנגדים לקיזוז זיהום האוויר עם תחנת הכוח בחדרה

באשקלון מתנגדים לקיזוז זיהום האוויר עם תחנת הכוח בחדרה

איגוד ערים נפת אשקלון מתנגד להצעת קיזוז הפליטות לפיה היחידות הפחמיות בחדרה יושבתו ל-30 יום כפיצוי על פליטות עודפות שייגרמו מדחייה בפרויקט התקנת הסולקנים בתחנת הכוח הפחמית באשקלון

מאת: מערכת info spot פורסם בתאריך: 06/11/2018

מנכ"לית איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון, מיטל אמיתי, פנתה בימים האחרונים למנכ"ל המשרד להגנ"ס, ישראל דנציגר, והודיעה לו כי האיגוד מתנגד בחריפות לדחייה נוספת בפרויקט התקנת הסולקנים בתחנת הכוח הפחמית באשקלון.

כמו כן, האיגוד דוחה את מנגנון 'קיזוז הפליטות' שאמור לפצות על הפליטות העודפות הצפויות באזור אשקלון, באמצעות הפחתת פליטות בתחנת הכוח הפחמית בחדרה. האיגוד טוען כי כשמדובר במזהמי אוויר מקומיים כגון תחמוצות חנקן [NOx], טווח ההשפעה הרלוונטי הוא 10 ק"מ בלבד, ולכן הפחתת פליטות בחדרה שמרוחקת כ-100 ק"מ מאשקלון אינה רלוונטית. כך שכל דחייה בפרויקט הסולקנים באשקלון משמעותה פגיעה ישירה בבריאות תושבי נפת אשקלון.

פנייתה של אמיתי באה בעקבות פרסום טיוטת היתרי פליטה מתוקנים לתחנות הכוח הפחמיות באשקלון ובחדרה שפורסמה לאחר שחברת החשמל הגישה בקשה לדחייה נוספת בלוחות הזמנים להתקנת הסולקנים באשקלון. אמיתי מוסיפה כי אם יקבל המשרד להגנ"ס את בקשת חברת החשמל, מדובר בדחייה של שנה וחצי לעומת התאריכים הקבועים בהיתר הפליטה שהוצא לתחנת הכוח רוטנברג לפני כשנתיים.

אינדקס ספקים

קטגוריה

תת קטגוריה

חיפוש חופשי

חפש

חדשות

המשרד להגנ"ס מפרסם קריטריונים לתמיכה בעמותות

30 מפעלים יכנסו מדי שנה לתהליך חקירת זיהום קרקע

לכל החדשות

לוח ארועים כללי

כנס: בריאות וסביבה - אופקים חדשים
25/12/2018

קורס ממונה תהליך טיפול בפסולת בנייה
25/12/2018

לוח אירועים

קטעי עיתונות

11/11/2018

באשקלון מתנגדים לקיזוז זיהום האוויר עם תחנת הכוח בחדרה

מתנגדים לקיזוז זיהום האוויר עם תחנת הכוח בחדרה

מכרזים כללי

שירותי פינוי אשפה

שכירת סכנות בשטחי מפעל
החברה לשירותי איכות הסביבה

לכל המכרזים

כתבות רלוונטיות לנושא:

1. השבתה יזומה של תחנת הכוח בחדרה לקיזוז פליטות מאשקלון, 22.10.2018
2. היסטוריה: יופסק השימוש בפחם לייצור חשמל בישראל, 0609.2018
3. "הסולקנים אינם פתרון קבע", 28.08.2018
4. המשרד להגנ"ס אישר דחייה נוספת בהתקנת הסולקנים באשקלון, 3.10.2017
5. מידע נוסף על זיהום אוויר מייצור חשמל | infospot

הקיזוז – אי צדק סביבתי וחברתי

אמיתי מבקרת בחריפות את החלטת "הקיזוז" לפיה יושבתו היחידות הפחמיות בתחנת אורות רבין בחדרה במשך 30 יום נוספים מדי שנה, עד לסגירתן ב-2022, זאת מתוך הנחה שהשבתות אלה תקזזנה את עודפי הפליטות לאוויר שייגרמו כתוצאה מהדחיה בהתקנת הסולקנים בתחנת הכוח רוטנברג באשקלון.

לדברי אמיתי, אין כל בסיס מקצועי המצדיק "קיזוז" מסוג זה בין שתי תחנות כוח המרוחקות אחת מהשנייה כ-100 ק"מ. לדבריה, כאשר מדובר במזהם אוויר מקומי כדוגמת תחמוצות חנקן [NOx], שתחום ההשפעה שנקבע לפיזורו הוא 10 ק"מ, הרי שזה תחום ההשפעה הרלוונטי שאותו יש לקחת בחשבון בעת גיבוש מדיניות הנוגעת לאיכות האוויר.

לכן, לדברי אמיתי, דחייה נוספת בהתקנת הסולקנים, תאפשר פליטה עודפת של תחמוצות חנקן מתחנת הכוח רוטנברג, שתשפיע בעיקר ברדיוס של 10 ק"מ מתחנת הכוח, כלומר בעיקר בנפת אשקלון.

אמיתי מדגישה, כי צמצום בהיקף פליטה עודפת של תחמוצות חנקן במקום הנמצא במרחק העולה על רדיוס של 10 ק"מ, כגון תחנת הכוח אורות רבין, הינו חסר משמעות אמיתית, ולא יוכל להתקזז בשום צורה עם הנזק שנגרם בתוך רדיוס ההשפעה בנפת אשקלון, שמתבטא בחשיפה נוספת של תושבי נפת אשקלון למזהם מסוכן מסוג תחמוצות חנקן.

Share Tweet ke 0

יש לך הערה לגבי דף תוכן? לחץ כאן

2018